

UDESKOLE DER BEVÆGER

VIDEN, INSPIRATION
OG EKSEMPLER PÅ
UNDERVISNINGSFORLØB

VIA University
College

Bispebjerg og Frederiksberg
Hospital

Steno Diabetes Center
Copenhagen

Udviklet i partnerskab med forskningsprojektet **MOVEOUT**

Støttet af Børne- og Undervisningsministeriets udlodningsmidler 2020.

”Udeskole der bevæger – viden, inspiration og eksempler på undervisningsforløb” er muliggjort med støtte fra Børne- og Undervisningsministeriets udlodningsmidler 2020 og udviklet i partnerskab med udeskole-forskningsprojektet MOVEOUT, der er finansieret af Novo Nordisk Fonden.

Udgivet i samarbejde mellem:

Sundhedsfremmeforskning, Steno Diabetes Center Copenhagen

VIA University College, Forskningscenter for Pædagogik og Dannelse

Center for Klinisk Forskning og Forebyggelse, Bispebjerg og Frederiksberg Hospital

Center for Børn og Natur

Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning, Københavns Universitet (ansvarlig for udgivelsen)

Udarbejdet af: Mads Bølling, Karen Barfod, Peter Elsborg, Lærke Mygind, Erik Mygind, Peter Bentsen, Søren Præstholt

Bedes citeres:

Bølling, M., Barfod, K., Elsborg, P., Mygind, L., Mygind, E., Bentsen, P. & Præstholt, S. (2023).

Udeskole der bevæger – Viden, inspiration og eksempler på undervisningsforløb.

Steno Diabetes Center Copenhagen, VIA University College, Center for Klinisk Forskning og Forebyggelse,

Center for Børn og Natur & Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning, Københavns Universitet.

Forløb, som findes i hæftet, er redigeret af Charlotte Åsell Pedersen, Master i udeskole og udeskoleunderviser.

1. udgave, 1. oplag 2023

Printet in Denmark

978-87-7903-884-4 (tryk)

978-87-7903-885-1 (web)

Forside foto: Mads Bølling

Øvrige fotos: Mads Bølling, samt Jasper Gribble / Unsplash (s. 44), Raketfilm (s. 23, 24, 25, 64, 112 og 116), Anne Hindkjær Andersen (s. 84 og 88), Thomas Harpøth Thorning (s. 92) og Annie Spratt/Unsplash (s. 96). Illustration (s. 99) Britta Hald Degnbol.

Layout: Tobias Frost, www.studiofrost.dk

Tryk: LaserTryk

Kopiering fra dette hæfte er tilladt med tydelig kildehenvisning.

Udgiver: Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning, Rolighedsvej 23, 1958 Frederiksberg C, ign@ign.ku.dk, www.ign.ku.dk.

Ansvarshavende redaktør: Claus Beier

Publicering: Rapporten er publiceret på www.ign.ku.dk og www.centerforboerneognatur.dk

INDHOLD

UDESKOLE 6

Hvad er udeskole?	7
Hvordan kan du arbejde med fagene i udeskole?	7
Sådan kan du arbejde med udeskole	8
Hvorfor udeskole?	10

UDESKOLE OG BEVÆGELSE 16

Bevægelse i undervisningen	17
Udeskole giver rum for bevægelse	20

BEVÆGELSE I PRAKSIS 22

FAGFORLØB..... 26

Udeskole passer ind i alle grundskolens fag	27
Fagforløb til inspiration og klar til brug	27
Læsevejledning til fagforløb	28

SÅDAN KOMMER DU I GANG 104

Søg inspiration	105
Sæt udeskole på skemaet	106
Lav en fælles kultur og struktur for udeskole	106
Start enkelt	106

KLASSELEDELSE 108

Tryghed, tydelighed og gode arbejdsvaner	109
Forudsigelighed for udeskoledagene	110
Faste rutiner	110
Elever med særlige behov	110

MERE INSPIRATION 112

Litteratur om udeskole og bevægelse	113
---	-----

HVAD VISER FORSKNINGEN?..... 116

Vidensoversigt	117
Fagfællebedømte forskningsresultater om udeskole og bevægelse	117
Rapporter om udeskole og bevægelse	118

FOTO

Eleverne undersøger omverden i mindre grupper

I udeskole kan eleverne selv at indsamle viden og materialer i mindre grupper. I billedkunst indsamler eleverne blade, sten og andre ting fra skolens område, som de bruger til at lave kunst med.

BLIV KLAR TIL UDESKOLE DER BEVÆGER

Udeskole er en arbejdsmåde i grundskolen, hvor undervisningen regelmæssigt foregår uden for skolens bygninger og inddrager det omgivende miljø og samfund i undervisningen. Udeskole giver mulighed for at styrke elevernes læring, dannelse og skolemotivation og understøtter samtidig, at eleverne bevæger sig i løbet af undervisningen og skoledagen.

Projektet "Udeskole der bevæger" har udarbejdet undervisningsmateriale, der skal inspirere til mere bevægelse i grundskolen gennem udeskole. Med undervisningsmaterialet får du inspiration til din undervisning, uanset om du har lidt eller meget erfaring med udeskole. Materialet består blandt andet af dette hæfte, som inkluderer baggrundsviden og inspiration samt en række fagforløb. Der findes også film om udeskole og bevægelse samt ekstramaterialer til forløbene på projektets hjemmeside.

Hæftet giver dig en introduktion til, hvad udeskole er, og hvordan udeskole kan være med til at styrke bevægelse i undervisningen. Det indeholder 18 konkrete idéer til fagforløb, der på forskellig vis integrerer bevægelse i undervisningen i udeskole på en faglig meningsfuld måde, som samtidig giver mulighed for at styrke elevernes sundhed og trivsel.

Fagforløbene henvender sig både til indskolingen, mellemtrinnet og udskolingen og dækker en lang række fag. Fagforløbene er redigerede versioner af afprøvede eksempler, som lærere, undervisere og udeskolekonsulenter rundt om i Danmark har været så venlige at dele med projektet.

Undervisningsmaterialets film viser bl.a., hvordan tre fagforløb kan foregå i praksis. Filmene præsenterer tre lærere og en natur- og udeskolevejleder, der arbejder med udeskole, og viser, hvordan de tænker og arbejder med bevægelse i udeskole.

Hvis du ikke har så meget erfaring med udeskole, kan du i hæftet finde en introduktion til, hvordan du kommer i gang med udeskole og arbejder med klasseledelse i uderummet.

Endelig er der udarbejdet en plakat, der kan hjælpe dig i gang med at lægge en plan for, hvordan du og dine kollegaer vil arbejde med bevægelse i udeskole. Print den evt. ud og hæng den op på lærerværelset.

Hæftet, fagforløb, plakat og film ligger frit tilgængeligt på hjemmesiden www.udskolederbevaeget.dk (LINK). Her kan du downloade forløbene enkeltvist og finde mere materiale og arbejdsark.

Vi vil gerne takke alle lærere, undervisere, konsulenter og institutioner, der har bidraget til undervisningsmaterialet ved at dele deres idéer og erfaringer. Charlotte Åsell Pedersen, der er master i udeskole og udeskoleunderviser, har med afsæt i mange års erfaring med udeskole redigeret forløbene, så beskrivelserne følger samme format. En særlig tak skal lyde til Inge Kristensen, Naturvejleder i Albertslund Kommune, Maj Kærgaard Kristensen, Lektor ved UCN og Pia Skifter Sørensen, lærer ved Brovst Skole, for at bidrage til materialets udviklingsworkshop. Og så ikke mindst stor tak til alle elever og lærere, der har medvirket i film og på billeder, samt til de lærere der undervejs i projektet har givet feedback på film og forløb.

Vi håber, at du og dine kollegaer finder god inspiration i undervisningsmaterialet til udeskole der bevæger.

God fornøjelse.

Forfatterne

UDESKOLE DER BEVÆGER

DEL 1

UDESKOLE

Udeskole er en arbejdsmåde i grundskolen, der kan være med til at styrke elevernes læring, dannelse og sundhed. Undervisningen foregår regelmæssigt uden for skolens bygninger og har typisk nær sammenhæng med undervisningen i klasseværelset.

HVAD ER UDESKOLE?

Udeskole er undervisning. Uden for skolens bygninger kan eleverne arbejde med faglige spørgsmål og problemstillinger gennem kropslige og sanselige erfaringer. De kan møde personer, opleve steder og prøve aktiviteter, som ikke er mulige hjemme på skolen – inde i klasseværelset.

Udeskole kan tilbyde anderledes læreprocesser. Uden for skolens bygninger kan eleverne få førstehåndserfaringer med fysiske miljøer og det omgivende samfund. I udeskole kan der arbejdes med praktiske og kropslige aktiviteter. Det kan eksempelvis være at tage billeder, indsamle genstande, opmåle, interviewe eller sanse omgivelserne. På forskellig vis kan disse læreprocesser være med til at udvikle elevernes faglige forståelse og styrke deres kompetencer og dannelse. Samt bidrage til at nogle elever, der "normalt" ikke involverer sig, i højere grad deltager.

HVORDAN KAN DU ARBEJDE MED FAGENE I UDESKOLE?

Der er mange muligheder for at gøre brug af områder uden for skolens bygninger i forbindelse med undervisningen. Omgivelserne uden for skolen er en rig kilde til viden og kundskab og kan bruges til at få et konkret udgangspunkt for at tale om og forstå abstrakte eller komplekse emner. Derfor kan det være med til at øge elevernes forståelse for et tema, et spørgsmål eller et begreb.

Hvordan bevæger dyr sig? Hvad er natur? Hvad betyder kunst og bevægelseskultur for menneskers hverdagsliv? Hvordan

levede og jagede man i jernalderen? Hvor kommer historisk viden fra? Hvordan kan natur og byrum inspirere til fortællinger? Det er alt sammen spørgsmål, der kan være genstand for undervisning. Både i enkelte fag og på tværs af fag.

Disse spørgsmål vil langt de fleste elever først og fremmest arbejde med i undervisningen hjemme på skolen, typisk inde i klasserummet. Elever kan eksempelvis læse om et emne, se billeder og film samt diskutere. Men der kan også arbejdes med faglige spørgsmål ved at inddrage muligheder, der ligger uden for klasserummet og skolens bygninger ved eksempelvis at undersøge, interviewe, møde, opmåle og selv opsøge viden. I naturen. I byrummet. I samarbejde med kultur- og idrætsorganisationer eller gennem virksomhedsbesøg.

Uden for skolens bygninger kan eleverne få erfaringer, der er relevante for de spørgsmål, som er genstand for undervisningen. I alle fag. Året rundt. Uden for skolens bygninger kan eleverne eksempelvis møde personer, der varetager jobfunktioner i samfundet. De kan få kropslige erfaringer med arbejds- og levemåder på de steder, hvor hverdagslivet finder sted, og hvor historien udspillede sig. De kan besøge et lokalhistorisk arkiv for at udforske deres bys historie og få blik for tolkning af historiske kilder og levn som introduktion til at forstå historiefagets metode. Eleverne kan i et hjørne af skolegården passe grøntsager i skolehaven. På kunstmuseet kan museumsformidlere inddrage eleverne i en dialog om kunstens rolle, og på byens mure er der progressiv og provokerende kunst, der også kan fortolkes, analyseres og diskuteres. Måske arbejder eleverne selv med formgivning og konstruktion på museets værksted eller på skolens udendørs vægge. Naturvejlederen eller den

lokale biavlere kan være med til at åbne elevernes øjne for biodiversitet. De kan føle på og "smage" naturen. Lære om samspillet mellem mennesker, natur og fødevareproduktion for at forstå begrebet bæredygtighed. På byens torv ligger dagligvarebutikken. En butiksejer kan eksempelvis fortælle eleverne om, hvilke overvejelser hun gør sig, når der skal reklameres for at øge butikkens salg. Og hvad koster en liter mælk i dag, om en måned, og om to måneder? Eleverne kan indsamle priser og følge prisudviklingen, diskutere inflation og bruge de data, de selv har indsamlet, til at lære om statistik.

① INFORMATION

Undervisningen i udeskole

I udeskole tilegner elever sig viden, færdigheder og holdninger gennem deres egne oplevelser, handlinger og refleksioner.

Undervisningen kan foregå i skolens nærmiljø, i naturen, i samfundslivet og i kulturelle institutioner.

Skolens fag aktiveres i en integreret undervisning, hvor undervisningen ude og inde har nær sammenhæng.

Kilde: UdeskoleNet.

FOTO

Udeskole på kulturinstitutioner

Eleverne i 5. klasse er taget på lokalhistorisk arkiv for at udforske deres bys historie. De arbejder med tolkning af historiske kilder og levn som introduktion til at forstå historiefagets metode.

INFORMATION

I Danmark har 19,5 % af almene grundskoler én eller flere klasser, der arbejder med udeskole.

Udeskole er mere udbredt i indskoling end i udskoling. Af de skoler, der arbejder med udeskole, er udbredelsen lige under 60 % i indskoling, omkring 40 % på mellemtrinnet og omkring 20 % i udskoling. Over 45 % af skoler, der bruger udeskole, har indarbejdet udeskole i deres årsplan. I Danmark bruger 34 % af specialskolerne udeskole som en af flere arbejdsmåder.

Kilde: Barfod, Bølling m.fl. 2021.

SÅDAN KAN DU ARBEJDE MED UDESKOLE

I udeskole foregår undervisningen uden for skolens bygninger i samspil og vekselvirkning med undervisningen hjemme i klasseværelset¹².

Hjemme på skolen arbejder eleverne med at opbygge en forforståelse og et vidensgrundlag for et fagligt emne eller en problemstilling. Arbejdet giver dem et fagligt grundlag og forbereder dem til at undersøge og erfare forhold i miljøer og i samfundet uden for skolens bygninger. I de yngste klasser beskæftiger eleverne sig eksempelvis med former

og figurer i matematik. Efterfølgende går de selv på jagt efter formerne og figurerne i skolens nærmiljø, hvor de leder efter trekanter og firkanter. Undervisningen kan også starte ude med inspiration, nysgerrighed eller faglige oplæg.

Grundig forberedelse inde styrker elevernes udbytte af arbejdet udenfor. Og det, der foregår ude, kan lægge op til faglige refleksioner inde.

Barfod & Stelter, 2019³

Udeskole lægger op til, at eleverne arbejder undersøgende, og at de selvstændigt er med til at udforme undervisningen. Hjemme på skolen beslutter eleverne sig i samarbejde med deres lærere og pædagoger for, hvad de skal arbejde med i uderummet og hvordan. Når de har om krop og fysiologi i idrætsfaget, kan eleverne eksempelvis selv vælge, hvilke dyr de skal "løbe om kap" med i uderummet. I biologi kan eleverne selv beslutte sig for, hvilke naturtyper de skal besøge, og hvilket plante- og dyreliv de skal lægge mærke til, når de undersøger, hvad natur er. I danskfaget udarbejder eleverne spørgsmål til en lokalpolitiker, når de undersøger sprog og medier eller interviewer ansatte på en virksomhed.

Transporten til og fra stedet i uderummet kan med fordel også bruges til at forberede arbejdet ude. På vej hjem kan eleverne samle op på data, erfaringer eller oplevelser. Det kan være at sammenligne observationer, tale sammen om et spørgsmål, eller tage noter i deres logbog. Hvordan transporttiden kan bruges, afhænger af transportformen. Eksempelvis vil der i en bus eller i et tog være mulighed for, at eleverne kan arbejde sammen.

Elevernes faglige læring kan kvalificeres i mødet med miljøer og samfundet uden for skolen. Det afhænger af undervisningens mål og indhold, hvilke erfaringer de skal opnå. På et besøg i en kirke kan eleverne få erfaringer med det fysiske rum. Eksempelvis artefakter, såsom en døbefont, et relikvie eller en salmebog. Det giver samtidig også mulighed for at få erfaringer med kulturelle normer og sanselige eller æstetiske oplevelser. Et forløb i en skov giver mulighed for, at elever udfolder sig kropsligt. Bevægelsen kan være målet for undervisningen, når eleverne imiterer skønlitterære fortællinger eller dramatiserer en historisk begivenhed under træernes kroner.

I skolegården eller uden for skolens matrikel arbejder eleverne selvstændigt eller i grupper. Der aftales et sted, hvor klassen samles. De bevæger sig væk fra samlingsstedet, laver opmålinger, skriver noter eller tager billeder og samles igen på det aftalte sted. Denne vekselvirkning kan foregå flere gange i løbet af undervisningsgangen og forløbet.

De erfaringer, elever får i uderummet, og de data, de eventuelt indsamler, tager de med sig hjem på skolen. Data kan være i form af notater, billeder eller kropslige og sanselige data. Eleverne får mulighed for videre refleksion og analyse af data tilbage på skolen. Dette arbejde kan eventuelt lægge an til, at undervisningen endnu en gang rykker ud af skolens bygninger, så der bliver en vekselvirkning mellem læring ude og inde over et længere forløb.

Samspillet mellem ude og inde kan også være, at forståelsen og vidensopbygningen sker i udeskole, i sammenhæng med autentiske oplevelser, som derefter efter-

bearbejdes i klasserummet. I forbindelse med nogle undervisningstilbud på kulturinstitutioner kan der på stedet foregå en vekselvirkning mellem konkrete erfaringer i uderummet, som bearbejdes i et undervisningslokale. Eksempelvis i naturcentre, zoologiske haver eller historiske besøgscentre og museer.

📌 INFORMATION

God udeskole fra et lærerperspektiv

Som anden god undervisning er god udeskole³

- når eleverne kan se mening og sammenhæng i undervisningen,
- når eleverne arbejder problemløsende, er motiverede og engagerede, og når eleverne er kognitivt aktive samtidig med, at de er sansende og handlende med kroppen,
- når eleverne har fælles oplevelser med lærere, pædagoger og klassekammerater,
- når undervisningen rummer både fagligt og dannelsesmæssigt indhold, hvor viden og erfaringer fra inde- og uderummet kobles,
- og når undervisningen åbner mulighed for, at læreren eller pædagogen "griber nuet" og udnytter den uforudsigelighed, omgivelserne tilbyder.

HVORFOR UDESKOLE?

Udeskole ser ud til at kunne styrke forskellige aspekter ved den faglige og didaktiske kvalitet i undervisningen. I udeskole understøttes elevernes læreprocesser, hvor handling og konkrete praktiske, kropslige og sanselige erfaringer er en del af undervisningen i autentiske læringsmiljøer. Der er i udeskole sammenhæng mellem elevernes oplevelser, stedets og læringens indhold. Udeskole rummer samtidig en mulighed for at styrke bestemte sider af elevernes trivsel, skolemotivation og fysiske aktivitet. Udeskole kan derfor være "win-win" for elevernes læring og sundhed.

Kvaliteten af udeskole og muligheden for at flest mulige elever får et positivt udbytte og en positiv oplevelse med udeskole afhænger af, hvordan undervisningen tilrettelægges, og hvor regelmæssigt udeskole bruges.

FORSTÅELSE, KOMPETENCER OG DANNELSE

Gennem udeskole er der derfor mulighed for at styrke elevernes faglige dannelse¹. Målene for udeskole vil være forskellige alt efter, hvilke fag og kompetenceområder der arbejdes med. Det kan enten være en dybdeforståelse af faglige spørgsmål, forhold og begreber, faglige kompetence, eksempelvis skriftlig eller sproglig formidling, eller undersøgende metoder.

Udeskole kan også være med til at styrke elevernes almene dannelse gennem deres møde med omverden. Det kan være i et undervisningsforløb på et museum eller et besøg på lokalhistorisk arkiv. Åben-skoleforløb i samarbejde med virksomheder og idrætsorganisationer rummer

en mulighed for, at eleverne oplever erhvervslivet og får en større forståelse for samfundets institutioner.

Udeskole kan enten vælges, når det er meningsfuldt ud fra faglige mål og kompetenceområder. Omvendt kan udgangspunktet for at arbejde med udeskole også være, at styrke elevernes almindelse, som videre kan være med til at understøtte faglige mål².

Det danske udeskole-forskningsprojekt, TEACHOUT, viste, at udeskole, på tværs af forskellige fag (i gennemsnit

mere end to timer 1-2 dage om ugen i ét skoleår) havde en lille men positiv effekt på elevernes læsefærdigheder⁴. I det samme studie blev det også undersøgt om udeskole i matematik havde en effekt på matematisk kompetence⁵. Det kunne hverken påvises, at udeskole havde en negativ eller positiv effekt. I undersøgelsen af matematisk kompetence blev udeskole anvendt 18 % af undervisningstiden i matematik i løbet af skoleåret.

I det danske projekt, Rødkildeprojektet, blev der lavet en sammenligning af elevernes sprogfunktion på mellemtrinnet, henholdsvis i undervisning i klasseværelset og undervisning i skoven. Undersøgelsen viste, at i inderummet anvendte eleverne typisk fremstillende og refererende sprog. I undervisningen i skoven havde eleverne et mere undersøgende – eksplorerende – sprogbrug⁶.

I forhold til læsning og matematik har forskningsundersøgelser i USA af undervisning uden for skolens bygninger vist samme resultater som i TEACHOUT-projektet^{4,5}. Noget tyder på, at hvis der er en effekt af udeskole på matematik, er det inden for de matematiske kompetencer, dvs. at eleven kan handle i forhold til matematikfaglige udfordringer, hvilket dog ikke er undersøgt til bunds endnu.

I projektet "Udvikling af Udeskole" blev 49 danske skolars implementering af udeskole i år 2015/16 og 2016/17 evalueret, og man fandt, at effekten af udeskole på elevernes læsning og matematik, målt med nationale faglige test, hverken var forbedret eller forringet efter ét år med udeskole⁷.

ⓘ INFORMATION

Udeskole er regelmæssig undervisning uden for skolens bygninger

I mange danske undersøgelser af udeskole skelnes der mellem udeskole og udeundervisning.

Udeskole er regelmæssig undervisning uden for skolens bygninger, mindst en halv dag hver anden uge i længere perioder af skoleåret, eksempelvis flere måneder i efterår, vinter eller forår. For en del lærere og pædagoger integreres udeskole ugentligt i hele skoleåret.

Udeundervisning er sporadisk undervisning i løbet af skoleåret uden for skolens bygninger.

FOTO

Brug uderummet til faglig undervisning

Eleverne deler det, de har fundet, ind i forskellige former og laver deres egne geometriske figurer med grene.

🕒 INFORMATION

Udeskole-forskningsprojektet TEACHOUT

Det danske forskningsprojekt TEACHOUT blev gennemført i skoleåret 2014/15.

I undersøgelsen blev mellemtrins-elever fra 28 klasser, der modtog et TEACHOUT-kursus og praktiserede udeskole fem timer om ugen, sammenlignet med elever fra 20 af deres parallelklasser, der kun sporadisk havde undervisning uden for skolens bygninger. Således blev effekten af udeskole på elevernes trivsel, motivation og læring målt. De fem timers udeskole om ugen var fordelt på én skoledag om ugen i ét helt skoleår.

I undersøgelserne af sammenhængen mellem udeskole og fysisk aktivitet blev 19 klasser sammenlignet med deres 19 parallelklasser.

TRIVSEL OG MOTIVATION

I udeskole kan praktisk arbejde og kropslige erfaringer være med til at skabe variation i undervisningen. Når andre kompetencer end de boglige sættes i spil, får flere elever mulighed for at opleve mestring og se andre sider af hinanden, hvilket igen kan styrke elevernes sociale fællesskaber. I udeskole har læreren eller pædagogen ofte en understøttende og vejledende rolle og får også muligheder for at se

andre sider af deres elever. Udeskole kan bidrage til, at flere elever får en positiv oplevelse af deres skoledag og skolegang, og understøtter bestemte sider af deres trivsel og motivation i skolen. Effekterne af udeskole på trivsel og motivation er ikke store, men positive og dermed betydningsfulde.

Selvom nogle elever foretrækker undervisning hjemme på skolen, eksempelvis fagligt stærke elever, hvor der kan være mere ro og forudsigelighed, viser flere undersøgelser, at elever i almenklasser generelt ser positivt på udeskole og efterspørger mere udendørs undervisning^{7,8,9}.

I evalueringen af de 49 danske skolers implementering af udeskole i år 2015/16 og 2016/17 i projektet "Udvikling af Udeskole", viste resultaterne, at der var en positiv sammenhæng mellem udeskole og elevernes trivsel i de yngste klasser, særligt for social og relationel trivsel⁷.

Forskningsprojektet TEACHOUT har endvidere dokumenteret, at udeskole kan styrke klassefællesskabet¹⁰ og elevernes pro-sociale adfærd¹¹, eksempelvis hjælpsomhed og venlighed. Resultaterne fra forskningsprojektet viste også, at udeskole har en positiv effekt på elevernes indre motivation for skolearbejde, dvs. deres følelse af glæde i deres arbejde med faglige opgaver og deltagelse i klasseundervisningen¹³. Disse forskningsresultater understøttes af anden dansk udeskoleforskning samt lignende forskning i svenske og tyske skoler¹².

Resultaterne fra TEACHOUT tydeliggjorde også, at det er vigtigt at sørge for, at de elever, der i forvejen har lav glæde

ved skolearbejde, dvs. elever med en lav indre skolemotivation¹³, i særlig grad skal understøttes, når de undervises med udeskole. For eksempel kan eleverne forberedes grundigt på, hvad der skal ske i udeskole, hvor de skal hen, hvem de skal følges med, og hvem de skal møde. Som lærer eller pædagog kan man tage udgangspunkt i elevernes initiativer og give dem indflydelse på udeskoleundervisningens indhold. Det kan gøre, at eleverne oplever undervisningen som mere meningsfuld. Ligeledes ser det ud til, at effekten af udeskole på social trivsel er større, hvis udeskole lægges til rette på færre, men længerevarende sessioner¹¹. Endvidere tyder det på, at elever fra familier med kort uddannelse især gør fremskridt, når det gælder opmærksomhed og koncentration, hvis de undervises udendørs¹¹. Der er imidlertid brug for mere sikker viden om betydningen af udeskole for elever fra familier med kort uddannelse.

Transport og uformel tid mellem læringsaktiviteter i udeskole ser også ud til at styrke den sociale trivsel i klassen. Alt efter hvordan transporttiden bruges til trivselsskabende og/eller fagligt arbejde har eleverne mulighed for at styrke eksisterende eller nye relationer i klassefællesskabet¹⁰. For eksempel kan de få en opgave, hvor de sidder sammen med klassekammerater, som de normalt ikke er sammen med.

Lærere oplever, at de gennem udeskole kan knytte tættere bånd til deres elever, når de sammen med dem tager ud og får oplevelser uden for skolen¹⁴. Lærere giver udtryk for, at der i udeskole opstår tid og rum til, at de får flere uformelle samtaler med elevgruppen. Lærerne kan få øje på andre kvaliteter ved eleverne og få nye indsigter i klassens sociale fællesskab.

FYSISK AKTIVITET

Interviews med danske elever viser, at de godt kan lide fag og aktiviteter i skolen, hvor de bevæger sig, og de oplever at bevægelse er en del af udeskole⁷. Lærere oplever bevægelse som en sidegevinst ved udeskole, eksempelvis i forbindelse med transport⁷. I udeskole kan der også opstå spontan fysisk aktivitet, der ikke er en del af de planlagte undervisningsaktiviteter⁸.

Flere undersøgelser viser, at der er en sammenhæng mellem skoledage med udeskole og mere bevægelse. Både drenge og piger ser ud til at være mere aktive i udeskole-undervisningen sammenlignet med typisk klasserumsundervisning.

Drenge på mellemtrinnet bevæger sig i gennemsnit 8 % mere med moderat-til-høj intensitet i udeskole sammenlignet med typisk klasserumsundervisning¹⁵. Når man bevæger sig med moderat-til-høj intensitet bliver man forpustet og få sved på panden. Piger bevæger sig også mere i udeskole, i gennemsnit 9,8 % af tiden, med let intensitet¹⁵.

Resultaterne bygger på undersøgelserne af udeskole i forskningsprojektet TEACHOUT, hvor idræt gav det største bidrag til elevernes højintense bevægelsesaktiviteter i skoletiden, men at udeskole bidrager væsentligt til elevernes fysiske aktivitet.

Både drenge og piger ser ud til at bevæge sig mere, når udeskole foregår i natur og grønne områder, sammenlignet med udeskole i kulturmiljøer¹⁶. Udeskole i skolegården ser også ud til at bidrage positivt til bevægelse. At natur og grønne områder motiverer til bevægelsesaktiviteter, understøttes af andre forskningsprojekter eksempelvis udført i Danmark, Norge og Tyskland.

Som lærer eller pædagog kan man også vælge aktivt at bruge det potentiale der ligger i, at uderummet indbyder til bevægelse. Det kan være bevægelsesaktiviteter, der kombineres med det faglige indhold, hvor elever skal bevæge sig rundt i et område ud fra de stillede opgaver, men kan også igangsættes af lærer- eller pædagoginitierede bevægelseslege i pauserne.

📄 INFORMATION

Forskning i udeskole og bevægelse

Hvis du interesserer dig for forskning i udeskole og bevægelse, kan du sidst i hæftet finde en oversigt over litteratur i afsnittet **"Hvad viser forskningen?"** Del 8, side 116 [\(LINK ⚡\)](#).

📷 FOTO

Mad, guder og krig i samfund

Eleverne i 3. klasse lærer om samfund gennem historien. En gruppe indsamler brændenælder til madværkstedet. De andre grupper laver amuletter og taler om religion eller leger og lærer om krig og kamp.

LITTERATUR

1. Bærenholdt, J. & Hald, M. (2020). Didaktik. I J. Bærenholdt & M. Hald (red.), Udeskole i teori og praksis, s. 39-54. Dafolo.
2. Jordet, A. N. (2010). Klasserommet udenfor. Tilpasset oplæring i et udvidet læringsrum. Cappelen Akademisk Forlag.
3. Barfod, K., & Stelter, R. (2019). God udeskoleundervisning-en caseanalyse fra lærerens perspektiv. Nordisk tidskrift för allmän didaktik, 5(1), s. 19-35.
4. Otte, C. R., Bølling, M., Stevenson, M. P., Ejbye-Ernst, N., Nielsen, G., & Bentsen, P. (2019). Education outside the classroom increases children's reading performance: Results from a one-year quasi-experimental study. International Journal of Educational Research, 94, s. 42-51.
5. Otte, C. R., Bølling, M., Elsborg, P., Nielsen, G., & Bentsen, P. (2019). Teaching maths outside the classroom: does it make a difference?. Educational Research, 61(1), s. 38-52.
6. Herholdt, L. (2005). Danskundervisning omkring katederet og under træernes. I E. Mygind (red.), Udeundervisning i folkeskolen. Et casestudie om en naturklasse på Rødkilde Skole og virkningerne af en ugentlig obligatorisk naturdag på yngste klassetrin i perioden 2000-2003, s. 107-121. København: Museum Tusculanums Forlag og Institut for Idræt, Københavns Universitet.
7. Ladekjær, E., Jacobsen, R. H., Jensen, S. V., Jensen, J. M., & Faurschou, E. M. (2019). Ekstern evaluering af Projekt Udvikling af Udeskole. VIVE – Viden til Velfærd. Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
8. Ejbye-Ernst, N., Østergaard, C. & Mogensen, A. (2017). Følgeforskning fra udvikling af udeskole. VIA University College og Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling samt Miljø- og Fødevarerministeriet.
9. Kort og godt om: Det gode børneliv – ifølge børnene (2022). Tænk tanken Mandag Morgen og LEGO Fonden.
10. Bølling, M., Pfister, G. U., Mygind, E., & Nielsen, G. (2019). Education outside the classroom and pupils' social relations? A one-year quasi-experiment. International Journal of Educational Research, 94, s. 29-41.
11. Bølling, M., Niclasen, J., Bentsen, P., & Nielsen, G. (2019). Association of Education outside the Classroom and Pupils' Psychosocial Well-Being: Results from a School Year Implementation. Journal of school health, 89(3), s. 210-218.
12. Becker, C., Lauterbach, G., Spengler, S., Dettweiler, U., & Mess, F. (2017). Effects of regular classes in outdoor education settings: A systematic review on students' learning, social and health dimensions. International Journal of Environmental Research and Public Health, 14(5), 485.
13. Bølling, M., Otte, C. R., Elsborg, P., Nielsen, G., & Bentsen, P. (2018). The association between education outside the classroom and students' school motivation: Results from a one-school-year quasi-experiment. International Journal of Educational Research, 89, s. 22-35.
14. Mygind, E., Bølling, M., & Barfod, K. (2019). Primary teachers' experiences with weekly education outside the classroom during a year. Education 3-13, 47(5), s. 599-611.
15. Schneller, M. B., Schipperijn, J., Nielsen, G., & Bentsen, P. (2017). Children's physical activity during a segmented school week: Results from a quasi-experimental education outside the classroom intervention. International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity, 14(1), s. 1-11.
16. Bølling, M., Mygind, E., Mygind, L., Bentsen, P., & Elsborg, P. (2021). The association between education outside the classroom and physical activity: Differences attributable to the type of space?. Children, 8(6), s. 486.

FOTO

Mærk og undersøg omverden

Eleverne i 7. klasse undersøger biodiversitet i krattet rundt om skolen. De bevæger sig fra sted til sted og sanser også dyre- og planteliv.

Ud fra det, eleverne har fundet, diskuterer de, hjemme på skolen, hvad der er natur, og hvordan mennesker påvirker naturen.

UDESKOLE DER BEVÆGER

DEL 2

UDESKOLE OG BEVÆGELSE

I udeskole er bevægelse både fysisk aktivitet, motiverende bevægelsesaktiviteter og kropsliggørelse af det faglige indhold, der kan kobles til konteksten. I uderummet er der god plads til bevægelse og rum for aktive pauser og aktiv transport.

BEVÆGELSE I UNDERVISNINGEN

Det er godt for børn og unge at bevæge sig – for deres sundhed, trivsel og læring. Det er godt at blive forpustet og få sved på panden. Bevægelse, især med høj intensitet, gavner kondition, hjerte og kredsløb samt styrker knogler og muskler. Og generelt er bevægelse også godt for trivsel¹.

De fleste børn og unge bevæger sig ikke nok. Sundhedsstyrelsen anbefaler, at børn og unge bør være fysisk aktive 60 minutter om dagen, hvor de bliver lidt eller meget forpustet. Af de 11-15-årige lever 74 % ikke op til denne anbefaling².

I gennemsnit er børn og unge stillesiddende 11 timer og 16 minutter om dagen³. Skoletiden fylder en stor del af børn og unges liv. Børn og unge bruger et sted mellem en tredjedel og halvdelen af deres vågne timer på undervisning og frikvarter i skolen, og dermed kan der argumenteres for, at der bør sættes fokus på fysisk aktivitet, og hvordan skolen kan bidrage til samme.

I gennemsnit er 52 % af danske folkeskoleelever aktive i løbet af undervisningstiden på en typisk skoledag, hvor de enten står og bevæger sig, går eller løber.

Pedersen m.fl., 2020⁴

Det er ikke kun vigtigt, at børn og unge bevæger sig for at styrke deres sundhed. Bevægelse er også vigtigt for, hvordan man klarer sig fagligt i skolen¹. Forskning har vist, at når børn og unge bevæger sig, så understøtter det deres læringsforudsætninger – de får bedre kognitive funktioner, såsom problemløsning, opmærksomhed og hukommelse⁵.

Samtidig kan bevægelser, der udfordrer koordinationen og motoriske færdigheder, også være med til at styrke elevernes kognitive processer og læring⁶.

Foruden mulighederne for at bruge bevægelse til at styrke læringsforudsætninger, kan bevægelse også gøre undervisningen motiverende eller bruges til at bearbejde det faglige indhold⁷.

Hvis undervisning skal være med til, at elever i særlig grad bevæger sig, kræver det, at man som lærer eller pædagog sørger for, at bevægelsen er en naturlig og meningsfuld del af undervisningen. Og hvis udeskole bruges som en arbejds måde, bliver mulighederne for bevægelse endnu flere – både for sundhed, trivsel og læring.

INFORMATION

BEVÆGELSE FOR SUNDHED

Når eleverne bevæger sig, hvor pulsen er høj og grovmotorikken udfordres, er det godt for deres sundhed. Hvis bevægelsesaktiviteter ligger før, under eller lige efter undervisningen kan det også styrke elevernes læringsforudsætninger.

BEVÆGELSE FOR MOTIVATION

Bevægelse kan være med til at gøre undervisningen motiverende. Eksempelvis når der laves lege eller stafetløb. Det skaber variation i undervisningen og kan gøre det sjovt at lære. Lege og aktiviteter kan bruges på tværs af alle fag og kombineres med et fagligt indhold.

BEVÆGELSE FOR LÆRING

Bevægelse i undervisningen kan direkte understøtte elevernes læring ved, at bevægelsesaktiviteter er integreret med det faglige indhold og er formet af det faglige mål. Det er handlingsorienterede kropspraksisser, hvor eleverne gennem kropslige indtryk og udtryk bearbejder det faglige indhold. De bruger deres hænder og hele kroppen aktivt.

Det er karakteristisk for undervisning i grundskolen, at den ofte foregår hjemme på skolen, i klasseværelset. Elever læser og skriver tekster, regner, bygger modeller, ser billeder og film og meget andet. I klasserummet er der gode arbejdsbetingelser for eleverne. Skolen har fysiske rammer, der gør det muligt at samle elever og reducere forstyrrende påvirkninger udefra. Det kan eksempelvis være vind og vejr eller lyd fra andre elever og mennesker.

De fysiske rammer i skolen inviterer imidlertid til stillesiddende adfærd. Eleverne sidder og arbejder ved borde og stole. Skoledagen har selvfølgelig pauser – frikvarterer, hvor leg og bevægelse udfolder sig. Lærere og pædagoger kan i rig mulighed integrere bevægelse i undervisningen i inderummet. Det kan være "brain breaks", motiverende sjove lege og faglig meningsfulde handlingsorienterede bevægelser⁷. For eksempel, at imitere en fortælling; at formgive, at konstruere eller at passe skolehaven. Der er også mulighed for at dramatisere en historisk begivenhed (gennem "entactment"). I den undervisning, der foregår i inderummet, er "brain breaks", lege og bevægelse integreret med det faglige indhold dog hele tiden under begrænsning af skolens indre fysiske rammer og kultur.

🕒 INFORMATION

Bevægelse integreret med det faglige indhold

Der er mange muligheder for at integrere bevægelse med det faglige indhold. Forskellige handlingsorienterede kropspraksisser giver eleverne mulighed for at bearbejde det faglige indhold⁸.

MIME

Eleverne udvælger, fortolker og genskaber forståelsen af et fagligt begreb gennem bevægelse og mimetiske udtryk.

DRAMATISERE

Eleverne udvælger, fortolker og genskaber forståelsen af et fagligt begreb gennem et handlingsforløb formidlet med krop og stemme.

GESTIKULERE

Eleverne anvender små bevægelser og fagter, hvor fingre og arme former begrebernes betydning.

FORMGIVNING

Eleverne bearbejder faglige begreber gennem formgivning og konstruktion af konkrete fysiske genstande med hele kroppen.

IMITERE

Eleverne indgår i et rollespil, der imiterer og simulerer mellemmenneskelige strukturer, eksempelvis magt, menneskesyn og levevilkår.

SANSE

Eleverne anvender deres sanser til at dufte, smage, mærke og bemærke konkrete elementer i deres omgivelser.

FOTO

Leg gør det sjovt at lære

I uderummet er der god plads til leg med fart på. Eleverne i 1. klasse laver forskellige matematiske figurer med reb. Og så bytter "trekanterne" plads med "cirklerne" i en fart.

UDESKOLE GIVER RUM FOR BEVÆGELSE

De måder, hvor bevægelse og undervisning kan kombineres i udeskole, er overvejende de samme som for undervisning inde på skolen, i klasseværelset. Forskellen mellem undervisning inde og ude ligger hovedsageligt i den fysiske plads. Men også i muligheden for at koble bevægelsesaktiviteter til konteksten⁹. Og for at opleve omverden må eleverne gå eller cykle til den valgte destination – forlade klasseværelset og skolens bygninger.

I udeskole kan bevægelse være et middel til at opnå læring, en måde at kropsliggøre det faglige indhold, og give rum for aktive pauser og aktiv transport.

Kristensen, 2018⁹

Uderummet har typisk den fordel, at der er plads til bevægelse. I parken eller i skolegården er der god plads til en fangeleg, en konkurrence eller et stafetløb, hvor bevægelser kombineres med det faglige indhold, eksempelvis når der skal læres udsagnsord. Bevægelse er et middel til at give eleverne sved på panden, hvilket understøtter deres læringsforudsætninger, men er også med til at gøre undervisningen sjov, varieret og motiverende gennem leg.

Eksempelvis er der elementer af leg i undervisningen, når elever imiterer, dramatiserer eller laver stafetter og konkurrencer mod sig selv eller andre. Leg kan give energi og glæde, og det kan understøtte læring. Det tyder især på, at planlagte elementer af leg i en læringsaktivitet kan fastholde børns engagement¹⁰.

Konkrete kropslige erfaringer og oplevelser med aktiviteter i miljøer og i det omgivende samfund understøtter også, at forskellige handlingsorienterede kropspraksisser bruges til at arbejde med og bearbejde det faglige indhold. Det har positiv betydning for elevernes faglige forståelse, når kropslige og sanselige erfaringer integreres med abstrakt viden om et fagligt emne, eksempelvis beskrivelser og begreber¹¹.

I udeskole kan eleverne eksempelvis bygge en plantekasse. Det er en kreativ og æstetisk læringsaktivitet. Og med deres hænder mærker de, om jorden endnu er for kold til at så i. Det er en kropsliggørelse af et fagligt indhold i biologi, der handler om årstider, måling af temperatur og vækst. Elever kan også kropsliggøre et fagligt indhold i matematik, når de sanser, hvor langt der er fra Jorden til Mars, når de arbejder med skala. Forholdet mellem planeterne opmåles i lille skala i en park med en stor græsplæne.

I udeskole kan kropsliggørelsen af et fagligt indhold også kobles til kontekst og situation. Eleverne i de ældste klasser dramatiserer eksempelvis historien, når de står på stranden med udsigt til Sverige og laver rollespil om nazister, der visiterer jøder, der er på flugt til Sverige. Undervisningen foregår på stranden, der hvor historien fandt sted. Som en del af et forløb i idrætsfaget om parkour som et kulturelt fænomen, afprøver eleverne måske bevægelsesmuligheder og oplever at blive forpustede, når de forcerer forhindringer i byrummet.

📌 INFORMATION

Litteratur til mere inspiration

Hvis du vil læse mere om udeskole og bevægelse, kan du bagerst i hæftet finde en oversigt med litteratur til inspiration i afsnittet **”Mere inspiration”** Del 7, side 112 ([LINK](#) .

Udeskole giver i særlig grad også mulighed for aktive pauser og aktiv transport. Som lærer eller pædagog kan man planlægge efter, at udeskole foregår på steder, hvor der er plads til bevægelseslege og fysisk aktivitet. Det kan være en boldbane, et varieret terræn i en park, eller en plads i byen, hvor installationer, trapper og forskellige niveauer inviterer til bevægelse. Når der vælges transport, kan der indlægges tid til at gå eller cykle til steder i uderummet. Hvis man vælger at gå på en ujævn sti frem for en stor vej, er der også mulighed for at udfordre motorik og koordination.

LITTERATUR

Eksemplet med 2. Verdenskrig er fra er inspireret af Kasper Lasthein Madsens gennemgang af bevægelse i undervisningen i artiklen "Bevægelse baner veje for læring"⁷.

Flere af eksemplerne på bevægelsesaktiviteter i udeskole, eksempelvis arbejdet med plantekassen, samt forslaget om at vælge den lille sti ujævne sti er hentet fra Maj Kær-gaard Kristensens kapitel "Typer af bevægelse i ude-skole"⁹.

1. Poitras, V. J., Gray, C. E., Borghese, M. M., Carson, V., Chaput, J. P., Janssen, I., ... & Tremblay, M. S. (2016). Systematic review of the relationships between objectively measured physical activity and health indicators in school-aged children and youth. *Applied physiology, nutrition, and metabolism*, 41(6), S197-S239.

2. Toftager, M. & Brønd, J. C. (2019). Fysisk aktivitet og stillesiddende adfærd blandt 11-15-årige. National monitoring med objektive målinger. Statens Institut for Folkesundhed og Institut for Idræt og Biomekanik Syddansk Universitet & Sundhedsstyrelsen.

3. Active Healthy Kids – Danmark 2022. (2022). Forsknings- og Implementeringscenter for Idræt, Bevægelse og Læring (FIIBL).

4. Pedersen, N. H., Toftager, M., Grøntved, A., Kristensen, P. L., Brønd, J. C., Larsen, K. T., & Møller, N. C. (2020). Bevægelse i skolen: En kortlægning af børn og unges fysiske aktivitet og stillesiddende adfærd i skoletiden. Syddansk Universitet.

5. Biddle, S. J., Ciacconi, S., Thomas, G., & Vergeer, I. (2019). Physical activity and mental health in children and adolescents: An updated review of reviews and an analysis of causality. *Psychology of Sport and Exercise*, 42, 146-155.

6. Ruhland, S., & Lange, K. W. (2021). Effect of classroom-based physical activity interventions on attention and on-task behavior in schoolchildren: a systematic review. *Sports Medicine and Health Science*, 3(3), 125-133.

7. Madsen, K. L. (2020). Bevægelse baner veje for læring. *Liv i Skolen*, 4(22), s. 6-19.

8. Madsen, K. L., Aggerholm, K., & Jensen, J. O. (2020). Enactive movement integration: Results from an action research project. *Teaching and Teacher Education*, 95, s. 103139.

9. Kristensen, M. K., (2020). Typer af bevægelse i udeskole. I J. Bærenholdt & M. Hald (red.), *Udeskole i teori og praksis*, kap. 13, s. 189-201. Dafolo.

10. Zosh, J. M., Hirsh-Pasek, K., Hopkins, E. J., Jensen, H., Liu, C., Neale, D., ... & Whitebread, D. (2018). Accessing the inaccessible: Redefining play as a spectrum. *Frontiers in psychology*, 9, s. 1124.

11. Shapiro, L., & Stolz, S. A. (2019). Embodied cognition and its significance for education. *Theory and Research in Education*, 17(1), s. 19-39.

UDESKOLE DER BEVÆGER

DEL 3

BEVÆGELSE I PRAKSIS

I tre film kan du se udeskole i praksis fra indskolingen, mellemtrinnet og udskoling. Hør, hvordan andre lærere arbejder med udeskole og bevægelse i undervisningen.

INDSKOLINGEN GEOMETRI PÅ OG OMKRING SKOLEN

🕒 7:55 min

Mette er lærer i indskolingen på Skovshoved Skole. I filmen fortæller Mette om, hvordan hun arbejder med at give eleverne konkrete kropslige og sanselige erfaringer gennem bevægelse med egen krop, gennem arbejdet med at forme geometriske figurer.

📖 FAG

Fagforløbet er tværfagligt mellem fagene matematik, billedkunst og idræt.

🏃 BEVÆGELSE

Bevægelseslege og aktiv transport er en del af fagforløbet.

👁 FORMÅL

Formålet med fagforløbet er at styrke elevernes visuelle, sproglige, kropslige og kreative færdigheder i forbindelse med at kunne genkende og beskrive geometriske former. Når eleverne arbejder med flere færdigheder samtidig, styrkes deres læringsforståelse.

🕒 SE FILMEN

Geometri på og omkring skolen

Scan eller klik på QR-koden for at finde filmen på Center for Børn og Naturs hjemmeside.

MELLEMTRINNET

JAGT OP GENNEM HISTORIEN

⌚ 6:47 min.

Elsebeth er natur- og udeskolevejleder, og Jakob er lærer på Strandgårdskolen. I filmen fortæller de om, hvordan eleverne bruger kroppen til at forstå, hvad det vil sige at liste, stå stille, lytte og være opmærksom som en del af at gå på jagt.

FAG

Fagforløbet er tværfagligt mellem fagene historie, kristendomskundskab, dansk og idræt.

BEVÆGELSE

Eleverne får en idrætslig bevægelsesoplevelse, når de øver sig med bue, pil og spydkast efter modeldyr.

FORMÅL

Formålet med fagforløbet er at præsentere en historisk tidsperiode ved at arbejde tværfagligt med emnet "jagt". Gennem forløbet tilegner eleverne sig viden fra forskellige fag, som giver dem en bred forståelse af menneskets brug af og formål med "jagten" gennem tiden.

© SE FILMEN

Jagt op gennem historien

Scan eller klik på QR-koden for at finde filmen på Center for Børn og Naturs hjemmeside.

UDSKOLING HVAD ER NATUR?

🕒 7:12 min.

Kasper, der er lærer på Tinderhøj Skole, fortæller om, hvordan eleverne bruger deres sanser til at erfare naturen.

📖 FAG

Fagforløbet er tværfagligt mellem biologi og natur/teknologi.

🏃 BEVÆGELSE

Kropslig sansning af natur og aktiv transport er en del af fagforløbet.

👁 FORMÅL

Formålet med fagforløbet er at sætte eleverne i gang med at tænke over menneskets forhold til naturen. Hvordan bruger mennesket naturen, og hvad er egentlig natur?

🎬 SE FILMEN

Hvad er natur?

Scan eller klik på QR-koden for at finde filmen på Center for Børn og Naturs hjemmeside.

UDESKOLE DER BEVÆGER

DEL 4

FAGFORLØB

For at du og dine kollegaer kan komme godt fra start med udeskole, har vi samlet 18 fagforløb. Fra indskoling til udskoling, på tværs af en lang række fag.

UDESKOLE PASSER IND I ALLE GRUNDSKOLENS FAG

Du kan bruge udeskole som arbejdsmåde uanset, om du underviser i matematik på første årgang eller i tysk på syvende årgang. Der kan selvfølgelig være stor forskel på, om du bruger udeskole til at gøre en enkel undervisningsgang spændende, varierende og motiverende – eller om du laver et længere forløb, hvor uderummet og eksterne læringsmiljøer indgår flere gange over mange dage. Det vil også være forskelligt, hvordan og hvor meget bevægelse er en del af undervisningen.

I undervisningsmaterialet finder du 18 eksempler på udeskole. Der er eksempler fra næsten alle klassetrin – fra indskoling, mellemtrin og udskoling. Fagforløbene giver eksempler fra de store fag – dansk og matematik, sprog- og kulturfag, de praktiske fag og idræt.

I nogle forløb er bevægelse en integreret del af det faglige indhold. I andre er bevægelse en drivkraft, der skaber lyst til at lære. I nogle forløb er det udelukkende transporten, der ofte er en naturlig del af udeskole, der giver bevægelse. Der vil også være bevægelsen rundt på de steder, hvor udeskole foregår.

FAGFORLØB TIL INSPIRATION OG KLAR TIL BRUG

Hvert fagforløb kan bruges selvstændigt på de klassetrin og i de fag, som de er rettet imod. Forløbene er udformet, så de er nemme at anvende direkte. Der vil dog sandsynlig-

vis være elementer ved hvert forløb, som skal tilpasses lidt til den lokale kontekst.

Forløbene repræsenterer også eksempler på en variation af udeskoledidaktik i praksis, som eventuelt kan inspirere dig til at udvikle dine egne måder at arbejde med udeskole som en regelmæssig del af din årsplan i dine fag.

Uden for skolens bygninger er der ikke kun plads til, at eleverne bevæger sig og bruger deres krop og sanser til at arbejde med kompetence- og færdighedsmål. Der er også rig mulighed for at opnå erfaringer med natur, kultur og hverdagslivets personer, steder og aktiviteter. De 18 forløb giver samlet set eksempler på den variation.

📄 INFORMATION

Download alle 18 fagforløb

Scan eller klik på QR-koden for at downloade alle 18 fagforløb fra www.udeskolederbevaeget.dk

📷 FOTO

Udeskole giver bevægelse

Leg og løb kan være en sjov måde at lære på. Det kan gøre undervisningen motiverende.

LÆSEVEJLEDNING TIL FAGFORLØB

I undervisningsmaterialet kan du finde inspiration i 18 forskellige idéer til fagforløb. På forsiden af hvert forløb og aktivitet kan du øverst se, om det er et længerevarende "fagforløb", der kan strække sig over flere undervisningsgange og lektioner, eller om det er en enkeltstående "aktivitet", der kan gennemføres i én undervisningsgang.

Mange af forløbene er tværfaglige. Hvilke fag og klassetrin, som et forløb eller aktivitet er målrettet, finder du også på forsiden af forløbene.

Mål og Indhold

👁️ FORMÅL

📄 INDHOLD

✅ KOMPETENCEMÅL OG FÆRDIGHEDS-VIDENSMÅL

I hvert forløb eller aktivitet kan du læse om formål, indhold, og hvilke kompetencemål og færdighedsvidensmål som forløbet eller aktiviteten understøtter.

Lektionsplan, ude og inde

➡️ INDE OG UDE

☰ LEKTIONSPLAN

Som hovedregel vil du få en gennemgang af lektionsplanen for forløbet. Der vil som regel også være en uddybning af sammenhængen mellem undervisningen hjemme på skolen og den undervisning, der finder sted uden for skolens bygninger.

Tid og sted

🕒 TID

📍 STED

Her kan du se, om omfanget af fagforløbet foregår over flere lektioner, dage eller uger. Du kan også læse om det eller de steder, hvor forløbet eller aktiviteten er tænkt til at foregå. Nogle gange er det på skolens arealer, og andre gange kræver det tid til transport.

Praktiske spørgsmål og evaluering

👍 PRAKTISKE RÅD

🔄 VARIATIONER

🔍 EVALUERING

Sidst i hvert fagforløb vil der være en række praktiske råd og eventuelle lister med nødvendige materialer. Ofte vil du kunne se et forslag til, hvordan forløbet kan varieres og evalueres.

Bevægelse i undervisningen

🏃 BEVÆGELSE

Hvert forløb er kategoriseret med én eller flere kategorier alt efter, hvordan bevægelse indgår i undervisningen. På side 29 kan du læse om hver af de fem kategorier.

BEVÆGELSE FOR SUNDHED

Når eleverne bevæger sig, hvor pulsen er høj og grovmotorikken udfordres, er det godt for trivsel og sundhed. Hvis bevægelsesaktiviteter ligger før, under eller lige efter undervisningen, kan det også styrke elevernes læringsforudsætninger.

BEVÆGELSE FOR MOTIVATION

Bevægelsesaktiviteter kombineres med et fagligt indhold. Bevægelsen er en drivkraft, der giver eleverne lyst til at være med og gør undervisningen sjov. Det kan for eksempel være stafetter eller lege, der kan bruges på tværs af fag.

BEVÆGELSE FOR LÆRING

Bevægelsesaktiviteter er integreret med det faglige indhold og er formet af det faglige mål. Det er handlingsorienterede kropspraksisser, hvor eleverne forholder sig til lærestoffet gennem kropslige og sanselige erfaringer. De bruger deres hænder og hele kroppen aktivt. Eksempelvis kan det være at dramatisere handlingsforløb, bearbejde faglige begreber gennem formgivning, eller at sanse elementer i omgivelserne.

AKTIV TRANSPORT

Bevægelsen i undervisningen foregår også i transporttiden. Aktiv transport vil typisk betyde, at eleverne går eller cykler til steder uden for skolens bygninger. Transporttiden kan bruges til fagligt arbejde. Eksempelvis kan eleverne forberede sig på det, der skal ske, når de kommer frem eller arbejde evaluerende. Transporten kan også bruges til social og fri tid.

AKTIV PAUSE

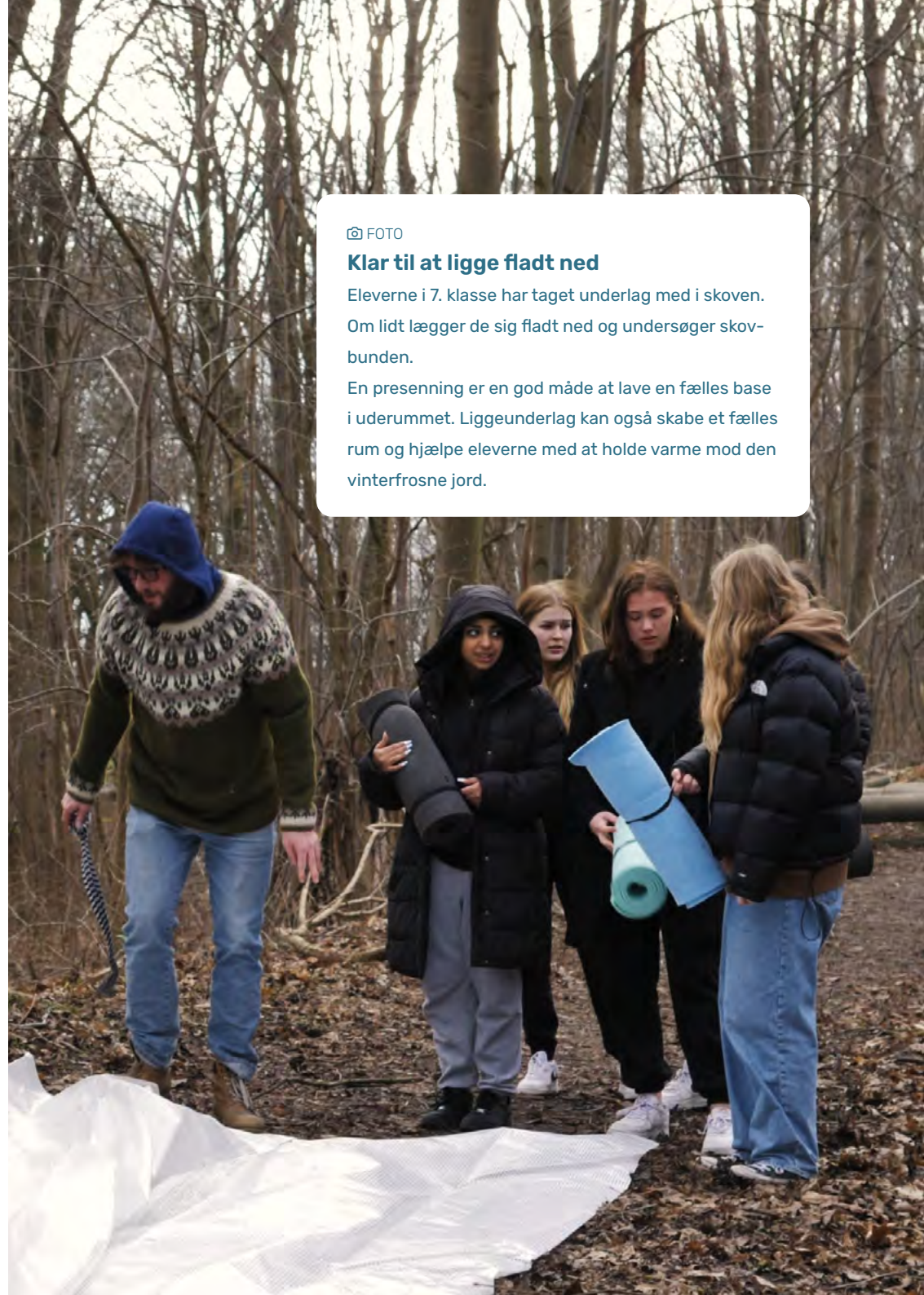
Pausen er et element, der oplagt kan indgå i et fagforløb. Nogle steder giver muligheder for bevægelseslege og idræt i pauserne. Det er altid en god idé at hjælpe eleverne til at være fysisk aktive i pauserne. Det gør skoledagen sjov og varieret.

 FOTO

Klar til at ligge fladt ned

Eleverne i 7. klasse har taget underlag med i skoven. Om lidt lægger de sig fladt ned og undersøger skovbunden.

En presenning er en god måde at lave en fælles base i uderummet. Liggeunderlag kan også skabe et fælles rum og hjælpe eleverne med at holde varme mod den vinterfrosne jord.

FAGFORLØB
**VORES BY
FØR OG NU**

Se side 32
eller scan
QR koden

FAGFORLØB
**HVORNÅR
ER NOGET
UHYGGELIGT?**

Se side 36
eller scan
QR koden

FAGFORLØB
**DYST MOD
SKOVENS DYR**

Se side 40
eller scan
QR koden

FAGFORLØB
**SKOLEN
I SKOVEN**

Se side 44
eller scan
QR koden

FAGFORLØB
**GEOMETRI PÅ
OG OMKRING
SKOLEN**

Se side 48
eller scan
QR koden

FAGFORLØB
**DECIMALER
OG BRØKER**

Se side 52
eller scan
QR koden

FAGFORLØB
**CIRKEL-
TRÆNING
OG PARKOUR**

Se side 56
eller scan
QR koden

FAGFORLØB
**ORD OG
BEVÆGELSE
I SPROGFAG**

Se side 60
eller scan
QR koden

FAGFORLØB
**HVAD ER
NATUR?**

Se side 64
eller scan
QR koden

FAGFORLØB
**JAGT OP
GENNEM
HISTORIEN**

Se side 68
eller scan
QR koden

FAGFORLØB
**LIV OG
HVERDAG I
JERNALDEREN**

Se side 72
eller scan
QR koden

FAGFORLØB
**LAND
ART**

Se side 76
eller scan
QR koden

FAGFORLØB
**THE GREEN
MAN**

Se side 80
eller scan
QR koden

FAGFORLØB
**REKLAMER OG
FORBRUGERTYPER**

Se side 84
eller scan
QR koden

FAGFORLØB
**NUMBER
POEMS**

Se side 88
eller scan
QR koden

FAGFORLØB
**ROTKÄPPCHEN
SPIELEN WIR
HEUTE
DRAUSSEN**

Se side 92
eller scan
QR koden

FAGFORLØB
**FØRHINDRINGS-
LØB I SKOVEN**

Se side 96
eller scan
QR koden

FAGFORLØB
**SÅDAN
PLANTER DU
SOLSIKKER**

Se side 100
eller scan
QR koden

FAGFORLØB

VORES BY FØR OG NU

FAG > **HISTORIE OG DANSK**

KLASSETRIN > **5. KLASSE**

STED > **BYRUMMET OG LOKALHISTORISK ARKIV**

BEVÆGELSE FOR LÆRING

Eleverne går på opdagelse og bevæger sig rundt i byrummet.

AKTIV TRANSPORT

Transporten til og fra byrummet i skolens nærmiljø foregår til fods.

AKTIV PAUSE

Brug legepladser i byrummet til pauser og fri-kvarter.

Projektet "Udeskole der bevæger" er muligt med Børne- og Undervisningsministeriets udlodningsmidler til undervisning 2020. Læs mere på www.udeskolederbevaegeer.dk

• KU

VIA University
College

Bispebjerg og Frederiksberg
Hospital

Steno Diabetes Center
Copenhagen

Udviklet i partnerskab med forskningsprojektet **MOVEOUT**

👁 FORMÅL

Byvandring kan gøre elever opmærksomme på ændringer i deres nærområde og på denne måde også give dem en fornemmelse af og forståelse for, hvordan den lokale by har udviklet og ændret sig gennem årene.

I forløbet kommer eleverne tættere på, hvilke beslutninger og tanker der ligger til grund for disse ændringer. Ændringerne kan variere fra nedrivning af en bygning, til omdannelse af en bygning fra festsal til lagerlokale, fra skole til plejehjem, fra lyskryds til rundkørsel eller fra lokaldrift til stordrift inden for landbrug og industri.

📄 INDHOLD

Elevernes opgave er at undersøge årsagen til ændringerne i den lokale byudvikling og finde historiske sammenhænge, herunder også større historiske samfundsændringer gennem tiden.

Opgaven med at undersøge årsagen til ændringerne gøres ud fra:

- At se på historiske og nutidige kort, særligt med fokus på størrelsesændringer og udvikling af bygningsmassen.
- 1. udeskoledag: Via en byvandring med en lokal guide og besøg på et lokalhistorisk arkiv skal eleverne se på kort og billeder af forskellige lokale bygninger/steder. Hvis muligt skal eleverne finde billeder af udviklingen omkring den matrikel, hvor de selv bor.
- 2. udeskoledag: Sidste del af materialeindsamlingen til en beskrivende tekst aktiveres gennem en afsluttende cykel- eller gåtur til den selvvalgte bygning eller sted, hvor der tages billeder af, hvordan bygningen/stedet ser ud i dag.

Opsamling og perspektivering til byforandringerne i Danmarkshistorien.

☑ KOMPETENCEMÅL OG FÆRDIGHEDS-VIDENSMÅL

KILDEARBEJDE (HISTORIE)

Eleven kan anvende kilder til at opnå viden om fortiden.

- Historiske spor – Eleven kan bruge historiske spor i lokalområdet til at fortælle om fortiden; Eleven har viden om identifikation af historiske spor i lokalområdet.

KRONOLOGI OG SAMMENHÆNG (HISTORIE)

Eleven kan relatere ændringer i hverdag og livsvilkår over tid til eget liv.

- Kronologi – Eleven kan placere elementer fra historien tidsmæssigt i forhold til hinanden; Eleven har viden om relativ kronologi.

FREMSTILLING (DANSK)

Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i velkendte faglige situationer.

- Fremstilling – Eleven har viden om beskrivende og berettende fremstillingsformer.

KILDE: FÆLLES MÅL / HISTORIE OG DANSK

👍 PRAKTISKE RÅD

Til dette forløb, er det en god idé at lave en aftale med en ildsjæl/kontaktperson fra den lokalhistoriske forening eller sognegruppe. Disse foreninger/grupper er som oftest meget behjælpelige med information om udvikling af lokalområdet. Dette er både med hensyn til byudvikling, erhverv, kultur og ændringer i levestandarden. Der kan eventuelt identificeres en ældre borger i byen, som vil fortælle om byen gennem tiden.

Lav grupperne fra begyndelsen. Lav dem eventuelt ud fra:

- Elever der måske ikke har set hinandens hjem.
- Elever der bor i forskellige dele af byen.

Lav eventuelt et arbejdsark, hvor det er tydeligt for eleverne, hvilke informationer der skal indsamles. Både i forhold til den historiske del og den tekstfaglige del.

Er der elever med dysleksi, skal der naturligvis tænkes i, hvordan de kan få læst opgaven op.

TID

- Forløbet strækker sig over ca. 2 uger fordelt på historie- og dansktimer.
- 2 udeskoledage og 7-8 lektioner på skolen.
- Eleverne inddeles i grupper af 3-4.

STED

På skolen, i byrummet, på lokalhistorisk arkiv og på legepladser i byen, hvor der er mulighed for at spise madpakker.

BEVÆGELSE

BEVÆGELSE FOR LÆRING

For at eleverne skal erfare den udvikling, der er sket i deres lokalmiljø, er de nødsaget til at gå på opdagelse i byrummet. Bevægelsen er derfor en metode til at få perspektiv ved at bevæge sig rundt i byen til forskellige lokationer. Eleverne oplever hvordan steder i deres by ser ud i dag.

AKTIV TRANSPORT

Bevægelsen i dette forløb er primært i forbindelse med transport fra A til B, når eleverne bevæger sig rundt i byen til de forskellige lokationer enten gående eller på cykel.

AKTIV PAUSE

Derudover er der fokus på de planlagte pauser på udeskoledagene, som foregår på steder, der opfordrer og udfordrer til bevægelse.

INDE OG UDE

INDE

Forløbet begyndes inde, hvor der i klassen tales om, hvorvidt eleverne allerede kender til nogle af de ændringer, der er sket i deres by. Dette gøres i et fælles mindmap på tavlen, eller det kan gennemføres som en gruppeopgave, hvor der efterfølgende samles op fælles på tavlen.

Herefter inddrages kommunens hjemmeside eller [Geodatastyrelsens hjemmeside](#) [SCAN QR-KODEN FOR LINKS TIL EKSTRAMATERIALE](#), hvor man kan finde historiske kort over byers geografiske udvikling.

UDE

Klassen mødes med den person, som læreren har en aftale med om at guide klassen rundt i byrummet. Det kan være en fra lokalhistorisk arkiv, en fra den lokalhistoriske sognegruppe, en ildsjæl der har boet i byen hele sit liv, eller en der har drevet erhverv i byen hele sit arbejdsliv. Under byvandringen tager eleverne billeder og noter i deres arbejdsark. Det kan både være informationer, de får af deres guide eller ting, de selv lægger mærke til ved de steder, hvor de stopper.

Derefter er der planlagt et besøg på lokalhistorisk arkiv, hvor eleverne får mulighed for at gå på opdagelse i arkiverne. Hver gruppe får ansvaret for at undersøge et afgrænset område af byen. På denne måde kan man tage højde for, at så mange områder som muligt bliver inddraget i opgaven.

Inden lokalhistorisk arkiv forlades, skal alle elever have forsøgt at finde et billede af det hus eller stedet, hvor de bor.

Eleverne cykler/går selv i deres grupper ud for at tage billeder.

Den sidste cykel/gåtur er rundt til gruppemedlemmernes egne hjem.

INDE

Der arbejdes med det indsamlede materiale om byforandringerne, og hver gruppe skriver en berettende tekst om den/det valgte bygning/sted. Yderligere udarbejder gruppen en præsentation af hvert gruppe-medlems adresse før og nu. Dette fremlægges for klassen.

Herefter opsamles der på hele forløbet. Herunder at sætte årstal, som eleverne har fundet afgørende, i relation til historiske forandringer i Danmarkshistorien.

MATERIALER OG RESSOURCER

- Historiske kort på kommunens hjemmeside eller hos [Geodatastyrelsen](#)
 [SCAN QR-KODEN FOR LINKS TIL EKSTRAMATERIALE.](#)
- Ressourcer, eksempelvis kort og billeder, fra lokalhistorisk arkiv eller andre der kan inddrages i historiefortællingen.
- Elevernes egne billeder de tager i undervisningen.

VARIATIONER

INDHOLD: Dette forløb er tværfagligt mellem dansk og historie, men man kunne indtænke faget håndværk og design, hvor fokus ligger på byggetekniker, regler og materialevalg.

BEVÆGELSE: Til pauserne kan man lege 1-2 "gamle lege" fra forskellige historiske tidsperioder. Find inspiration på [legedatabasen.dk](#) [SCAN QR-KODEN FOR LINKS TIL EKSTRAMATERIALE.](#) Prøv at finde steder, der opfordrer naturligt til bevægelse, og samtidig er lidt udfordrende. Det kunne være en bakke i parken til at løbe op og ned ad. Sten, der er lagt i række, som man kan bruge til at hoppe over eller holde balancen på.

EVALUERING

Forløbet evalueres sammen med eleverne med [4F-modellen](#)

 [SCAN QR-KODEN FOR LINKS TIL EKSTRAMATERIALE:](#)

- **Fakta:** Skriv alt ned, som du kan huske, har hørt, set og lavet i forløbet.
- **Følelse:** Skriv ned, hvordan du havde det under forløbet.
- **Fund:** Hvad tager du med dig fra forløbet? Hvad var det mest spændende, interessante?
- **Fremtid:** Hvad vil du vide mere om – er du blevet nysgerrig på noget?

LEKTIONSPLAN

INDE (1 LEKTION): Forberedelse til gåturen i byen: Er der steder eller bygninger, som I ved har ændret sig, mens I har levet (de sidste ti år)? I undervisningen besøges kommunens hjemmeside, hvor det er muligt at se historiske kort, så eleverne kan se forskellen på byens størrelse gennem tiderne.

UDE (UDESKOLEDAG - 5 LEKTIONER): Den lokalhistoriske sognegruppe (eller en person) går med klassen rundt i byen og fortæller om historiske ændringer på bygninger og steder. På turen besøges lokalhistorisk arkiv/sognegruppens lokaler, og eleverne får mulighed for at gå på opdagelse i arkiverne. Nogle arkiver har måske en stor samling billeder eksempelvis på Facebook. Hvis det er muligt, skal eleverne finde billeder af det sted, hvor de bor.

INDE (2 LEKTIONER): Hver gruppe vælger/får tildelt et sted eller en bygning, som de har hørt om på ude-dagen. Alle informationer skal samles, og grupperne skriver en beskrivende tekst om stedet/bygningens funktion før og nu.

UDE (1 LEKTION): Grupperne går ud i byen og tager et billede af deres sted og beskriver ændringerne.

INDE (2 LEKTIONER): Hver elev finder deres adresse på kommunes kort – både nutidigt og historisk. I grupper skal eleverne planlægge en tur, hvor de kommer rundt til så mange af deres adresser som muligt. Grupperne aftaler selv, om der er behov for at cykle rundt, eller om de skal gå.

UDE (UDESKOLEDAG - 4 LEKTIONER): Grupperne går/cykler rundt til deres adresser og tager billeder af husene og omgivelserne.

INDE (2 -3 LEKTIONER): Grupperne laver en præsentation af deres adresser før og nu. I klassen samles op på hele forløbet. Der ses på, hvilke årstal de store ændringer skete i, og hvad der samtidig skete i Danmarkshistorien.

LINKS TIL EKSTRAMATERIALE

Scan QR-koden for at finde eksterne links og evt. ekstramateriale til forløbet, på Center for Børn og Naturs hjemmeside.

KILDE

Forløbet er udarbejdet af Pia Skifter Sørensen, Brovst Skole og redigeret af udeskolekonsulent Charlotte Åsell Pedersen. Foto: Mads Bølling

FAGFORLØB

HVORNÅR ER NOGET UHYGGELIGT?

FAG > **DANSK**

KLASSETRIN > **4.-5. KLASSE**

STED > **ET UHYGGELIGT STED**

BEVÆGELSE FOR LÆRING

Eleverne sanser
stedets betydning
for fortællinger og
historier.

AKTIV TRANSPORT

Transporten til og
fra det uhyggelige
sted foregår til
fods.

Projektet "Udeskole der bevæger" er muliggjort med Børne- og Undervisningsministeriets udlodningsmidler til undervisning 2020. Læs mere på www.udeskolederbevaeager.dk

• KU

VIA University
College

Bispebjerg og Frederiksberg
Hospital

Steno Diabetes Center
Copenhagen

Udviklet i partnerskab med forskningsprojektet **MOVEOUT**

👁 FORMÅL

Forløbet er optakt til egenproduktion af tekster inden for gyser-genren, hvor der er fokus på stedets, tidens og stemningens betydning for "gyseroplevelsen".

Formålet er at give eleverne gode læseoplevelser og lade dem mærke og fortolke med krop og sanser, hvad gode beskrivelser af tid og sted kan betyde for den gode læseoplevelse.

📄 INDHOLD

I dette forløb arbejdes der konkret og praktisk med den faglige, sanselige og kropslige oplevelse og forståelse af, hvad og hvornår noget er uhyggeligt. Der er særligt fokus på stedets betydning.

Der kan være mange forskellige steder, der opleves som uhyggelige. Som udgangspunkt er det vigtigt at huske på, at ikke alle finder det samme sted uhyggeligt, og at man derfor eventuelt kan vælge flere steder til opgaven.

☑ KOMPETENCEMÅL OG FÆRDIGHEDS-VIDENSMÅL

LÆSNING

Eleven kan læse multimodale tekster med henblik på oplevelse og faglig viden.

- Sammenhæng – Eleven har viden om teksters påvirkende funktion.

FORTOLKNING

Eleven kan forholde sig til velkendte temaer i eget og andres liv gennem undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster.

- Oplevelse og indlevelse – Eleven kan udtrykke sig om tekstens univers.

KOMMUNIKATION

Eleven kan følge regler for kommunikation i overskuelige formelle og sociale situationer.

- Krop og drama – Eleven har viden om stemmens og kroppens virkemidler og kropssprog.

KILDE: FÆLLES MÅL / DANSK

👍 PRAKTISKE RÅD

Det er en god idé at have valgt og set stedet til den uhyggelige oplæsning, inden forløbet sættes i gang med elever. Ved selv, som lærer, at have været på stedet får man mulighed for at fornemme stemningen og finde ud af om, man skal bidrage med noget, eller om stedet i sig selv skaber stemningen.

Første gang der deles i grupper af fire, så vælg dem med udgangspunkt i, at de fire elever skal arbejde sammen fremadrettet. Igennem forløbet vil de få opbygget en fælles forståelse af stedets, tidens og stemningens betydning for "gyseroplevelsen". Den fælles forståelse kan de med fordel inddrage og bruge i samtalen, når de skal skrive deres egen gysernovelle i slutningen af forløbet.

TID

- Optakten strækker sig over 2-3 dage.
 - 2 udeskoledage + 2-3 lektioner på skolen.
 - Tid til skriveprocessen afhænger af elevgruppen og lærerens mål med opgaven.
-

STED

Et uhyggeligt sted. En ubenyttet kælder. Det kan også være i et forladt hus, en mørk skov, kirkegården eller en nedlagt fabrik.

BEVÆGELSE

BEVÆGELSE FOR LÆRING

Bevægelsen indgår i undervisningens læringsaktiviteter, dvs. faglige aktiviteter på stedet for udeskole, hvor eleverne får konkrete kropslige og sanselige erfaringer med direkte betydning for det faglige indhold. Udover at gå rundt og fornemme stedet skal eleverne også gennem lege, dramatisering og aktiviteter arbejde med forståelsen af det sanselige, kropslige og faglige samt stedets betydning for stemningen både fysisk og i teksten.

AKTIV TRANSPORT

Eleverne går fra klasselokalet til det valgte uhyggelige læringssted eksempelvis en kælder på skolen eller en skov i skolens nærmiljø.

INDE OG UDE

INDE

Der arbejdes indenfor (i klasselokalet) i begyndelsen og slutningen af forløbet.

UDE

Udearenaen inddrages til styrkelse af den sanselige og kropslige forståelse for fortællinger og historier. Et eller flere uhyggelige steder på skole eller i skolens nærmiljø kan inddrages.

MATERIALER OG RESSOURCER

Noveller efter lærerens eget ønske.

AKTIVITETER

FOTOGRAFIAPPARATET: Eleverne er sammen to og to. Den ene er "blind" og bliver ført rundt af makkeren, som holder sine hænder op foran den "blindes" øjne. Eleven der fører rundt, fører den første elev hen til et sted eller en ting og fjerner sine hænder i få sekunder, hvor den "blinde" må åbne øjnene og se på stedet ("tage et billede med øjnene"). Dette gentages et aftalt antal gange, eksempelvis fire gange. Herefter skal elevparret gå tilbage til start, og den blinde skal nu gå hen til de steder, der blev taget billeder af. Denne aktivitet bidrager til at understøtte forløbets sanselige fokus gennem bevægelse.

GÆT ET STED: I grupperne finder hver elev et sted og laver en beskrivelse (der vælges, om den skal være mundtlig eller skriftlig). Gruppemedlemmerne skiftes til mundtligt eller skriftligt at fremlægge deres beskrivelse, og de andre i gruppen skal gætte, hvor stedet er og komme først hen til det rigtige sted.

EVALUERING

Forløbet er en optakt til, at eleverne skal skrive deres egen gyser. I skriveforløbet vil eleverne kunne referere til oplevelserne på de uhyggelige steder i arbejdet med de valgte højdepunkter. Dette vil hjælpe eleverne til at få fat i den uhyggelige stemning i en gyser.

LEKTIONSPLAN

INDE (1 LEKTION): Eleverne præsenteres for tid og sted i litteratur. Det vælges 1-2 korte noveller gerne i gysergenren, som læses højt, og der tales i fællesskab om "spor" i teksten, der siger noget om tid og sted. Da der er mange måder, hvorpå man kan arbejde med litteraturforståelse, er det op til den enkelte lærer at vælge den form, der giver bedst mening for den valgte elevgruppe.

UDE (UDESKOLEDAG- 3 LEKTIONER): I skolens kælder (eller et andet valgt sted) læses en gyser højt. Stemningen kan evt. forstærkes med tændte stearinlys. Efter oplæsningen beskriver eleverne oplevelsen og stedet med sanserne: se, høre, lugte, smage og føle. Herefter laves aktiviteten "Fotografiapparatet", hvor kroppen sættes i spil (se afsnittet Aktiviteter). Med udgangspunkt i egne oplevede "billeder" og den kropslige oplevelse, skal eleverne fortælle en gyser i grupper af fire. En elev begynder og herefter overtages historien på skift af de andre. Fokus er de sanselige oplevelsers bidrag til at gøre noget uhyggeligt.

INDE (1 LEKTION): I fællesskab genfortælles og fortolkes gyseren, som eleverne fik læst højt på stedet (her kælderen). Der kan bl.a. tales om: Stedets betydning for stemningen både fysisk og i teksten. Hvilke sanser blev skærpet? Og var det i samspil mellem sted og tekst eller måden, der blev læst højt på, der bidrog til stemningen? Højdepunkter, tid og særlige steder italesættes, eventuelt med udgangspunkt i [berettermodellen](#) [SCAN QR-KODEN FOR LINKS TIL EKSTRAMATERIALE](#).

UDE (UDESKOLEDAG - CA. 4 LEKTIONER): I grupperne vælger eleverne et eller flere højdepunkter fra gyseren, som de vil lave et stillbillede af (et billede hvor de bruger deres kroppe) eller dramatisere. De skal have fokus på stedet og dets betydning for højdepunktet. Giv eleverne en tidsramme og et afgrænset område til opgaven. Når alle grupper har løst opgaven, går klassen samlet rundt og ser fremlæggelserne på de valgte steder. Aktiviteten "Gæt et sted" gennemføres efterfølgende (se afsnittet Aktiviteter).

INDE: Eleverne skal skrive deres egen individuelle gysernovelle. Gruppen bruges til sparring og ideudveksling i skriveprocessen.

LINKS TIL EKSTRAMATERIALE

Scan QR-koden for at finde eksterne links og evt. ekstramateriale til forløbet, på Center for Børn og Naturs hjemmeside.

KILDE

Forløbet er udarbejdet af Pia Skifter Sørensen, Brovst Skole og redigeret af udeskolekonsulent Charlotte Åsel Pedersen. Foto: Mads Bølling

FAGFORLØB

DYST MOD SKOVENS DYR

FAG > **NATUR/TEKNOLOGI, MATEMATIK OG IDRÆT**

KLASSETRIN > **2.-5. KLASSE**

STED > **ET NATUROMRÅDE, GERNE MED TRÆER**

BEVÆGELSE FOR LÆRING

Eleverne skal med egen krop sammenligne sig med dyrenes færdigheder.

BEVÆGELSE FOR MOTIVATION

Eleverne samler bevægelsesdata, når de konkurrerer mod skovens dyr.

BEVÆGELSE FOR SUNDHED

Eleverne får pulsen op, når de løber og springer som skovens dyr.

Projektet "Udeskole der bevæger" er muliggjort med Børne- og Undervisningsministeriets udlodningsmidler til undervisning 2020. Læs mere på www.udeskolederbevaeger.dk

• KU

VIA University
College

Bispebjerg og Frederiksberg
Hospital

Steno Diabetes Center
Copenhagen

Udviklet i partnerskab med forskningsprojektet **MOVEOUT**

👁 FORMÅL

Ved at dyste mod dyrene i skoven, bliver eleverne klogere på dyrenes formåen og får samtidig trænet nogle af idrættens grundelementer. Samtalen og opgaverne skulle gerne styrke elevernes kendskab til dyrenes egenskaber og give opmærksomhed på egne kompetencer.

Derudover vil muligheden for styrkelse af matematikken også indgå i form af diverse målinger og begreber for eksempel højde, længde, tid, længdemål, minutter og sekunder.

📄 INDHOLD

En dag hvor der dystes mod dyrene i skoven og arbejdes med begreber, for eksempel højde, længde, tid, længdemål, minutter og sekunder.

Arbejdsspørgsmål:

- Kan du løbe fra skovens dyr? (Løb)
- Er du hurtigere end en hugorm? (Reaktion)
- Kan du se lige så godt som en ugle? (Iagttagelse/koncentration)
- Kan du springe længere end en frø? (Spring – horisontalt)
- Kan du springe højere end et rådyr? (Spring – vertikalt)
- Kan du koordinere lige så godt som et tusindben? (Koordination)

Eleverne får kendskab til nogle af skovens dyr samt trænet nogle af de motoriske grundlæggende færdigheder.

☑ KOMPETENCEMÅL OG FÆRDIGHEDS-VIDENSMÅL

UNDERSØGELSE (NATUR/TEKNOLOGI)

Eleven kan udføre enkle undersøgelser på baggrund af egne og andres spørgsmål.

- Undersøgelser i naturfag – Eleven kan udføre enkle undersøgelser med brug af enkelt udstyr og har viden om enkle undersøgelsesmetoder.

KOMMUNIKATION (NATUR/TEKNOLOGI)

Eleven kan beskrive egne undersøgelser og modeller.

- Formidling – Eleven kan fortælle om egne resultater og erfaringer; Eleven har viden om enkle måder til at beskrive resultater.

MATEMATISKE KOMPETENCER (MATEMATIK)

Eleven kan handle hensigtsmæssigt i situationer med matematik

- Modellering – Eleven kan undersøge enkle hverdagssituationer ved brug af matematik; Eleven har viden om sammenhænge mellem matematik og enkle hverdagssituationer.
- Kommunikation – Eleven kan anvende enkle fagord og begreber mundtligt og skriftligt; Eleven har viden om enkle fagord og begreber.

GEOMETRI OG MÅLING (MATEMATIK)

Eleven kan anvende geometriske begreber og måle.

- Måling – Eleven kan beskrive længde, tid og vægt; Eleven har viden om længde, tid og vægt.

ALSIDIG IDRÆTSUDØVELSE (IDRÆT)

Eleven kan deltage aktivt i basale, alsidige bevægelser i leg.

- Løb, spring og kast – Eleven kan udføre enkle former for løb, spring og kast; Løb, spring og kast: Eleven har viden om enkle bevægelsesprincipper for løb, spring, kast.

KROP, TRÆNING OG TRIVSEL (IDRÆT)

Eleven kan beskrive reaktioner på fysisk aktivitet.

- Krop og trivsel – Eleven kan samtale om forskellige fysiske forudsætninger for idrætsudøvelse; Eleven har viden om fysiske forskelle og forudsætninger.

TID

Hvis det er muligt, vil det være fordelagtigt at afvikle forløbet over en dag, men det kan naturligvis også deles op over flere dage.

STED

Der skal være plads til forskellige forhindringsbaner og mulighed for at løbe. Gerne med naturlige forhindringer.

BEVÆGELSE

BEVÆGELSE FOR LÆRING

Bevægelsen indgår i undervisningens læringsaktiviteter. Eleverne skal "udføre" dyrenes bevægelser og dermed gennem kropslige og sanselige erfaringer opnå en bedre forståelse af det faglige indhold i fagene, der arbejdes med i forløbet.

BEVÆGELSE FOR MOTIVATION

Når eleverne sammenligner sig selv med skovens dyr, er det i form af en konkurrence. Eleverne samler data på deres egne præstationer, som sammenlignes med dyrenes formåen.

BEVÆGELSE FOR SUNDHED

Når eleverne konkurrerer mod skovens dyr, skal de løbe, springe, hoppe og kaste. Det får pulsen op og giver sved på panden.

INDE OG UDE

INDE

Der ligger helt naturligt en forberedelse hjemme på skolen, som introduktion til forløbet, hvor eleverne skal "klædes på" til at kunne udføre opgaverne i uderummet. Der må også tænkes i at styrke elevernes for forståelse i forhold til de faglige begreber og kropslige kompetencer, som de skal arbejde med i uderummet.

UDE

Under temaet "Dyst med dyrene" arbejdes der med elevernes egne kropslige og faglige kompetencer i sammenligning med forskellige dyrs kompetencer. Der indsamles data gennem de praktiske opgaver, og disse noteres i de forskellige arbejdsark (se under Materialer). Arbejdsarkene danner grundlag for det videre faglige arbejde med læringsmålene i de aktuelle fag.

INDE

En generel opsamling på dagens indhold. Dette kan eventuelt gøres adskilt i de tre fag således, at der holdes fokus på det enkelt fag og de opgaver, der hører til faget.

I matematik kan der arbejdes videre med færdigheds- og vidensområderne statistik og sandsynlighed samt måling.

I idræt kan der arbejdes mere målrettet på teknik, som kan forbedre elevernes resultater – hvad skal der til for at forbedre sig?

I natur og teknik kan der arbejdes videre med det dyr, som eleverne var tættest på/længst fra at vinde over i konkurrencerne.

MATERIALER OG RESSOURCER

Materialerne består af flere arbejdsark, som du kan [finde her](#) **SCAN QR-**

KODEN FOR LINKS TIL EKSTRAMATERIALE:

EVALUERING

Med udgangspunkt i eksemplerne på læringsmål, kan man lade eleverne evaluere på dagen i grupper og eventuelt fremlægge deres erfaringer for eksempel med indsamling af data og sammenligning af egne præstationer med dyrenes færdigheder.

PRAKTISKE RÅD

- Påklædningen afstemt med vejret kan være afgørende for en positiv oplevelse i naturen, så varm påklædning og gummistøvler er ofte nødvendigt. Hellere for meget end for lidt tøj.
- Husk desuden en god madpakke og drikkevarer. Praktiske sko og tøj som de kan bevæge sig i.
- Det vil være en fordel, hvis eleverne har kendskab til det at måle og tage tid, har arbejdet med løb og spring i idræt og med sekunder, minutter, meter, og centimeter i matematik.
- Kendskab til skovens dyr: Haren, ræven, skovmusen, pindsvinet, hugormen, skrubtudsen, egern, skovmåren, m.m.
- Læs eventuelt nogle faglige tekster med eleverne inden opgaverne skal løses i uderummet.

LEKTIONSPLAN

- Eleverne får kendskab til nogle af skovens dyr, herunder deres kendetegn, funktioner og livsbetingelser i samspil med omgivelserne.
- Eleverne får indblik i dyrenes og egen formåen ved at sammenligne deres egne resultater med dyrenes.
- Eleverne får en erfaringsmæssig forståelse af højde, længde og tid (hastighed).
- Eleverne lærer at sammenligne resultater.
- Eleverne får en visuel forståelse af metersystemet (omregning) og tiden.
- Eleverne får indblik i egen formåen indenfor løb og spring.
- Eleverne lærer at samarbejde i forhold til tidtagning og opmåling.
- Eleverne får indblik i hinandens færdigheder.

LINKS TIL EKSTRAMATERIALE

Scan QR-koden for at finde eksterne links og evt. ekstramateriale til forløbet, på Center for Børn og Naturs hjemmeside.

KILDE

Forløbet er udarbejdet af Vestskovens Naturskole og tilpasset til "Udeskole der Bevæger" i samarbejde med Vestskovens Naturskole, og redigeret af udeskolekonsulent Charlotte Åsell Pedersen. Foto: Mads Bølling

FAGFORLØB

SKOLEN I SKOVEN

FAG > **IDRÆT, MATEMATIK, ENGELSK OG DANSK**

KLASSETRIN > **9. KLASSE**

STED > **SKOV ELLER PARK**

BEVÆGELSE FOR LÆRING

Faglige kompetencer sættes i spil i kropslige og praktiske aktiviteter.

BEVÆGELSE FOR MOTIVATION

Aktiviteter der skaber variation, eksempelvis forhindringsløb og cykling.

AKTIV TRANSPORT

Transport til og fra stedet forgår med cykel eller til fods.

Projektet "Udeskole der bevæger" er muliggjort med Børne- og Undervisningsministeriets udlodningsmidler til undervisning 2020. Læs mere på www.udskolederbevaeager.dk

• KU

VIA University
College

Bispebjerg og Frederiksberg
Hospital

Steno Diabetes Center
Copenhagen

Udviklet i partnerskab med forskningsprojektet **MOVEOUT**

👁 FORMÅL

Et aktivitetsforløb der inddrager skoven som læringsrum for opsamling på ni års skolegang. Gennem forskellige aktiviteter, skal eleverne styrkes i anvendelsen af nogle af de mange faglige og kropslige kompetencer, de har tilegnet sig gennem deres skoletid. Her er fokus på hvordan, hvad, hvor, hvorfor og hvilket og ikke så meget fokus på et specifikt fagligt resultat.

Det ønskes, at eleverne arbejder med kommunikation gennem beskrivende, forklarende og argumenterende samtale særligt med opmærksomhed på den løbende feedback.

📄 INDHOLD

IDRÆT: Lav et forhindringsløb i skoven som dine kammerater skal løbe. Tænk anderledes: Hvad er en forhindring? Skal de bære på noget på turen, skal de bygge noget for at kunne komme videre, skal der løses en gåde eller noget helt andet? Her skal I naturligvis tænke idrætsfagligt.

MATEMATIK: Rumfangsberegninger. Hvor stort er rumfanget af et træ? Eller af en bålhytte? Eller af en bakke? Hvor meget vand er der i søen? Geometrisk og fysisk undersøgelse af en cykel: Den stillestående cykel og cyklen i bevægelse.

ENGELSK: Lav en guidet tur i skoven. Den skal vare tre minutter. Hvad ser og hører man på turen? Der kan sættes krav om inddragelse af særlige ordklasser eller temaer. I denne del af opgaverækken får læreren mulighed for en-til-en samtale med hver enkelt elev.

DANSK: Kommunikation – både beskrivende, forklarende og vejledende. Der kan eventuelt tænkes i Romantikken som periode og derigennem få samtalen om sanseindtryk i spil.

☑ KOMPETENCEMÅL OG FÆRDIGHEDS-VIDENSMÅL

ALSIDIG IDRÆTSUDØVELSE (IDRÆT)

Eleven kan anvende sammensatte bevægelser i udvikling af idrætsaktiviteter.

- Løb, spring og kast samt Natur og udeliv.

MATEMATISKE KOMPETENCER (MATEMATIK)

Eleven kan handle med dømmekraft i komplekse situationer med matematik.

- Modellering, Ræssonnement og tankegang samt Kommunikation.

MUNDTLIG KOMMUNIKATION (ENGELSK)

Eleven kan deltage i længere, spontane samtaler og argumentere for egne synspunkter på engelsk.

- Alle færdigheds- og vidensområder samt færdigheds- og vidensmål.

MUNDTLIG KOMMUNIKATION (DANSK)

Eleven kan deltage reflekteret i kommunikation i komplekse formelle og sociale situationer.

- Dialog samt Sproglig bevidsthed.

KILDE: FÆLLES MÅL / IDRÆT, MATEMATIK, ENGELSK OG DANSK

👍 PRAKTISKE RÅD

Del eleverne i grupper af fire.

Laminerede A4-sider både linjeret og ternet og vandfaste tuscher/skrivere er rigtig gode at have med ud, hvis vejret er en smule fugtigt, og man gerne vil have mulighed for at skrive noget ned.

Gå eventuelt en tur i skoven og find et godt sted til aktiviteterne. Det sparer tid på dagen, når man skal sætte aktiviteterne i gang. Man kan eventuelt udarbejde/finde et kort over området.

Man kan eventuelt lave et arbejdsark til cykelopgaven, som kan bruges i opsamlingen om, hvordan eleverne har løst opgaven, og hvad de er kommet frem til.

TID

- Det optimale er at have to hele dage i skoven.
 - Eleverne kan arbejde med to af fagene den ene dag og to af fagene den næste.
-

STED

Det er bedst i en skov, men en park kan også bruges. Skoven giver naturligt flere muligheder for variation i bevægelsen.

BEVÆGELSE

BEVÆGELSE FOR LÆRING

Bevægelsen indgår i læringsaktiviteterne i undervisningen. De faglige aktiviteter, som eleverne skal afvikle/udføre i udeskole, giver dem konkrete kropslige og sanselige erfaringer, som bruges direkte i arbejdet med det faglige indhold. Eksempelvis når eleverne cykler, som en del af matematik-forløbet, eller når de laver en guidet tur i engelsk-forløbet.

BEVÆGELSE FOR MOTIVATION

Cykling og forhindringsløb indgår bl.a. som praktiske aktiviteter i undervisningen. Disse praktiske og kropslige aktiviteter er med til at skabe variation, når de faglige kompetencer sættes i spil.

AKTIV TRANSPORT

Undersøgelse af en cykel er en del af forløbet. Derfor kan cykling med fordel bruges som transportmiddel til skoven eller parken.

→] INDE OG UDE

INDE

Der kan eventuelt bruges én lektion inde til at styrke elevernes for forståelse i forhold til, hvad de skal i uderummet, og hvilke forventninger der er til dem, når de kommer ud i skoven eller parken og skal løse opgaverne. For eksempel forståelsen for, at det er deres faglige kompetencer og formidlingsevne, som de skal have fokus på og ikke, hvorvidt deres løsning af opgaverne er rigtig eller forkert.

UDE

Opgaverne løses alle i uderummet/skoven, og forløbet evalueres løbende gennem formativ feedback.

INDE

Der kan bruges en lektion på opsamling via billeder fra dagene og eventuelt udarbejdes en video, som eleverne kan bruge til sidste skoledag eller anden sjov/relevant opsamling efter ni års skolegang.

📁 MATERIALER OG RESSOURCER

- Cykel
- Stopur
- Papir og blyant
- Eventuelt kegler, blindebriller og målebånd (medmindre at eleverne selv skal "finde" en måleenhed).

🔄 VARIATIONER

INDHOLD

Der kan justeres i sværhedsgrad og tid til at løse opgaverne, og der kan vælges at arbejde tværfagligt med andre fag.

Opgaverne kan være mere fagspecifikke på alle fag. Man kunne inddrage eleverne og spørge dem, hvilke fag de gerne vil arbejde med i aktiviteten, eller hvilke kompetencer de gerne vil have mulighed for at vise.

BEVÆGELSE

Hvis idrætsfaget ikke er tilvalgt, kan man tænke i transporten fra skolen til skoven eller i, hvordan skoven kan inddrages til bevægelse i opgaverne/fagopgaverne.

🔍 EVALUERING

Der evalueres konstruktivt løbende og gennem formativ feedback. Sammen med læreren kan eleverne vurdere egne fremskridt og i positiv dialog hjælpe hinanden med nye perspektiver på læring og dermed kvalificere udbyttet af undervisningen.

☰ LEKTIONSPLAN

Forløbet kan lægges over flere dage, men det optimale er to hele dage, hvor alle faglærerne deltager. På den måde er alle fag i spil hele tiden, og eleverne får tid til at formidle opgaverne bedst muligt. Eleverne kan arbejde med to af fagene den ene dag og to af fagene den næste. Det er en fordel at have alle faglærere til stede begge dage, så eleverne ikke behøver at arbejde med det samme på samme tid, men selv kan vælge til og fra. Derved vil engelsklæreren også have bedre tid til samtalen med hver enkelt elev, da den del godt kan blive lidt tidskrævende.

BEVÆGELSE I UNDERVISNINGEN (UDDYBNING)

Eleverne bevæger sig på mange måder, som en del af undervisningsforløbet.

Eksempler

- Laver ruten til cykelturen.
- Cykler eller løber.
- Laver forhindringsbanen.
- Finder og måler på et træ.
- Går med læreren på den guidede tur.
- Skal ned til en sø for at opmåle.
- Går ud og sanser i skoven.

UNDERSØGELSE AF EN CYKLEN (UDDYBNING AF MATEMATIK-FORLØBET)

Der er to måder at se cyklen på.

Når den står stille, og når den er i bevægelse.

Den stillestående cykel

- Hvad er rumfanget af en cykel?
- Hvad vejer den?
- Hvad er massefylde?
- Hjulets omkreds?
- Hvor lang er din cykel, hvis man lægger alt i forlængelse af hinanden?

Cyklen i bevægelse

- Hvor hurtigt kører du?
- Hvor langt?
- Hvor mange procent hurtigere er du end din makker?
- Hvordan ville det se ud, hvis du løb i stedet for?
- Hvor langt kan du komme med et enkelt tråd i pedalen i 1. gear, 2. gear, 3. gear osv.? Lav en funktion ud af opdagelserne.

LINKS TIL EKSTRAMATERIALE

Scan QR-koden for at finde eksterne links og evt. ekstramateriale til forløbet, på Center for Børn og Naturs hjemmeside.

KILDE

Forløbet er udarbejdet af Peter Jensen, Skovshoved Skole og redigeret af udeskolekonsulent Charlotte Åsell Pedersen. Foto: Jasper Gribble / Unsplash.com

FAGFORLØB

GEOMETRI PÅ OG OMKRING SKOLEN

FAG > **MATEMATIK, BILLEDKUNST OG IDRÆT**

KLASSETRIN > **1. KLASSE**

STED > **PÅ SKOLEN OG I NÆROMRÅDET**

BEVÆGELSE FOR LÆRING

Eleverne skal forme geometriske former med kroppen og redskaber

BEVÆGELSE FOR MOTIVATION

Leg indgår som en metode i aktiviteterne i nærområdet.

AKTIV TRANSPORT

Transport til og fra stedet i nærområdet foregår til fods.

Projektet "Udeskole der bevæger" er muligt med Børne- og Undervisningsministeriets udlodningsmidler til undervisning 2020. Læs mere på www.udeskolederbevaeget.dk

• KU

VIA University
College

Bispebjerg og Frederiksberg
Hospital

Steno Diabetes Center
Copenhagen

Udviklet i partnerskab med forskningsprojektet **MOVEOUT**

👁 FORMÅL

At styrke elevernes visuelle, sproglige, kropslige og kreative færdigheder i forbindelse med at kunne genkende og beskrive geometriske former. Når eleverne arbejder med flere færdigheder samtidig, styrkes deres læringsforståelse.

📄 INDHOLD

Et tværfagligt undervisningsforløb med geometri som omdrejningspunkt. På en "figurjagt" skal der søges efter geometriske former rundt på skolen, skolens udeområde og i lokalområdet. På gåturen skal eleverne kigge på forskellige bygninger og finde geometriske former i bygningsværket.

Hjemme på skolen skal de i billedkunst fremstille deres egne billeder af og med geometriske former. Eleverne skal samle viden om farveblandinger gennem praktisk og eksperimenterende malearbejde og teoretisk viden om grundfarver og sekundærfarver. Eleverne skal vælge penselstørrelse og -type i forhold til det valgte motiv. I arbejdet med collage skal eleverne lære at anvende og kombinere flere materialer i ét produkt.

I idræt leges forskellige lege, hvor der trænes navne og kendetegn på de geometriske former.

Der arbejdes med følgende opgaver:

- At kunne kende og genkende geometriske former.
- At skabe sin egen geo-figur og skrive en "poesibogs" side om figuren.
- At lave et billede eller en collage med grundfarver og kvadrat, rektangel, trekant og cirkel.
- At få kendskab til størrelsesforhold og forgrund/baggrund.
- Idrætslege med fokus på at lave geometriske former med kroppene.

☑ KOMPETENCEMÅL OG FÆRDIGHEDS-VIDENSMÅL

GEOMETRI OG MÅLING (MATEMATIK)

Eleven kan anvende geometriske begreber og måle.

- Geometrisk tegning – Eleven kan beskrive omverdenen med geometrisk sprog; Eleven har viden om geometriske begreber.

BILLEDFREMTILLING (BILLEDKUNST)

Eleven kan udtrykke sig i plane, rumlige og digitale billeder.

- Maleri og collage – Eleven kan male ud fra idéer og oplevelser; Eleven har viden om farveblanding samt anvendelse af enkle teknikker og redskaber; Eleven kan fremstille billeder i flere lag.

BILLEDANALYSE (BILLEDKUNST)

Eleven kan samtale om egne og andres billeder.

- Billedkomposition – Eleven kan samtale om billeders opbygning og indhold.

ALSIDIG IDRÆTSUDØVELSE (IDRÆT):

Eleven kan deltage aktivt i basale, alsidige bevægelser i leg.

- Løb, spring og kast – Eleven kan løbe, springe og kaste.

KILDE: FÆLLES MÅL / MATEMATIK, BILLEDKUNST OG IDRÆT

👍 PRAKTISKE RÅD

- En trækvogn eller lignende til materialer når man er på tur.
- Juster lektionsforbruget. Noget optager eleverne mere end andet. Brug lidt ekstra tid der, hvor de er særligt nysgerrige eller læringsvillige.
- Lad eleverne være sammen med en fast gå-makker til opgaverne i uderummet.
- Det kan være en god idé at laminere figur-arbejdsarket, hvis vejret er fugtigt/vådt. Giv eleverne en vandfast tusch til at notere på arket.
- I dette forløb er det tydeligt, at det er stedet, der afgør, hvor og hvor mange geometriske former eleverne kan finde. Eksempelvis geometriske former i bygninger, arealer og skilte.
- Der er også fokus på, at stedet skal tilbyde mulighed for at spise madpakker.

TID

- Inde: 10-12 timer
- Ude: 9-10 timer

Timerne fordeles mellem undervisning ude og inde, hvilket kan ses i lektionsplanen.

STED

Det kan være parken, skoven og byrummet, hvor eleverne kan møde forskellige geometriske former.

BEVÆGELSE

BEVÆGELSE FOR LÆRING

Gennem bevægelse med egen krop får eleverne konkrete kropslige og sanselige erfaringer med forståelse af formen på de geometriske former. På den måde styrkes den faglige begrebsforståelse på flere måder, og giver eleverne mulighed for at danne egne billeder på deres læring.

BEVÆGELSE FOR MOTIVATION

Leg og konkurrencer indgår som en metode til at give eleverne konkrete kropslige og sanselige erfaringer med forståelse af formen på de geometriske former.

AKTIV TRANSPORT

Transporten til stedet i nærmiljøet er en central del af forløbet. Under transporten, der foregår til fods, har eleverne tid til at opdage geometriske former.

INDE OG UDE

INDE

Forløbet begynder inde, hvor der i klassen tales om, hvilke geometriske figurer eleverne allerede kender. Der arbejdes med fremstilling af en figur i karton lavet af geometriske former.

UDE

Eleverne tages på tur i lokalområdet, hvor de skal finde geometriske former. Udgangspunktet for elevernes søgen efter geometriske former tager afsæt i de bygninger, som eleverne møder på turen. I uderummet findes der mange geometriske former og figurer, og eleverne skal også selv prøve at finde formerne andre steder end på bygninger. På turen holdes der pause på et sted med plads til bevægelse og, hvor der kan spises frokost.

Idrætslegene gennemføres ude.

INDE

Der arbejdes i billedkunst med den indsamlede viden om, hvordan geometriske former anvendes i husbyggeri. Eleverne klipper huse og træer i karton i en kombination af geometriske former, og der tales om for- og baggrund samt størrelsesforhold.

MATERIALER OG RESSOURCER

- Pap, karton, sakse og lim, samt maling (grundfarverne).
- Kopiark: Figurjagtsskema. Her laves et skema med de geometriske figurer, man ønsker, at eleverne skal finde i deres figurjagt. Det er en god idé at have skriveplader til at sætte arbejdsarket på, når eleverne skal skrive i uderummet.
- Reb/sjippetorve, hulahopringe og andre rekvisitter fra idræt til figurlege.

EVALUERING

Forløbet evalueres sammen med eleverne hjemme i klassen.

En fælles klassesamtale om delementer i forløbet:

- Hvad har klassen lært?
- Hvem kan huske...?
- Hvad kunne du bedst lide at arbejde med?

LINKS TIL EKSTRAMATERIALE

Scan QR-koden for at finde eksterne links og evt. ekstramateriale til forløbet, på Center for Børn og Naturs hjemmeside.

KILDE

Forløbet er udarbejdet af Mette Borremose, Skovshoved Skole og redigeret af udeskolekonsulent Charlotte Åsell Pedersen. Foto: Mads Bølling

LEKTIONSPLAN

INDE (5-6 LEKTION): I klassen tales om, hvilke geometriske figurer eleverne allerede kender, og hvilke kendetegn hver figur har. Hvilke figurer kan de umiddelbart se i klassen, når de kigger sig omkring. Derefter arbejder eleverne med deres "geo-væsen" og "poesibog eller personbeskrivelse". Begge dele skal de præsentere for hinanden, og det kommer op at hænge i klassen.

UDE (2 LEKTIONER): Idræt: Forskellige geometrilege i salen eller ude (årstidsbestemt). Eleverne får udleveret forskellige idrætsredskaber og skal med dem og deres kroppe udforme forskellige geometriske former og figurer.

UDE (1 LEKTION): Figurjagt på skolen hvor eleverne går i makkerpar og leder efter figurer, der er på deres arbejdsark. Hver figur, de finder, registreres i arket, så de til sidst kan regne ud, hvor mange de har fundet af hver.

INDE (1-2 LEKTIONER): Opsamling på figurjagten foregår i en fælles klassesamtale. Herefter introduceres eleverne til gåturen i lokalområdet, og der tages en samtale om, hvilke geometriske figurer eleverne tror, der bruges, når man bygger huse, og hvordan figurer anvendes.

UDE (UDESKOLEDAG - 5 LEKTIONER): Klassen tages på tur i lokalområdet for at kigge på huse og former. Eleverne taler med deres gå-makker om deres iagttagelser undervejs.

INDE (3-4 LEKTIONER): I klassen arbejdes med den indsamlede viden. I billedkunst skal eleverne arbejde med hvordan geometriske former anvendes i husbyggeri. De skal fremstille billeder af huse. De skal klippe huse og træer i karton i en kombination af geometriske former, som derefter limes på en malet baggrund. I processen tales der om for- og baggrund og størrelsesforhold.

UDE (2 LEKTIONER): Idræt: Forskellige geometri lege i salen eller ude (årstidsbestemt).

INDE (2 LEKTIONER): Billederne udstilles i klassen/på skolen, og eleverne fortæller om deres billede samt får elevrespons på deres billede. De får respons på valg/brug af geometriske former, for-/baggrund og størrelsesforhold.

AKTIVITET

DECIMALER OG BRØKER

FAG > **MATEMATIK**

KLASSETRIN > **6. KLASSE**

STED > **INDE OG UDE PÅ SKOLEN**

BEVÆGELSE FOR LÆRING

Eleverne bruger deres kroppe til at lære om brøker.

BEVÆGELSE FOR MOTIVATION

Eleverne arbejder med brøker gennem leg, kast og visualisering med kroppen.

Projektet "Udeskole der bevæger" er muligt med Børne- og Undervisningsministeriets udlodningsmidler til undervisning 2020. Læs mere på www.udskolederbevaeager.dk

VIA University
College

Bispebjerg og Frederiksberg
Hospital

Steno Diabetes Center
Copenhagen

Udviklet i partnerskab med forskningsprojektet **MOVEOUT**

👁 FORMÅL

Formålet er at gøre matematik mere praktisk gennem leg og bevægelse og deraf styrke elevernes matematiske forståelse indenfor emnet decimaler og brøker.

At vise hvordan man kan bruge det nære miljø til bevægelse og læring i samme forløb, så der skabes faglige ”huskeknager” hos eleverne.

📄 INDHOLD

I dette forløb arbejdes der med decimaler og brøker både i klasserummet i den fagfaglige snak og i det praktiske ved at kropsliggøre matematikken gennem leg.

Der arbejdes med et kendt tema: Brøker og decimaler. Forløbet begynder med ca. 15 minutters samtale inde i klassen. Den forforståelse eleverne har fået repeteret inde i klasserummet, skal de nu bruge i praksis på vejen ud og ude i skolegården.

Vejen ud fra klasselokalet er i dette tilfælde ned ad trapper fra 3. sal. Det vil naturligvis variere fra skole til skole.

Der arbejdes i grupper af fire i klassen og til aktiviteterne uden for klasse-lokalet deles klassen i tre hold.

☑ KOMPETENCEMÅL OG FÆRDIGHEDS-VIDENSMÅL

TAL OG ALGEBRA / REGNESTRATEGIER

Eleven kan vælge en hensigtsmæssig regningsart til løsning af enkle hverdagsproblemer og opstille et simpelt regneudtryk; Eleven kan gennemføre regneprocesser inden for alle fire regningsarter med inddragelse af overslag og lommeregner.

MATEMATISKE KOMPETENCER

Eleven kan handle med overblik i sammensatte situationer med matematik.

- Kommunikation – Eleven kan anvende fagord og begreber mundtligt og skriftligt.

KILDE: FÆLLES MÅL / MATEMATIK

👍 PRAKTISKE RÅD

Når eleverne skal ud, skal de deles i tre grupper. Bestem inden eller planlæg, hvordan eleverne skal deles i de tre grupper. Det mindsker forvirringen, når de skal sendes ud. Hver gruppe sendes afsted med et par minutter i mellem.

De kan være en fordel at være to undervisere.

TID

Forløbet strækker sig over 2-3 lektioner.

STED

Til at starte med bruges trapperne inde på skolen som læringsrum, og eleverne ender ude i skolegården.

BEVÆGELSE

BEVÆGELSE FOR LÆRING

Bevægelsen indgår i undervisningens læringsaktiviteter, dvs. faglige aktiviteter på trappen og i skolegården. Eleverne bruger deres kroppe i arbejdet med at få en forståelse for brøker.

BEVÆGELSE FOR MOTIVATION

Bevægelsen fra A til B er varieret, inddrager flere forskellige læringsrum og dermed også afveksling i læringsformer. "Transporten" fra klasselokalet ud i skolegården er styret af de decimal-matematikopgaver, eleverne får på vej ud. I skolegården, hvor der arbejdes med brøker, gøres det gennem leg, hvor kast, visualisering med reb og "kropsflytninger" styrer elevernes bevægelse.

INDE OG UDE

INDE

Forløbet begyndes inde i klasserummet, hvor læreren skriver "tilfældige" regnestykker på tavlen (tilpasset elevgruppen). Eleverne, der sidder i grupper af fire, skal nu samtale om, hvad resultatet bliver, og hvordan man kan komme frem til det.

Læreren introducerer: "Forestil jer en pizza og tænk i ægte og uægte brøker, nævner og tæller." Der afsættes ca. 15-20 minutter til denne hukommelsesopfriskende øvelse.

Eleverne lægger nu papir og blyant, og de deles i tre hold. Hvert hold får en decimalopgave, der skal løses på vejen fra klasselokalet og ud til et aftalt sted i skolegården. Når holdet har fået forklaret sin opgave, sendes det afsted.

- Hold 1: Tæl hver trapperepos som 1 og hvert trappetrin som 0,1. Hvor mange repos er der i alt, hvis fem trappetrin gælder for én repos?
- Hold 2: Tæl vinduer, hvor én vinduesramme tæller som 1, og mindre inddelinger af selv samme rude tæller 0,1. Hvor mange vinduer er der i alt?
- Hold 3: Udforsk kroppen. 1 krop/torso=1 og resten af kropsdelene skal eleverne selv give tal og decimale betegnelser. "Hvor meget kan I finde på?" I denne opgave skal holdet (på vejen ud) have en matematisk samtale om, hvordan de kan beskrive kroppen med tal og decimaler med udgangspunkt i kroppe og ovenstående "fakta". Her er det kun fantasien, der sætter grænser.

UDE

Ude møder eleverne en voksen ved et reb, der ligger som en cirkel på jorden. Eleverne tager fat i rebet, og alle står nu i en rundkreds og kan se hinanden. Eleverne fortæller på skift om deres regneoplevelser og resultater fra opgaverne på vejen ud. Det er en god idé at have fokus på elevernes matematiske forklaringer og forståelse. Særligt hold 3 skal bruge kroppen til at vise deres forklaringer.

Efter decimal-snakken lægges rebet på jorden, og eleverne skal nu se på rebet som en pizza. Som inde i klasserummet er det den form, der er udgangspunktet for samtalen om brøker.

(FORTSÆTTES PÅ NÆSTE SIDE)

📁 MATERIALER OG RESSOURCER

- Inde: kladdepapir og blyant.
- På vejen ud: Eventuelt noget at skrive på og med eller en telefon.
- Ude: Et stort reb, som alle elever kan stå i rundkreds omkring. Små reb til at dele "pizzaen" i halv og kvarte samt ærte-/risposer.

🔄 VARIATIONER

Sværhedsgrad i opgaverne og differentiering justeres efter elevgruppen.

🔍 EVALUERING

Hvad der skal evalueres på afhænger af, hvad læreren gerne vil have, at eleverne får ud af forløbet. Der kan evalueres ved hjælp af et reb, som lægges ud som en linje på jorden. Et udsagn fra læreren kunne eventuelt være:

"Dem, der synes, at de har fået en bedre forståelse af decimaler og brøker, efter at klassen har været praktiske, stiller sig længst til højre på rebet. Dem, der synes, at det har hjulpet lidt, stiller sig på midten af rebet. Dem, der synes, at det ikke har gjort nogen forskel for deres forståelse, stiller sig længst til venstre."

Der kan også evalueres ved at lave en dobbeltcirkel med rebet. En ydre cirkel og en indre cirkel, hvor eleverne står med ansigtet mod hinanden. Eleverne i den ene cirkel fortæller, hvad de har lært om decimaltal, og derefter fortæller eleverne i cirklen overfor, hvad de har lært om brøker. Herefter rykker den ene cirkel til højre, og der byttes om på, hvem der fortæller til hvem.

➞ INDE OG UDE – FORTSAT

Eleverne stiller sig rundt om rebet og får udleveret en rispose. Antallet af risposer afhænger af antal elever. I dette forløb er der 16 elever til opgaven og derfor fire forskellige farver risposer, som deles ud til fældigt.

Eleverne skal nu selv finde frem til måder at placere sig i forskellige brøk-opdelinger af "pizzaen". De skal bruge risposerne og italesætte farvernes betydning. Aktiviteten kan eventuelt begyndes med, at læreren siger: "Alle de gule og de røde ind i pizzaen!" efterfulgt af "Hvor stor en del af pizzaen er I?". Andre spørgsmål kunne være: "Hvordan vil I vise $\frac{3}{4}$ -dele med farverne?" eller "Hvordan ser $\frac{2}{8}$ -dele ud?". Underviseren kan eventuelt bruge to korte reb til at lægge over cirklen/pizzaen for at synliggøre $\frac{1}{2}$ og $\frac{4}{4}$.

INDE

I klasserummet deles eleverne i grupper af tre. En fra hver af de tre grupper, som blev sendt afsted fra klasselokalet. I disse grupper skal eleverne sammenholde deres forståelse af udregningerne i den første opgave inde i klasselokalet med den "nye" forståelse fra arbejdet med opgaver ude og i bevægelse. Hvis der er tid nok, så lad grupperne få 3-4 minutter til at beskrive/forklare deres matematiske oplevelser/forståelse i de forskellige rum.

☰ LEKTIONSPAN

Dette forløb strækker sig over en dobbelt lektion. Det vil være svært at nå hele forløbet igennem på en enkelt lektion. Der skal minimum bruges en dobbeltlektion, og skal der bruges flere, ville det give mening at lægge dem i forlængelse af hinanden.

LINKS TIL EKSTRAMATERIALE

Scan QR-koden for at finde eksterne links og evt. ekstramateriale til forløbet, på Center for Børn og Naturs hjemmeside.

KILDE

Aktiviteten er udarbejdet til "Udeskole der Bevæger" i samarbejde med DGI Storkøbenhavn, og redigeret af udeskolekonsulent Charlotte Åsell Pedersen. Foto: Mads Bølling

FAGFORLØB

CIRKELTRÆNING OG PARKOUR

FAG > **IDRÆT**

KLASSETRIN > **3.-9. KLASSE**

STED > **SKOLEGÅRDEN OG IDRÆTSHALLEN**

BEVÆGELSE FOR LÆRING

Eleverne bruger kroppen til at lære om kroppes fysiske formåen.

BEVÆGELSE FOR MOTIVATION

Eleverne arbejder konstruktivt med deres krop i bevægelse.

BEVÆGELSE FOR SUNDHED

Eleverne er fysisk aktive med moderat-til-høj intensitet.

Projektet "Udeskole der bevæger" er muligt med Børne- og Undervisningsministeriets udlodningsmidler til undervisning 2020. Læs mere på www.udskolederbevaeager.dk

• KU

VIA University
College

Bispebjerg og Frederiksberg
Hospital

Steno Diabetes Center
Copenhagen

Udviklet i partnerskab med forskningsprojektet **MOVEOUT**

👁 FORMÅL

Et aktivitetsforløb der inddrager skolegården som læringsrum for idrætsundervisningen.

Brug et par idrætstimer med fokus på at inddrage det tætte nærområde/skolegården til bevægelses- og idrætsaktiviteter. Skolegården er en arena, som eleverne kender godt men med dette bevægelses- og idrætsfagligt forløb, kan man give dem et andet syn på området og samtidig tale med dem om det fysiske i kropskontrol og -styrke.

📄 INDHOLD

Parkour beskrives som "at bevæge sig gennem omgivelserne i flow". Det betyder i praksis at komme fra A til B så hurtigt og effektivt som muligt kun ved brug af kroppen.

Parkour foregår oftest i byrummet. I dette forløb begynder klassen i det velkendte nærområde – skolegården.

Som udøver handler det om at se mulighederne der, hvor andre ser forhindringer og udfordringer. Parkour er egentlig ikke en sportsgren, men man bruger kroppens bevægeapparat til transport og gerne på en flot, cool og sej måde.

På hjemmesiden www.parkour.dk 📄 SCAN QR-KODEN FOR LINKS TIL EKSTRA-MATERIALE kan man finde mere information og idéer til øvelser.

Cirkeltræning er en klassisk træningsform, som man ofte bruger i idrætsundervisningen. Det er en effektiv og god måde at arbejde med styrke og kondition på i korte tidsperioder. Øvelserne udføres på x antal stationer i en bestemt tidsperiode.

☑ KOMPETENCEMÅL OG FÆRDIGHEDS-VIDENSMÅL

Færdigheds- og vidensområder og mål varierer afhængigt af, hvilket klassetrin der arbejdes med, da disse er justeret efter 5. klasse, 7. klasse og 9. klasse.

ALSIDIG IDRÆTSUDØVELSE

- Redskabsaktiviteter
- Kropsbasis

KROP, TRÆNING OG TRIVSEL

- Fysisk træning

KILDE: FÆLLES MÅL / IDRÆT

👍 PRAKTISKE RÅD

Vis eleverne øvelserne, så de har mulighed for at spørge, hvis de føler sig i tvivl om noget.

Giv eleverne besked om, at de skal sikre sig, at de objekter, de bruger til øvelserne, skal stå fast; det vil sige, at de ikke må være ustabile eller i stykker.

Det er en god idé at dele eleverne i grupper af tre. På denne måde er der således en til at udøve øvelsen, en til at hjælpe/vejlede og en til at filme/tage tid/notere. Dette skiftes eleverne naturligvis til således, at alle får prøvet det hele.

Vær opmærksom på vejret. Er der regn, fugtigt eller frost kan bænke, sten, trapper, gelændere og lignende være glatte.

Husk opvarmning.

TID

2-4 lektioner afhængigt af hvor meget der vil arbejdes med temaet.

STED

Forløbet her er beskrevet med skolegården og idrætshallen som "stedet", fordi der er fokus på stedet som det nære område.

BEVÆGELSE

BEVÆGELSE FOR LÆRING

Bevægelsen, der foregår udendørs, er omdrejningspunktet i dette forløb. Eleverne bruger deres egne kroppe til at udfordre deres motorik og undersøge kroppens fysiske formåen.

BEVÆGELSE FOR MOTIVATION

Eleverne motiveres ved en aktiv læringsform, hvor inddragelse af bevægelse med fokus på udøvelse, afprøvning, justering og registrering af egne kompetencer foregår i meningsfyldt samarbejde med andre.

BEVÆGELSE FOR SUNDHED

Eleverne er fysisk aktive med moderat-til-høj intensitet, når de bruger deres egen krop til at undersøge fysisk formåen.

→] INDE OG UDE

INDE

Eleverne præsenteres for træningsstrukturen og ser eventuelt en eller to videoer om parkour. Hvis man ikke har arbejdet med begrebet cirkeltræning før, skal dette også forklares for eleverne.

Der bruges noget tid på forforståelsen via en faglig og teoretisk samtale om kondition, muskeludholdenhed og styrke. Man kan for eksempel finde inspiration til sådan en samtale i [undervisningsvejledningen fra UVM](#) eller i materialet ["Tjek på Idræt" fra Gyldendal](#) [SCAN QR-KODEN FOR LINKS TIL EKSTRAMATERIALE](#).

UDE

I skolegården arbejdes der med de fysiske øvelser i cirkeltrænings opsætning og første skridt til en parkourøvelse. Eleverne arbejder i grupper, hvor de afprøver, øver sig, justerer og prøver igen, samt filmer øvelserne til brug i situationen og evt. senere brug i undervisningen.

INDE

Der samles op på elevernes erfaringer fra undervisningen uden for. Elevernes egne film kan bruges som udgangspunkt for en faglig samtale om muskelgrupper og/eller til udvikling af et lille parkourprogram, som skal afprøves og tilpasses ude.

MATERIALER OG RESSOURCER

- Idrættstøj og sko. Stopur. Telefon eller tablet til at filme øvelserne.

Cirkeltræningsprogrammer kan findes mange steder på nettet både i lærebogsmaterialer og hos idrætsorganisationer. Et par eksempler kan findes på [DGI's hjemmeside](#) eller [Dansk Skoleidræts hjemmeside](#) [SCAN QR-KODEN FOR LINKS TIL EKSTRAMATERIALE.](#)

VARIATIONER

INDHOLD: Øvelserne kan justeres i forhold til, hvilke muskelgrupper læreren ønsker opmærksomhed på. Der kan arbejdes tværfagligt med biologi og deraf have mere fokus på hjertet, iltoptag og udholdenhed. Billedkunst kan inddrages i forhold til tegning af særlige muskler eller kroppen i bevægelse.

BEVÆGELSE: Stedet kan med fordel varieres. Efter et par lektioner i skolegården, den kendte arena, kan man lægge undervisningen ud i byrummet, i skoven eller parken. Flere eller færre enkeltstående bevægelser afhængig af elevgruppe.

STED: Stedet kan med fordel varieres, så eleverne evt. udfordres specifikt på balancen/vestibulærsansen og muskel-led sansen.

EVALUERING

Der kan eventuelt stilles afsluttende spørgsmål i forhold til:

- Hvordan valgte I i gruppen at arbejde med parkourøvelsen?
- Giv et eksempel på, hvilken øvelse du justerede på i cirkeltræningen og hvorfor?
- Hvilke muskelgrupper har I brugt i dette forløb?

LEKTIONSPLAN

Lektionsplanen vil variere i forhold til, om forløbet afvikles på en motionsdag eller i den almindelige undervisning. Det anbefales at bruge minimum 2 lektioner på forløbet i skolegården.

Planlæg hvor i skolegården de forskellige øvelser skal foregå.

Der udvælges seks stationer. Der arbejdes i 30 sekunder og holdes 15 sekunders pause.

1. ØVELSE: Tap på skift med højre og venstre fod på en sten, et trappetrin eller en sandkassekant.

2. ØVELSE: Løb op og ned ad trapper (eller andet hvor pulsen kommer op).

3. ØVELSE: Træn triceps på en bænk, kanten af sandkassen, trinnet på et klatretårn eller cykelstativerne. Sid med ryggen til, stræk benene, så du hviler på hælene og sæt hænderne bagved dig på kanten. Lad fingrene pege fremad. Hæv dig op og ned ved at strække op og bøje ned i albueleddet.

4. ØVELSE: Træn biceps ved at hive dig op i armene. Ryggen mod jorden, hælene i og fat med hænderne i noget, du kan hæve dig op imod fra liggende stilling. Det kan være et bord, en bænk, et sted på klatrestativet, måske tværpinden på gyngestativet, under en fritstående trappe eller noget helt andet særligt i jeres skolegård.

5. ØVELSE: Sid op ad en mur. Ryggen mod muren/et træ/en væg og benene i 90 grader vinkel.

6. ØVELSE, PARKOUR: Checkmark. Lav tre afmærkninger med kridt i en ret vinkel. Der skal være mellem to og fem meter imellem hvert mærke. Øvelsen går nu ud på at bevæge sig eksplosivt fra et punkt til et andet. Der kan naturligvis laves flere forskellige øvelsessteder til denne øvelse.

LINKS TIL EKSTRAMATERIALE

Scan QR-koden for at finde eksterne links og evt. ekstramateriale til forløbet, på Center for Børn og Naturs hjemmeside.

KILDE

Dette forløb er lånt fra lærerhåndbogen "Udeskole- undervisning uden for klasselokalet" og tilpasset "Udeskole der Bevæger" efter aftale med forfatterne Ulrik Engkær Hansen og Charlotte Åsell Pedersen. Foto: Mads Bølling

FAGFORLØB

ORD OG BEVÆGELSE I SPROGFAG

FAG > **DANSK OG ANDRE SPROGFAG**

KLASSETRIN > **3.-9. KLASSE**

STED > **SKOLENS NÆROMRÅDE**

BEVÆGELSE FOR LÆRING

Eleverne bruger kroppen til at indsamle ord til en sprogopgave.

AKTIV TRANSPORT

Eleverne skal bevæge sig rundt i nærområdet til fods eller på cykel.

Projektet "Udeskole der bevæger" er muliggjort med Børne- og Undervisningsministeriets udlodningsmidler til undervisning 2020. Læs mere på www.udeskolederbevaeager.dk

• KU

VIA University
College

Bispebjerg og Frederiksberg
Hospital

Steno Diabetes Center
Copenhagen

Udviklet i partnerskab med forskningsprojektet **MOVEOUT**

👁 FORMÅL

At arbejde med grammatik i en skriftlig, mundtlig og kropslig sammenhæng gennem inddragelse af uderummet og bevægelse, hvilket giver eleverne mulighed for at sætte billeder på egen oplevet læring og dermed mulighed for at huske læringen bedre. Samtidig vil inddragelse af uderummet ofte skabe motivation hos eleverne i forhold til medtænkning af den oplevede læring i den fagfaglige opgave stillet af underviseren.

Opgaven kan bruges i et kortere eller længere skriveforløb, hvor hensigten er at hjælpe eleverne med idéer til, hvad de skal skrive om og hvordan.

📄 INDHOLD

Lad eleverne gå ud i deres nærområde ca. 20-30 minutter afhængig af de muligheder, der er i undervisningen i den givne situation. Bed dem "finde" så mange sammensatte ord som muligt. Når de "finder" et ord, kan de tage et billede med deres telefon, skrive det ind på en fælles digital tavle/Padlet (se afsnittet Materialer) eller blot skrive ordet på papir eller på telefon.

Samtidig skal de notere eller tage et billede, når deres bevægelse/handling kan beskrives af et forholdsord. Billederne kan bruges til at vise, at eleven har forstået brugen af forholdsordet, og som illustration i deres tekst.

Hjemme på skolen bruges ord og billeder i en skriftlig opgave (se afsnittet Lektionsplan for uddybning).

☑ KOMPETENCEMÅL OG FÆRDIGHEDS-VIDENSMÅL

Kompetencemålene vil variere i forhold til valg af klassetrin og sprogfag. Det kunne eksempelvis være:

FREMSTILLING (DANSK)

- Korrektur

KOMMUNIKATION (DANSK)

- Sprog og bevidsthed

MUNDTLIG KOMMUNIKATION (ENGELSK/TYSK)

- Sprogligt fokus

SKRIFTLIG KOMMUNIKATION (ENGELSK/TYSK)

- Sproglæringsstrategier (Engelsk)
- Sprogligt fokus (Tysk)

KILDE: FÆLLES MÅL / DANSK, ENGELSK OG TYSK

👍 PRAKTISKE RÅD

Bruger man Padlet, er det vigtigt at sikre sig, at alle elever er forbundet med smartphone eller tablet inden, de går ud. Når eleverne sender ord hjem til tavlen, vil det blive synligt, hvor mange ord eleverne har fundet tilsammen. Når de vender tilbage til klassen, har man et stort fælles "arbejdsark" at tage udgangspunkt i til den givne skrive opgave. Har man elever med udfordringer i forhold til stavning, har de fleste telefoner en funktion, hvor man siger ordet til telefonen, og det derefter kommer frem som et ord på skærmen. Eller de kan sende billederne af de "ord", de har fundet direkte til Padletten. Del eleverne i grupper af to.

Stedet

Hvis man ønsker at give eleverne mulighed for at indsamle ord i den almindelig daglige undervisning, vil stedet være skolens nærområde. Her kan man sende eleverne ud i ca. 20 minutter og få dem tilbage igen rimelig hurtigt. Forskellige steder giver forskellige muligheder.

TID

- 1-4 lektioner.

Tidsforbruget vil helt naturligt variere, da denne opgave kan stilles inden for de fleste tidsrammer.

STED

Skolernes nærområde varierer og byder derfor på forskellige temaer og ordindsamlingsmuligheder.

BEVÆGELSE

BEVÆGELSE FOR LÆRING

Eleverne bruger kroppen i forbindelse med udvælgelse og forklaring af forholdsord. Eksempelvis skal de fysisk vise hinanden forholdsordet "henover" ved at gå henover noget og tage billede af bevægelsen. Samtidig styrkes den sproglige læringskompetence gennem elevernes samtale om forholdsordet og bevægelsen. Eleverne vælger selv deres læringsmateriale (ordene) i en "åben læringsarena" og er på denne måde med til at producere det læringsmateriale, de skal arbejde med senere.

AKTIV TRANSPORT

Eleverne skal bevæge sig rundt i nærområdet for at indsamle ord til en sprogopgave. Bevægelsen kan enten være gående eller eventuelt cyklende afhængigt af, hvor meget tid eleverne får stillet til rådighed.

INDE OG UDE

INDE

Eleverne introduceres til opgaven og målet med den. Skal de ende med at have skrevet x antal sætninger, eller skal der skrives en længere tekst?

Hvis elevgruppen ikke er så vant til at inddrage uderummet i den daglige læring, skal der bruges lidt tid på at forklare rammen og herunder de faglige forventninger. Der kan tales om, at de må bevæge sig på et afgrænset område i nærområdet. De introduceres også til Padlet, hvis de ikke har arbejdet med det før.

Eleverne deles i grupper af to. Dette er for, at alle elever får mulighed for at være aktive i dialogen om sammensatte ord og forholdsord.

UDE

Eleverne gives en tidsramme og eventuelt et afgrænset område, hvor de skal indsamle deres ord. De skal finde så mange forholdsord og sammensatte ord som muligt. Disse ord sendes eventuelt direkte til Padletten hjemme på skolen eller noteres på et arbejdsark og tages med tilbage, når arbejdstiden er slut, og eleverne går tilbage til skolen.

INDE

Der samles op på alle de indsamlede ord i plenum, enten sendt til Padletten eller skrevet i et arbejdsark. Herefter kan de deles i overkategorierne "sammensatte ord" og "forholdsord" og derefter underdeles igen alt efter, hvad underviseren ønsker fokus på.

Efter ordopdelings-aktiviteten og samtale om denne er afsluttet, sættes elever i gang med deres skriveopgave.

MATERIALER OG RESSOURCER

Padlet (digital tavle, hvor man kan tilføje post-it notes, billeder, links mv. Lær mere om Padlet [her](#) og [her](#) [SCAN QR-KODEN FOR LINKS TIL EKSTRAMATERIALE](#)). Hvis der ikke bruges Padlet, kan der laves et arbejdsark, så arkene kan hænges/lægges et sted i klassen, hvor alle elever har mulighed for at se alle indsamlede ord. Kategorier i arbejdsarket kunne være: Forholdsord – billede/tegning – kort beskrivelse af hvor man var, og hvad man gjorde. Sammensatte ord – 1. ord – 2. ord – evt. tilføjet hjælpebogstav.

VARIATIONER

Man kan sætte et minimum på inddragelse af antal ord fra underrummet i novellen/opgaven. Sætningerne kan også skrives som én med sammensatte ord og én med forholdsord. Der kan også arbejdes med kategorisering af ordene.

Arbejdes der i engelsk eller tysk, kan det være, at der skal laves rammer for indsamling af antal ord afhængig af klassetrin/elevgruppe, og om der må "samles ind" på dansk og derefter bruge tid på oversættelse hjemme på skolen.

EVALUERING

Når udeskole inddrages i hverdagsundervisningen, giver det mening at evaluere løbende. Tal med eleverne om processen. Det styrker deres forståelse af, hvorfor underrummet inddrages og hvad stedets betydning er, og hvad det gør ved deres læringspotentiale.

Skriveprocessen i dette forløb er forskellig fra den form, de fleste elever kender, og derfor er det vigtigt at inddrage dem i en afsluttende snak om, hvad de syntes om arbejdsformen/metoden og opgaven generelt.

LEKTIONSPLAN

Hvor mange lektioner og hvordan de fordeles til dette forløb afhænger meget af, hvad underviserens mål er med forløbet. Det afhænger af, om formålet er træning i ordforståelse (sammensatte ord og forholdsord), eller er det både ordforståelse og arbejdet med skriveforløbet.

Den skriftlige opgave hjemme på skolen

Når der skal skrives, kan man vælge først at lade eleverne arbejde kun med det indsamlede ordmateriale og derefter give mulighed for at lægge flere ord i sætningerne. Hvordan skriveprocessen gribes an, afhænger af, hvilket klassetrin og niveau elevgruppen har.

Det kan variere fra små korte sætninger til digte og længere historier/noveller m.m. De korte sætninger kan eventuelt lyde således: "Jeg gik gennem den åbne havelåge og kravlede op i frugttræet", "Jeg gik over stendiget i skoven", "Jeg hoppede igennem hullerne i hegnet", "Jeg cyklede på badebroen", "Jeg stod ved siden af lygtepælen", "Jeg stod foran vognporten med den lille glasmosaik" osv.

Sætningerne kan derefter sættes sammen til små tekststykker ved at tilføje flere ord, eller det kan være de enkeltstående indsamlede ord, der sættes sammen med andre ord til en handling.

Arbejdes der i andre sprogfag, kan der være særlige faglige mål, der ønskes inddraget i skriveprocessen. Eksempelvis kan der være et ønske om at træne eleverne i forståelsen af "Gambits" i engelsk.

Eksempel på ord

- Sammensatte ord: Havelåge, kirketårn, brønddæksel, lygtepæl, cykelkurv, frugttræ, butiksskilt, gadebillede, bymidte, trappeopgang, busstop, skraldespand, etc.
- Forholdsord: Jeg gik hen *over* pladsen, *rundt* om hjørnet, *igennem* arkaden, *op på* bakken, *bagved* stenen, jeg stod *ved siden* af butikskiltet, *under* viadukten, etc.

LINKS TIL EKSTRAMATERIALE

Scan QR-koden for at finde eksterne links og evt. ekstramateriale til forløbet, på Center for Børn og Naturs hjemmeside.

KILDE

Forløbet er udarbejdet til "Udeskole der bevæger" af udeskolekonsulent Charlotte Åsell Pedersen. Foto: Mads Bølling

FAGFORLØB

HVAD ER NATUR?

FAG > **BIOLOGI**

KLASSETRIN > **6.-7. KLASSE**

STED > **SKOV, PARK ELLER GRØNNE OMRÅDER**

BEVÆGELSE FOR LÆRING

Eleverne bruger deres sanser til at erfare kendetegn ved naturtyper.

AKTIV TRANSPORT

Transport til skolens nærmiljø foregår til fods eller på cykel.

Projektet "Udeskole der bevæger" er muligt med Børne- og Undervisningsministeriets udlodningsmidler til undervisning 2020. Læs mere på www.udeskolederbevaeget.dk

VIA University
College

Bispebjerg og Frederiksberg
Hospital

Steno Diabetes Center
Copenhagen

Udviklet i partnerskab med forskningsprojektet **MOVEOUT**

👁 FORMÅL

Formålet er at sætte eleverne i gang med at tænke over menneskets forhold til naturen.

Hvordan bruger mennesket naturen, og hvad er egentlig natur. Der vil komme overvejelser om høj og lav biodiversitet, og hvad biodiversiteten betyder for en biotop.

Alt i alt er formålet ikke så meget at finde det rigtige svar, men mere at sætte refleksioner i gang hos eleverne samt åbne deres øjne for naturen og biodiversiteten omkring os.

📄 INDHOLD

Langt størstedelen af undervisningen foregår uden for skolens område. Formålet er, at de begreber, der er gennemgået på skolen, bliver brugt alle steder i udeområderne.

Der er tre faste spørgsmål hvert sted:

1. Er det her natur (eksempelvis i forhold til det klassen så i går)?
2. Hvordan tror I, biodiversiteten er her?
3. Hvad bliver området brugt til/er det menneskeskabt og i så fald hvorfor?

Alle tre spørgsmål gennemgås grundigt i inde-timerne.

Derefter kan begreberne fra inde-timerne nemlig diskuteres yderligere på ude-stederne der, hvor det er relevant. Alle steder er således valgt ud fra, at det har en relevans i forhold til det gennemgåede materiale på skolen. Ligesom de begreber, der er gennemgået på skolen, er valgt ud fra, at de har en relevans i forhold til steder, det er muligt at besøge i cykelafstand.

☑ KOMPETENCEMÅL OG FÆRDIGHEDS-VIDENSMÅL

PERSPEKTIVERING

Eleven kan perspektivere biologi til omverdenen og relatere indholdet i faget til udvikling af naturvidenskabelig erkendelse.

- Anvendelse af naturgrundlaget – Eleven har viden om naturforvaltning.
- Økosystemer – Eleven kan sammenligne karakteristiske danske og udenlandske økosystemer; Eleven kan diskutere miljøpåvirkningers betydning for biodiversitet; Eleven har viden om biodiversitet.
- Perspektivering i naturfag – Eleven har viden om aktuelle problemstillinger med naturfagligt indhold.

UNDERSØGELSE

Eleven kan designe, gennemføre og evaluere undersøgelser i biologi.

- Undersøgelser i naturfag – Eleven kan formulere og undersøge en afgrænset problemstilling med naturfagligt indhold; Eleven kan indsamle og vurdere data fra egne og andres undersøgelser i naturfag.

KILDE: FÆLLES MÅL / BIOLOGI

👍 PRAKTISKE RÅD

Vejrforhold kan være en afgørende faktor især, hvis der planlægges tre udedage i træ.

Træn cykling med eleverne inden, hvis de ikke er vant til at cykle hver dag.

Toiletforhold kan være en udfordring. Der findes forskellige apps med toilethenvisninger, og der er ofte åbne toiletter ved kirker.

Forløbet strakte sig over fire hele dage i en temauge, men det kan sagtens fordeles over flere uger.

TID

Fire hele dage i en temauge.

STED

Forskellige typer af naturområde i skolens nærmiljø.

BEVÆGELSE

BEVÆGELSE FOR LÆRING

Eleverne bruger deres sanser til at erfare naturen. I aktiviteten "Kram et træ" indgår der bevægelse, når eleven leder efter specielle kendetegn ved træet. Derudover er der bevægelse rundt på de forskellige ude-steder. Stederne og forløbet lægger helt konkret op til elev-bevægelse, da man ikke kan få et ordentligt billede af biodiversiteten i et område uden at bevæge sig rundt og være undersøgende. På det udvalgte grønne område, udleveres et kort med forskellige poster, som eleverne skal rundt og besøge for at sikre, at de ser de rigtige dele af området.

AKTIV TRANSPORT

Bevægelsen i dette forløb er primært i forbindelse med transport fra A til B, når eleverne bevæger sig rundt i byen til de forskellige lokationer enten gående eller på cykel.

INDE OG UDE

INDE

Forløbet begyndes inde med en gennemgang og undersøgelse af forskellige begreber: Natur, biodiversitet, vild med vilje, rewilding osv. Det ligger den "teoretiske" grund for de oplevelser og fokuspunkter, som eleverne skal have i ude-delen af forløbet.

UDE

Der lægges meget vægt på elevernes egne oplevelser af de forskellige lokaliteter. Dette understøttes af kropslige og sanselige aktiviteter. Et eksempel er blandt andet en aktivitet, hvor man skal ligge på ryggen og kigge op i trætoppene herefter vende sig rundt og kigge undersøgende ned i skovbunden. En anden øvelse i skoven er stille-øvelser, hvor eleverne skal være opmærksom på skovens lyde.

På hvert nyt ude-sted begyndes der med en fælles snak om "Er det her natur?", som hver gang skal lede tilbage til den gennemgang, der har været i klassen. Herefter spørges der ind til biodiversiteten på det enkelte sted, der også perspektiveres med den tidligere klassegennemgang.

Der er yderligere fokus på:

- "Hvad bruges det her område til?" (særligt med fokus på elevernes tanker omkring menneskets forhold til naturen).
- "Vild med vilje" eller "rewilding".

INDE

Opsamling på dagene. Hertil laves en Kahoot (elektronisk quiz: www.kahoot.it SCAN QR-KODEN FOR LINKS TIL EKSTRAMATERIALE) med de læringsspørgsmål, som underviseren ønsker fokus på. Det kunne være de begreber, der er blevet anvendt i forløbet og evt. spørgsmål til det praktiske herunder aktiviteterne.

Man kan også lade eleverne (grupperne af tre) lave en Kahoot med enten en bunden opgave over et af besøgene eller over hele forløbet.

MATERIALER OG RESSOURCER

- Elevernes egne smartphones.
- Til vandhulsundersøgelsen: bestemmelsesdug, forstørrelsesglas, pH-papir, net og bakker/spande.
- Presenning samt "blindebriller" eller noget der kan bruges som bind for øjnene.
- Til inde-timerne kan der laves arbejdsark (se uddybning).
- Detaljerede kort over naturområder i Danmark på www.findveji.dk

SCAN QR-KODEN FOR LINKS TIL EKSTRAMATERIALE.

VARIATIONER

- Større fokus på opbygningen af parker (kulturhaver, for eksempel barokhaver) med inddragelse af både dansk- og historielærer.
- Flere grundige biotop-undersøgelser fra forskellige steder.
- Hvis der er mulighed for også at tage ud til en kornmark og få den med i sammenligningen.
- Lave forløbet om til skovkvalitetsbestemmelser af forskellige typer skov.

EVALUERING

Den sidste dag er opsamling/evaluering. De forskellige oplevelser og erfaringer deles og diskuteres. Her lægges vægt på begrundede udsagn, dvs. eleverne skal argumentere for, hvorfor de mener, som de gør.

Derudover forberedes der en Kahoot fra læreren og evt. også fra eleverne.

LEKTIONSPLAN

Forløbet løber over fire hele dage i en temauge, men det kan sagtens fordeles over flere uger.

INDE OG UDE (1-2 LEKTIONER): Foregår mest i klasselokalet. Begrebet biodiversitet gennemgås (med udgangspunkt i elevernes forkendskab til begrebet). Herefter bliver der taget en fælles brainstorm/snak om "Hvad er natur?". Eleverne gøres opmærksom på, at der ikke er rigtige eller forkerte svar. Herefter gennemgås forskellige billeder af biotoper i Danmark og det diskuteres, hvad der er "mest natur". Der kan evt. udleveres billeder til eleverne, som de arbejder med i grupper af tre. Har man mulighed for at gå uden for i et "stykke" natur, kan en intro til, hvordan eleverne skal arbejde ude de næste dage, forklares og evt. afprøves. Tilbage i klassen samtales der om begreberne "Vild med vilje" og "Rewilding".

UDE (UDESKOLEDAG – 2 LEKTIONER): Cykeltur, eksempelvis til en park og et engområde, hvor der er lavet rewilding og naturbevarelse. Der laves en sammenligning af naturen i de to typer af natur og samtales om biodiversiteten samt "mængden af natur" de forskellige steder. På engområdet ser man på dyr, og der tales om rewilding og naturbevarelse.

UDE (2 LEKTIONER): Cykeltur til en skov. Er det natur? Hvad er brugsskov? Øvelse med at "mærke" skoven og undersøge skovbunden tæt på. Hvis årstiden er til det, kan man eventuelt se lidt på svampe. Der findes (læreren ved det på forhånd) et vandhul, og eleverne bruger en del tid på undersøgelse af vanddyr og planter.

INDE (1-2 LEKTIONER): Opsamling i klassen. Samtalen i klassen kan tage udgangspunkt i begrebet biodiversitet, de billeder eleverne har taget, de aktiviteter de har lavet eller noget helt andet. Det er dog en god idé at have fokus på sammenkobling af teori og praksis i samtalerne. Der laves Kahoot om emnet, og der skrives haiku-digte om naturen i samarbejde med dansklæreren.

LINKS TIL EKSTRAMATERIALE

Scan QR-koden for at finde eksterne links og evt. ekstramateriale til forløbet, på Center for Børn og Naturs hjemmeside.

KILDE

Forløbet er udarbejdet af Kasper Mosekjær, Tinderhøj Skole og redigeret af udeskolekonsulent Charlotte Åsell Pedersen. Foto: Raketfilm

FAGFORLØB

JAGT OP GENNEM HISTORIEN

FAG > **HISTORIE, KRISTENDOMSKUNDSKAB, DANSK OG IDRÆT**

KLASSETRIN > **5.-6. KLASSE**

STED > **FODBOLDBANEN OG SKOLENS NÆROMRÅDE**

BEVÆGELSE FOR LÆRING

Man lærer jagtens bevægelser ved at udføre dem.

BEVÆGELSE FOR MOTIVATION

Kroppen og sansesystemet er i spil gennem leg med jagtens bevægelser.

Projektet "Udeskole der bevæger" er muliggjort med Børne- og Undervisningsministeriets udlodningsmidler til undervisning 2020. Læs mere på www.udeskolelederbevaeget.dk

• KU

VIA University
College

Bispebjerg og Frederiksberg
Hospital

Steno Diabetes Center
Copenhagen

Udviklet i partnerskab med forskningsprojektet **MOVEOUT**

👁 FORMÅL

Formålet er at præsentere en historisk tidsperiode ved at arbejde tværfagligt med emnet "jagt". Gennem forløbet vil eleverne tilegne sig viden fra forskellige fag, som gerne skulle give dem en bred forståelse af menneskets brug af og formål med "jagten" gennem tiden.

Forløbet skal bidrage med vinkler på overlevelse, etik, bæredygtighed over ressourceforbrug i historiske og nutidige sammenhæng, samt forståelse af religion i et historisk perspektiv og i nutiden. Eleverne skal opleve "at gå på jagt" og dermed på egen krop mærke, hvad det gør ved os mennesker, og de skal opleve eksempler på overlevelse i naturen som primitivt folk.

📄 INDHOLD

I forløbet arbejdes der med spørgsmålet "Hvorfor går man på jagt?". Indholdet fokuserer på:

- At slå noget levende ihjel og stadig have respekt for ressourcen bl.a. med fokus på overforbrug.
- Vilde dyr modsat dyrehold, se på forhold i dag.
- Etik: Er dyrene en del af naturen? Naturreligioner og at takke for maden/kødet. Karma, naturfolks forhold til natur og byttedyr.
- Hvad gør religioner ved jagt/aflivning? Hvorfor skal det være halal?
- Syn på dyrets liv, har de sjæl, madritualer og religiøse ritualer.

Eleverne får en konkret oplevelse om jægerstenalderen, som kan indeholde: At skyde store dyr. Hvordan opbevarer man fangst over længere tid? Hvad betyder det, at man ikke "får" dyr? At flytte sig efter dyrene. Viden og refleksioner formidles (i det aktuelle afprøvede forløb) gennem brugstekster til skolens kantine, men det kan naturligvis gøres anderledes, hvis man ikke har en kantine på skolen.

☑ KOMPETENCEMÅL OG FÆRDIGHEDS-VIDENSMÅL

KRONOLOGI OG SAMMENHÆNG (HISTORIE)

Eleven kan sammenligne væsentlige træk ved historiske perioder.

- Kronologi, brud og kontinuitet.

LIVSFILOSOFI OG ETIK (KRISTENDOMSKUNDSKAB)

Eleven kan udtrykke sig nuanceret om den religiøse dimensions indhold og betydning ud fra grundlæggende tilværelsesspørgsmål og etiske principper.

- Etik.

FORTOLKNING (DANSK)

Eleven kan forholde sig til almene temaer gennem systematisk undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster.

- Undersøgelse og fortolkning.

ALSIDIG IDRÆTSUDØVELSE (IDRÆT)

Eleven kan anvende grundlæggende, sammensatte bevægelser i idrætspraksis.

- Løb, spring og kast.

KILDE: FÆLLES MÅL / HISTORIE, DANSK, KRISTENDOMSKUNDSKAB OG IDRÆT

👍 PRAKTISKE RÅD

Lav en aftale med en jagtforening om at få en jæger ud på skolen og fortælle. Undersøg muligheden i god tid. Jagtsæsonen er fra 1. september til slut januar. På denne tid har godser eller andre jægere måske vildt, de kan/vil undvære/sælge. Hele ænder/duer/fasaner kan ligge i fryseren et års tid.

Bueskydning med rollespilsbuer er et rigtig godt og trivselsfremmende element i forløbet. Det kan foregå indendørs i en idrætshal, hvis vejret er helt umuligt. Emnet kan også gennemføres med primitive spyd i stedet. Lydene fra forskellige dyr kan afspilles fra mobiltelefon.

Man behøver ikke gå all in med flint, ildstål mv. Man kan finde instruktionsvideoer på internettet om, hvor man køber materialerne og bruger dem. [Se Jonas Bigler](#) der laver og sælger stenøkser og også sælger flinteknive billigt [SCAN QR-KODEN FOR LINKS TIL EKSTRAMATERIALE.](#)

TID

Fordelingen mellem ude og inde kan være 6 lektioner inde og 4-6 lektioner udendørs, fordelt over fire dage.

STED

Man vælger et udeområde, der giver mening der hvor man er. Der skal være plads til både at skyde med pile og kaste med spyd.

BEVÆGELSE

BEVÆGELSE FOR LÆRING

Eleverne bruger kroppen til at forstå, hvad det vil sige at liste, stå stille, lytte og være opmærksom. Det er bevægelser, der skal understøtte elevernes forståelse af, hvad det betyder helt konkret at liste, stå stille, lytte og være opmærksom. Hele konceptet omkring at jage og kunne være i nuet uden lyd og bevægelse er en god vinkel ind til arbejdet med elevernes hverdagsforståelse af det at skulle vente, være stille og opmærksom på en og samme tid.

BEVÆGELSE FOR MOTIVATION

Der er fysisk aktivitet, når eleverne går ud på boldbanen og i den natur tæt på skolen, hvor udeundervisningen foregår, hvilket helt naturligt motiverer til "gøre noget/lave noget". Eksempelvis den "sportslige" bevægelsesoplevelse når eleverne de øver sig med bue og pil og spydkast efter modeldyr.

INDE OG UDE

INDE

Elevernes for forståelse styrkes gennem oplæg fra underviserne med udgangspunkt i, hvad man som underviser gerne vil have, at eleverne får viden om i forløbet. Se under afsnittet Materialer, hvor der er link til idéer. Det kan være godt, at den tværfaglige vinkel bliver understreget og forklaret med ord og begreber, der alle peger ind i temaet "Jagt op gennem historien".

UDE

Eleverne øver at skulle opspore et dyr, der skal jages. Der arbejdes med lytte- eller snigeøvelsen i makkerpar, hvor den ene har bind for øjnene, og den anden går med en tlf. og afspiller en dyrelyd. Den, der har bind for øjnene, skal følge lyden og i sidste ende "fange" dyret.

Derefter prøver eleverne selv at skulle jage med bue og pil efter modeldyr. Inden aktiviteten begyndes, er det vigtigt, at eleverne ved noget om de jagtemner, man må jage.

- Hvilke dyr er det? Og hvordan lever de?
- Hvordan foregår det i praksis at liste sig ind på dyret uden at blive set m.m.?

Først instrueres eleverne i, hvordan man betjener en bue. Eleverne skal have tid til at øve sig. Derefter skyder de efter modeldyrene rådyr, and, hare, gås og ræv, som er opstillet på en bane mellem nogle træer.

Over middag samme dag tilberedes andekød fra et par vildænder.

Eleverne bruger evt. flint som redskab og hugger et lille skarpt stykke, som bruges til at få kød ud af de ænder/fasaner, der skal symbolisere jagtudbytte. Dyrekødet steges på spyd med svampe og æbler over bål. Hvis det bliver for omstændigt, kan man evt. lade eleverne snitte med snitteknive i stedet.

UDE (NÆSTE 2 LEKTIONER)

Besøg af en buejæger der fortæller om at gå på jagt med en bue i Danmark i dag.

INDE

Der arbejdes med brugstekster til formidling i skolens kantine, og der evalueres, samles op og reflekteres samlet i klassen.

MATERIALER OG RESSOURCER

- Rollespils buer og pile, der er sikre, og samtidig giver mulighed for at øve sig og forfine sin teknik. Spyd, hjemmebyggede af grene og liggeunderlag. Figurer af hare, rådyr, and mv.
- Bind til øjnene når eleverne skal øve at snige sig efter dyreløbe og kun bruge høresansen.
- Bålfad, fuglevildt fra en naturvejleder eller en jæger.
- Flint der kan slås små flækker af. Granit der bruges til at slå med. Alternativ til flint og granit, kan der bruges snitteknive. Husk sikkerhedsbriller.
- Jagtbilleder fra forskellige tidsperioder til analyse i klassen.

VARIATIONER

Forløbet er tænkt i sammenhæng over fire dage, men det kan sagtens deles op i eksempelvis 2-3 forløb og afvikles over en længere periode. Da forløbet er tværfagligt, kan indholdet aktivt justeres efter, om der er et eller flere fag, der skal være rammesættende, om fagene inddrages, når det "giver mening", eller om der skal være en ligelig fordeling.

EVALUERING

Eleverne producerer brugstekster evt. til de billeder, der er taget under forløbet udendørs. Disse tekster formidles i skolens kantine.

Samtale i klassen om de overvejelser og spørgsmål, som forløbet har sat i gang hos eleverne. Indgangsspørgsmål kunne være: Hvad tænker I/du om madforsyning i dag, set i perspektiv af menneskets overforbrug? Hvilket syn har du/I på, at mennesker dræber dyr? Bl.a. i forhold til dyrevelfærd mv.

RESSOURCER

ARBEJDET I KLASSERUMMET

Viden om væsentlige træk gennem historien; her den ressource mennesket har fået gennem jagt. Gennem eksemplet jagt arbejdes med mennesket tilpasning og menneskets påvirkning af naturen. Eleverne klædes på til at kunne diskutere og tage stilling til overlevelse, bæredygtighed i føde forsyning og forbrug, gennem tiden og i fremtiden. I de teoretiske oplæg kommer klassen ind på etik, religion mv.

[Undervisningsmaterialer fra Skoven i Skolen om jagt.](#)

[Undervisningsmateriale fra Dansk jægerforbund.](#)

[Undervisningsportalen Clios historiske forløb](#) (det er en portal, man skal abonnere på).

 SCAN QR-KODEN FOR LINKS TIL EKSTRAMATERIALE

Idræt: Fokus på kraftoverførsel i forskellige bevægelsesmønstre i jagtsituationerne. Træning af kropsbevidsthed kropskontrol i øvelserne med skift mellem action og stille bevægelse i snige/angrebsøvelse.

ARBEJDET I UDERUMMET

Man kan henvende sig til en lokal jagtforening og spørge, om de vil komme og fortælle om deres interesse for jagt. Men forløbet er også fint uden dette besøg.

Sørg for i god tid at få lavet få lavet aftaler med de ildsjæl/nøglerpersoner, man ønsker ud på besøg og så derudfra planlægge de andre aktiviteter.

LINKS TIL EKSTRAMATERIALE

Scan QR-koden for at finde eksterne links og evt. ekstramateriale til forløbet, på Center for Børn og Naturs hjemmeside.

KILDE

Forløbet er udarbejdet af Elsebeth Holm, Strandgårds-skolen og redigeret af udeskolekonsulent Charlotte Åsell Pedersen. Foto: Mads Bølling

FAGFORLØB

LIV OG HVERDAG I JERNALDEREN

FAG > **HISTORIE, HÅNDVÆRK OG DESIGN,
DANSK OG MATEMATIK**

KLASSETRIN > **3. KLASSE**

STED > **SKOLENS MATRIKEL, I SKOLENS
NÆROMRÅDE OG PÅ MUSEUM**

BEVÆGELSE FOR LÆRING

Gennem rollespil
indlever eleverne
sig i livet i jernal-
deren.

BEVÆGELSE FOR MOTIVATION

Leg og praktiske
aktiviteter gør det
sjovt at lære om
fortiden.

Projektet "Udeskole der bevæger" er muliggjort med Børne- og Undervisningsministeriets
udlodningsmidler til undervisning 2020. Læs mere på www.udskolederbevaeager.dk

VIA University
College

Bispebjerg og Frederiksberg
Hospital

Steno Diabetes Center
Copenhagen

Udviklet i partnerskab med forskningsprojektet **MOVEOUT**

👁 FORMÅL

Eleverne skal, gennem dette æstetisk tilrettelagte læringsforløb, få mulighed for at leve sig ind i, hvordan livet kunne være i jernalderen. Gennem en rammefortælling og megen elevaktivitet arbejdes der med læring i udendørs læringsrum.

Fagene, der inddrages i dette forløb, skal vise deres nytteværdi og give mening i forhold til: "at hjælpe mennesker og samfund til at udvikle sig".

📄 INDHOLD

Hovedaktiviteten er fire dage, hvor to 3. klasser inddeles i tre klaner (Cimberne, Teutonerne og Danerne) og udfører et "fagligt" rollespil fra jernalderen. De tre første dage træner de tre klaner forskellige færdigheder i tre forskellige værksteder – et værksted pr. klan pr. dag.

Dette er et stort projekt. Rammen er en temauge om jernalderen. Det kræver god tid til forberedelse og efterbearbejdelse. Enkelte dele af forløbet kan sagtens gennemføres selvstændigt og laves ugentlig over en længere periode, hvis det passer bedst i skolens struktur.

Historie og kristendomskundskab er rammefortællingen, men flere fag vil vise sig som en nødvendighed, og der kan drages paralleller til nutid og fremtid. Det ønskes, at eleverne lærer og får forståelse, for at i et samfund, hvor der samarbejdes og flere kompetencer sættes i spil, vil der helt naturligt ske en udvikling.

☑ KOMPETENCEMÅL OG FÆRDIGHEDS-VIDENSMÅL

Forløbet dækker flere færdigheds- og vidensområder og -mål inden for hvert fag. Nedenfor er nævnt nogle eksempler på mål inden for hver af de fire fag.

KRONOLOGI OG SAMMENHÆNG (HISTORIE)

Eleven kan relatere ændringer i hverdag og livsvilkår over tid til eget liv.

- Familie og fællesskaber – Eleven har viden om fællesskaber før og nu.

HÅNDVÆRK – FORARBEJDNING (HÅNDVÆRK OG DESIGN)

Eleven kan anvende værktøjer, redskaber og maskiner forsvarligt til forarbejdning af materialer.

- Teknikker – Eleven kan beherske grundlæggende teknikker til bearbejdning af bløde og hårde materialer.

FREMSTILLING (DANSK)

Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i velkendte faglige situationer.

- Fremstilling – Eleven kan udtrykke sig kreativt og eksperimenterende; Eleven har viden om beskri- vende og berettende fremstillingsformer.

TAL OG ALGEBRA (MATEMATIK)

Eleven kan udvikle metoder til beregninger med naturlige tal.

- Regnestrategier – Eleven har viden om strategier til multiplikation og division.

FÆLLES MÅL / HISTORIE, DANSK, MATEMATIK SAMT HÅNDVÆRK OG DESIGN

👍 PRAKTISKE RÅD

Gør evt. dette forløb til en tradition på skolen. Der lægges meget arbejde i at forberede det praktiske, og det kan med stor fordel bruges efterfølgende.

Sørg for der kommer transparens mellem legen og fagenes faglighed. Har man elever, der evt. har svært ved dele af undervisningsformen i forløbet, kan de få rollen som fotograf. Der skal bruges billeder til den skriftlige formidling, som eleverne skal lave sidst i forløbet.

TID

Undervisningstiden kan variere fra seks lektioner til flere dage afhængigt af, hvordan man vælger at tilrettelægge forløbet.

STED

Som forløbet er beskrevet her, foregår det på skolens område og på et museum.

BEVÆGELSE

BEVÆGELSE FOR LÆRING

Rollespil og kropslig praksis har en væsentlig betydning for at lære om jernalderen. Der er bevægelse mellem værkstederne, klanerne og hele bo-pladsen. I jagt- og kampværkstedet arbejdes der varieret med forskellige former for bevægelse og kropsholdninger. For eksempel at løbe og liste. Der er fokus på, hvordan vores kroppe er et redskab. I fægtekampe handler det om at kunne aflæse makkerens og modstanderens kropssprog i forhold til hurtighed og koordination. I det hellige værksted er der rituel dans og adgang til åen, hvor der ofres til guderne.

BEVÆGELSE FOR MOTIVATION

Leg og praktiske aktiviteter gør det sjovt at lære om fortiden. For eksempel når der bliver fægtet og skudt med bue, eller når eleverne løber ud for at samle urter til at lave suppe og hente brænde til bålet.

INDE OG UDE

Lektionsplanen til dette forløb vil helt naturligt være meget "flydende". Neden for er der givet eksempler på, hvordan nogle af lektionerne kan knyttes til et specifikt fag, som historie, dansk samt håndværk og design. Disse lektioner ligger i intro-/opstartsfasen og derefter arbejdes der i "feltet" i tre dage, hvor fagene overlapper hinanden både i tid og fagligt perspektiv.

Vælger man at gennemføre enkeltstående forløb med fokus på eksempelvis spydkastedelen, vil det naturligt være i faget idræt, og her er det op til idrætslæreren, hvordan en lektionsplan skal se ud for gennemførelse af både teori og praksis.

INDE (2 HISTORIE LEKTIONER)

Opstart i historieundervisning med introduktion til – og læring om jernalderen. Evt. forberedelse af et besøg på lokalhistorisk arkiv, det lokale museum eller andet relevant historisk sted.

UDE

Hvis det er muligt kan man besøge et museum, enten lokalt eller længere væk, som har en jernalderudstilling eller en ansat, der kan fortælle om den historiske periode. Nogle byer har også bevaret de gamle jernalderpladser, så besøget kan også være sådan et sted. Der kan evt. aftales en omvisning med en lokal formidler/ildsjæl.

INDE (2 LEKTIONER I HISTORIE)

Opsamling på besøg på lokalhistorisk arkiv/museum/historisk plads. Hvad lærte eleverne på deres besøg, og hvordan kan det bruges i opstarten af rammefortællingen til forløbet?

UDE 1 LEKTION (HÅNDVÆRK OG DESIGN)

Der formes lerperler, klippes læderlapper til amuletterne osv.

UDE (3 DAG I JERNALDEREN VÆRKSTEDER)

Hovedaktiviteten er fire dage, hvor to 3. klasser inddeles i tre klaner og udfører et "fagligt" rollespil fra jernalderen. Eleverne er inddelt i tre klaner, som alle prøver de tre værksteder på skift. De tre første dage træner de tre klaner forskellige færdigheder i tre værksteder. Et værksted pr. klan pr. dag. Værkstedet er bemandet med den/de samme lærer(e) hver dag fra kl. 8.00-12.00.

Du kan [læse om aktiviteterne på de tre værksteder her](#) SCAN QR-KODEN FOR LINKS TIL EKSTRAMATERIALE.

MATERIALER OG RESSOURCER

- Snor, fjer, læder, friske træpinde, flade malerpinde til at skrive runer på og ler til fremstilling af amuletter på et helligt værksted.
- Bålgryde/bålfad, brænde, køkkenredskaber til at lave mad på madværkstedet.
- Rollespilsbuer, sværd, skjolde, figurer af dyr til jagt og kamp værkstedet.
- Se udførlig [liste over materialer her](#) [SCAN QR-KODEN FOR LINKS TIL EKSTRA-MATERIALE](#)

VARIATIONER

- Med et tværfagligt forløb som dette, er der mange muligheder for variation. Et eksempel kunne være justering i antal klaner.
- Alle skoler er forskellige, og beliggenheden varierer fra land til by og fra landsdel til landsdel. Så gå ud og finde de gode steder. Det er meget nemmere at forberede og planlægge, hvad der skal ske ude, når man har et sted at tage udgangspunkt i. Tænk over hvad det er stedet kan, som inde-rummet ikke kan.
- Det er også oplagt at inkludere andre fag for eksempel kristendoms-kundskab eller idræt.

EVALUERING

Der evalueres løbende i samtaler med eleverne om, hvordan det opleves at "være en del af livet i jernalderen". Eleverne er hele tiden med til at justere, komme med input og afprøve deres ideer gennem forløbet.

De faglige områder i matematik genbesøges i klassen, hvilket tydeligt italesættes for eleverne, så de kan se mening i fagene og den tværfaglige kontekst samt overførselsværdien fra dagene ude.

INDE OG UDE – FORTSAT

UDE (FESTDAG)

Fest for klanerne. Cimbrerne, Teutonerne og Danerne slutter sig sammen. Der leges venskabelige dyster, og de bedste fra hver klan bliver kåret til nye jagtråd, druide lærlinge og madkyndige mv. Der bages pandebrød, drikkes urtete og synges. Pointen med festen er at vise eleverne, at sammen kan menne-sket mere.

I to lektioner med dansk om eftermiddagen efter rollespillet, skriver eleverne i en dagbog om deres oplevelser, indtryk og erfaringer fra dagene. Dette gøres inde i klassen.

INDE (EFTER JERNALDERUGEN)

Matematik i to lektioner, om måltal og omregning. Her trækkes de faglige regneeksempler mm. frem fra madværkstedet.

Dansk i fire lektioner. Eleverne skriver brugstekster og formidler med billeder og tekst gennem skolens infotavle. Målet og læringsfokus er på afsender/modtager perspektivet, hvor det er eleverne som er afsender, og modtageren er alle dem, der går forbi skolens infotavle.

Hvis man ikke bruger elektronisk infotavle, kan eleverne lave infoplancher, som sættes op på opslagstavler der, hvor flest går forbi i løbet af en dag.

LINKS TIL EKSTRAMATERIALE

Scan QR-koden for at finde eksterne links og evt. ekstramateriale til forløbet, på Center for Børn og Naturs hjemmeside.

KILDE

Forløbet er udarbejdet af Elsebeth Holm, Strandgårds-skolen og redigeret af udeskolekonsulent Charlotte Åsell Pedersen. Foto: Mads Bølling

FAGFORLØB

LAND ART

FAG > **BILLEDKUNST**

KLASSETRIN > **4. KLASSE**

STED > **SKOLENS OMRÅDE**

BEVÆGELSE FOR LÆRING

Eleverne sanser
naturens materia-
ler og flytter dem
for at skabe kunst.

Projektet "Udeskole der bevæger" er muliggjort med Børne- og Undervisningsministeriets udlodningsmidler til undervisning 2020. Læs mere på www.udeskolederbevaeger.dk

VIA University
College

Bispebjerg og Frederiksberg
Hospital

Steno Diabetes Center
Copenhagen

Udviklet i partnerskab med forskningsprojektet **MOVEOUT**

👁 FORMÅL

Arbejdet med "Land art" i billedkunst skal fremme elevernes forståelse af, at kulturen går ind og påvirker naturen – og omvendt.

I forløbet kommer eleverne tættere på en forståelse af, at mennesker påvirker naturen på godt og ondt. Samtidig kommer eleverne også tættere på en forståelse af, at naturen også kan være voldsom. Naturkatastrofer og klimaforandringer er noget man må forholde sig til, da det kommer nærmere og nærmere. Eksempelvis oversvømmelser eller tørke i europæiske lande.

📄 INDHOLD

Eleverne får en præsentation af kunstarten "Land art". De præsenteres for nogle af de største Land art kunstnere. Dernæst præsenteres de for Land art lavet af børn. Efterfølgende skal eleverne lave deres eget Land art udenfor.

Her skal de mere specifikt gøre følgende:

- Eleverne laver Land art i grupper.
- Elevernes Land art fotograferes.
- Elevernes billeder af deres Land art printes ud.
- Eleverne laver plancher med deres billeder af Land art.
- Eleverne fremlægger hvad de har lavet.
- Eleverne skriver logbog om forløbet.

I forløbet får eleverne:

- Viden om Land art som kunstart. Både teoretisk og i praksis.
- Trænet deres samarbejde og evne til at gå på kompromis.
- Via fremlæggelse og evaluering, reflekteret over emnet og kunstværket.
- Arbejdet med billedfremstilling, billedkommunikation og billedanalyse.

☑ KOMPETENCEMÅL OG FÆRDIGHEDS-VIDENSMÅL

BILLEDFREMSTILLING

Eleven kan eksperimentere med og udtrykke sig i billeder med vægt på tematisering.

- Skulptur og arkitektur – Eleven kan inddrage omgivelserne i billedfremstilling; Eleven har viden om stedsspecifik installationskunst.

BILLEDKOMMUNIKATION

Eleven kan kommunikere idéer og betydninger visuelt.

- Udstilling og formidling – Eleven kan formidle viden med billeder i kunst- og kulturprojekter.

KILDE: FÆLLES MÅL / BILLEDKUNST

👍 PRAKTISKE RÅD

Børnene er kreative og kan sagtens skabe Land art med få materialer.

En [artikel fra hjemmesiden "Bibliotek og undervisning"](#) fra 1998, giver et fint overblik over kunstperioden og formen Land art. På www.skoven-i-skolen.dk kan man søge flere forløb om Land art

📄 SCAN QR-KODEN FOR LINKS TIL EKSTRAMATERIALE.

TID

Forløbet er lavet til en emnedag, hvilket betyder ca. 4-6 lektioner.

STED

Eleverne vælger selv udeområde. Det forventes, at de bruger enten skolegården, græsplænen eller andre af skolens udeområder.

BEVÆGELSE

BEVÆGELSE FOR LÆRING

Eleverne får stillet hele skolens område til rådighed som "lærred" for deres Land art. Det betyder, at de kan gå rundt og vælge præcis det sted, de hver især føler, er det rette sted for deres Land art. Her er det deres sanser, der hjælper dem med at vælge det rigtige sted. Når stedet er fundet, skal der findes materialer som sanses. Materialerne skal også findes overalt på skolens område, hvilket helt naturligt også kræver bevægelse – ikke mindst når materialerne skal flyttes for at skabe kunst.

→] INDE OG UDE

INDE

Forløbet begynder inde, hvor klassen får en introduktion til Land art. Her igangsættes forløbet. Der findes mange billeder på nettet af forskellig Land art og en intro kunne være et udvalg af billeder, som eleverne skal give deres umiddelbare respons på. Da det er kunst, er der jo ikke noget, der er rigtig eller forkert at mene, men deres umiddelbare oplevelse af Land art-billederne vil være et godt grundlag for snakken om, hvad de selv gerne vil lave og hvorfor.

UDE

På skolens udeområde får eleverne selv lov til at være kreative og fantasifulde. De får Land art mellem hænderne. Når de har lavet deres Land art, skal de tage billeder af det. De kan bruge deres egne telefoner, klassens tablets eller lignende. Eller lade læreren tage billeder. Billederne skal bruges til de plancher, som eleverne skal lave inde.

Inden klassen går ind, kan der gives tid til, at eleverne kan gå rundt og se hinandens Land art.

INDE

Der samles op på forløbet i slutningen af dagen, hvor eleverne sættes til at lave plancher med deres Land art, så de kan fremlægge det for hinanden. Som en sidste ting skrives der logbog over dagens arbejde. Det kan være en helt fri skriveopgave, eller man kan som underviser have formuleret 3-4 spørgsmål, som eleverne skal svare på.

LEKTIONSPLAN

Der er ikke beskrevet en detaljeret lektionsplan, da nærværende forløb er et forløb, som er tilpasset en emnedag, hvilket betyder, at hele forløbet afvikles den samme dag.

Klassen skal ikke uden for skolens område. De skal lave deres Land art på skolens udeområder, så underviseren kan justere dagen efter elevernes læringsbehov.

VARIATIONER

INDHOLD

Dette forløb er knyttet til billedkunsfaget, men man kunne indtænke fagene historie, samfundsfag, dansk, natur/teknik samt håndværk og design.

I historie og samfundsfag kunne man arbejde med et kunsthistorisk og samfundskritisk perspektiv.

- Hvorfor opstår Land art?
- Hvad er det, Land art kunstnere vil fortælle os?
- I dansk kunne man knytte Land art til et digtforløb.
- I håndværk og design kunne man tage naturmaterialerne ind på værkstedet, og derefter tilbage til skolens udeområde. Hvordan ville udtrykket så blive?
- I natur/teknik kunne man arbejde med årstiderne og de forskellige udtryk, det kan give Land art. Hvad er forskellen på at lave Land art om vinteren, foråret, sommeren eller efteråret?

MATERIALER OG RESSOURCER

- Et smartboard så man har mulighed for visuelt at give klassen en god introduktion.
- Et godt udeområde med forskellige naturmaterialer.
- Kamera (tablet/telefon)
- Printer
- Penalhus
- Karton til plancher
- Skrivehæfte

EVALUERING

Eleverne skal have været følgende igennem:

- Eleverne får printet deres Land art billeder ud.
- Eleverne laver plancher med Land art.
- Eleverne fremlægger for hinanden.
- Eleverne skriver ned i deres logbog, hvad de har lært om emnet.

Fælles mundtlig afrunding i klassen.

LINKS TIL EKSTRAMATERIALE

Scan QR-koden for at finde eksterne links og evt. ekstramateriale til forløbet, på Center for Børn og Naturs hjemmeside.

KILDE

Forløbet er udarbejdet af Anna Mette Hajslund-Strange Andersen, Tinderhøj Skole og redigeret af udeskolekonsulent Charlotte Åsell Pedersen. Foto: Mads Bølling

FAGFORLØB

THE GREEN MAN

FAG > **ENGELSK**

KLASSETRIN > **7.-9. KLASSE**

STED > **SKOV ELLER GRØNT OMRÅDE MED TRÆER**

BEVÆGELSE FOR LÆRING

Eleverne sætter
bevægelse på
adjektiverne.

BEVÆGELSE FOR MOTIVATION

Eleverne skal be-
væge sig rundt og
finde materialer til
deres Green Man.

AKTIV PAUSE

I pauserne er der
"træ-tagfat".

Projektet "Udeskole der bevæger" er muliggjort med Børne- og Undervisningsministeriets udlodningsmidler til undervisning 2020. Læs mere på www.udeskolederbevaeget.dk

• KU

VIA University
College

Bispebjerg og Frederiksberg
Hospital

Steno Diabetes Center
Copenhagen

Udviklet i partnerskab med forskningsprojektet **MOVEOUT**

👁 FORMÅL

Formålet med forløbet er, at eleverne skal lære, hvordan adjektiverne fungerer og er med til at give sproget farve og læseren et mere nuancerede billede af handling, miljø og personer.

Kombinationen af det boglige og det kreative samt sanselige arbejde med at fremstille en "Green Man" bidrager til en dybere forståelse af ordklassen, adjektiver, samt til udvidelsen af ordforråd særligt inden for denne ordklasse. Ligeledes giver det kreative arbejde med deres egen Green Man også eleven inspiration til en karakteristik af en ny Green Man med beskrivende adjektiver, som kan indgå i en gendigtning af fortællingen.

📄 INDHOLD

Elevernes opgave er at lære om og undersøge adjektivets funktion i en fortælling. Eleverne lærer dette gennem boglige aktiviteter men også igennem praktisk arbejde af kreativ, problemløsende, undersøgende, skabende, dramatisk og legende art. Overordnet ser forløbet således ud:

- **Skolen:** Eleverne lærer om og arbejder med ordklassen adjektiver. De læser og oversætter historien om "The Green Man". Eleverne arbejder med bevægelse og skriftligt arbejde.
- **1. udeskoledag:** Eleverne er på udeskole i den lokale skov/park eller ved træer på skolens grund, hvor de fremstiller hver deres Green Man af ler og plantematerialer på træstammer. De skriver et navnedigt.
- **Skolen:** Eleverne laver en "Green Man"-udstilling, lærer nye adjektiver og forbereder en ny udgave af "The Green Man"
- **2. udeskoledag:** Eleverne arbejder med drama, hvor det tydeliggøres, hvordan adjektiver forandrer fortællingen.
- **Skolen:** Forløbet evalueres hjemme på skolen med [4F-modellen](#)

📄 SCAN QR-KODEN FOR LINKS TIL EKSTRAMATERIALE.

☑ KOMPETENCEMÅL OG FÆRDIGHEDS-VIDENSMÅL

MUNDTLIG KOMMUNIKATION

Eleven kan deltage i længere, spontane samtaler og argumentere for egne synspunkter på engelsk.

- Præsentation – Eleven kan give sammenhængende fremstillinger på basis af indhentede informationer.
- Sprogligt fokus – Eleven kan anvende et rimelig præcist og nuanceret ordforråd.

SKRIFTLIG KOMMUNIKATION

Eleven kan forstå og skrive længere, sammenhængende tekster med forskellige formål på engelsk.

- Sprogligt fokus – Eleven kan skrive med rimelig sproglig præcision.
- Sproglæringsstrategier – Eleven kan anvende modeltekster i arbejdet med egne tekster.

KILDE: FÆLLES MÅL / ENGELSK

👍 PRAKTISKE RÅD

Det er en god idé, at eleverne placerer sig med godt mellemrum i skoven, når de skal lave deres Green Man. De vil både have større chance for at bruge varierede materialer og undgå at kopiere hinandens idéer. Med afstand imellem bliver der bedre plads til fordybelse.

Lad eleverne arbejde i faste grupper. De skal af flere omgange skifte fra individuelt til gruppearbejde, så faste grupper vil mindske den tid, der går med skiftene.

Er der elever med dysleksi, skal der naturligvis tænkes i læse- og skriveteknologier (LST). Der kan bruges Google Docs til indtaling i skoven.

Det er en god idé i god tid at give hjemmet besked, hvis eleverne skal cykle afsted på udeskole. Så kan både cyklen og hjelmen være klar til afgang. Anvisning om praktisk tøj og sko efter vej og vind.

TID

Ca. 15-17 lektioner.

STED

Et område med træer, planter og blomster til fremstilling af "The Green Man" og digte. En sø/dam til arbejdet med drama.

BEVÆGELSE

BEVÆGELSE FOR LÆRING

Bevægelsen i dette forløb foregår både inde og ude. Inde arbejdes med aktivt at reagere med bevægelse under oplæsning, når adjektiver læses højt. I arbejdet med drama skal eleverne bruge kroppen og tilpasse kropssproget samt bevægelsen til fortællingen.

BEVÆGELSE FOR MOTIVATION

I aktiviteten med fremstilling af "The Green Man" skal eleverne lede efter det "rigtige" træ og bevæger sig derved rundt i et skovstykke eller grønt område med træer. Der vil også være nogen bevægelse, når eleverne går på jagt efter de rigtige materialer til at skabe "The Green Man".

AKTIV PAUSE

Derudover er der fokus på de planlagte pauser på udeskoledagene, som foregår på steder, der opfordrer og udfordrer til bevægelse. Her kunne en gang træ-tagfat være på sin plads.

INDE OG UDE

INDE

Forløbet begynder inde, hvor eleverne præsenteres for historien om "The Green Man". Klassen arbejder i fællesskab med læsningen. Læreren underviser eleverne i adjektiver. Eleverne arbejder med adjektiver i teksten. Teksten læses op med bevægelse ved adjektiver. Eleverne øver sig i at skrive et navnedigt ud fra eget navn. De noterer ti adjektiver, som de forbinder med "The Green Man".

UDE

Klassen går/cykler til et område med træer. Her finder de et egnet træ, indsamler materialer og laver deres egen Green Man på baggrund af de ti udvalgte adjektiver. De fotograferer deres Green Man og navngiver ham. De skriver et navnedigt med beskrivende adjektiver. De fremlægger deres Green Man "on location".

INDE

Eleverne laver en udstilling med billederne, digtene og de udvalgte adjektiver.

Eleverne tilegner sig nye adjektiver gennem arbejdet med en ordsky (se afsnittet Materialer med link til arbejdsark). Eleverne finder og noterer betydninger samt øver udtale.

Den sidste del af historien om "The Green Man" skal nu have nye adjektiver. Eleverne organiseres i grupper, som arbejder med at udskifte og tilføje adjektiver til historien. De læser stykket i gruppen og oversætter mundtligt til dansk.

UDE

Klassen går/cykler til et område med træer. Eleverne arbejder videre i deres grupper. De skal nu omsætte det sidste stykke af historien til drama med replikker og fortæller. Eleverne spiller stykkerne for hinanden.

INDE

Eleverne evaluerer hjemme på skolen med **4F-modellen** [SCAN QR-KODEN FOR LINKS TIL EKSTRAMATERIALE.](#)

MATERIALER OG RESSOURCER

- The Green Man – engelsk tekst og ler.
- Arbejdsark – Adjectives – The Green Man Word Cloud [SCAN QR-KODEN FOR LINKS TIL EKSTRAMATERIALE.](#)
- Ordbøger, smartphones, computer og printer.
- Plads til udstilling.

VARIATIONER

Dette forløb kunne lige så godt foregå i dansk eller delvist tysk. Der er skrevet en del på tysk om "Der grüne Mann", men som mytologisk væsen. Dramatiseringen og arbejdet med ordklassen fungerer fint i dansk men skal tilpasses i klassetrin. I tysk kunne det være fint at arbejde med adjektiverne, læse den danske "Den grønne mand", læse på tysk om "Der Grüne Mann", lave udedelen og efterfølgende skrive personkarakteristikker/Steckbrief om "Der Grüne Mann". I engelsk kan eleverne også i udeskole "bytte" Green Man og prøve at skrive personkarakteristikker om hinandens figurer.

EVALUERING

Forløbet evalueres sammen med eleverne hjemme i klassen. Til evalueringen anvendes **4F-modellen** [SCAN QR-KODEN FOR LINKS TIL EKSTRAMATERIALE:](#)

- **Fakta:** Skriv alt det ned, som du kan huske, du har hørt, set og lavet i dette forløb.
 - **Følelse:** Skriv ned hvordan du havde det under forløbet.
 - **Fund:** Hvad tager du med dig fra forløbet? – Hvad var det mest spændende eller interessante?
 - **Fremtid:** Hvad vil du vide mere om? – Er du blevet nysgerrig på noget?
- Evalueringen kan foretages skriftligt, helt eller delvist på engelsk.

LEKTIONSPLAN

Læs den samlede og detaljerede lektionsplan og arbejdsark [SCAN QR-KODEN FOR LINKS TIL EKSTRAMATERIALE](#)

INDE (3 LEKTIONER): Forløbet begyndes inde, hvor eleverne præsenteres for historien om "The Green Man". Klassen arbejder i fællesskab med læsningen og oversættelsen. Til inspiration finder eleverne forskellige engelsksprogede "acrostic poems" på internettet. De noterer ti engelske adjektiver fra teksten på et ark, som de forbinder med "The Green Man", og som de synes, giver dem en idé om, hvordan "The Green Man" er og ser ud. Arket medbringes på den første udeskoledag.

UDE (5 LEKTIONER – ET OMRÅDE MED TRÆR): "The Green Man" skal fremstilles i naturmaterialer og monteres ved hjælp af ler – alt sammen foregår i naturen. Eleverne bevæger sig rundt i skoven, hvor de udvælger et egnet træ. Eleverne arbejder kreativt med at fremstille deres Green Man ud fra deres ti adjektiver. Eleverne fotograferer deres Green Man.

INDE (2 LEKTIONER): Eleverne laver en udstilling med fotos, digte og de udvalgte adjektiver ([se eksempel på udstilling](#)). Eleverne tilegner sig nye adjektiver gennem arbejdet med en ordsky ([se arbejdsark](#)), hvor de skal vælge 12 nye adjektiver, som de skal oversætte via ordbogen. I grupper skal eleverne omskrive den sidste del af historien om "The Green Man", med flere og nye adjektiver. På baggrund af deres individuelle arbejde med ordskyen, byder alle nu ind i gruppen og passer de nye adjektiver ind i teksten.

UDE (4 LEKTIONER): Klassen går/cykler til det område med træer, hvor de lavede deres Green Men. Eleverne fortsætter nu i deres "omskrivningsgrupper". De får ikke udleveret deres egen udgave af historien men en anden gruppes arbejde, som de skal omsætte til drama.

INDE (1 LEKTION): Hjemme på skolen evalueres forløbet med speed dating og **4F-modellen**. Individuelt skrives/indtales elevens evaluering og italesættes i plenum. Mundtligt afholdes speed dating, hvor eleverne på 30 sekunder skal forsøge at fortælle en makker så meget om ordklassen som muligt.

LINKS TIL EKSTRAMATERIALE

Scan QR-koden for at finde eksterne links og evt. ekstramateriale til forløbet, på Center for Børn og Naturs hjemmeside.

KILDE

Forløbet er udarbejdet af Anne Hindkjær Andersen, Ude-friskolen og redigeret af udeskolekonsulent Charlotte Åsell Pedersen. Foto: Mads Bølling

FAGFORLØB

REKLAMER OG FORBRUGERTYPER

FAG > **DANSK**

KLASSETRIN > **7.-9. KLASSE**

STED > **BYRUMMET OG EN VELASSORTERET
DAGLIGVAREBUTIK**

LÆRING FOR MOTIVATION

Eleverne skal bevæge sig ud i byrummet for at indsamle information.

AKTIV TRANSPORT

Eleverne bevæger sig i forbindelse med en eventuel transport til udeskolestedet.

Projektet "Udeskole der bevæger" er muliggjort med Børne- og Undervisningsministeriets udlodningsmidler til undervisning 2020. Læs mere på www.udeskolederbevaege.dk

• KU

VIA University
College

Bispebjerg og Frederiksberg
Hospital

Steno Diabetes Center
Copenhagen

Udviklet i partnerskab med forskningsprojektet **MOVEOUT**

👁 FORMÅL

Formålet med forløbet er, at eleverne skal forstå, hvor meget reklamer fylder i vores liv. Overalt i bybilledet konkurrerer reklamerne om vores opmærksomhed, og når man kigger særligt efter, vil eleverne opdage, hvor mange der rent faktisk er. I forløbet lærer eleverne at kende forskel på, analysere og fortolke samt fremstille udendørs reklamer og annoncereklamer.

Målet med undervisningen er også, at eleverne skal komme bag om reklamerne og opdage, hvordan reklamerne taler til særlige forbrugertyper/målgrupper og derved er med til at påvirke vores valg og måske vores identitet.

📄 INDHOLD

Eleverne lærer om reklametyper og -midler samt at analysere og fortolke. Elevernes opgave er at undersøge, vurdere og analysere byens reklamer. De skal få øje på reklamerne i bybilledet og arbejde med reklamemodeller og mundtlig fremstilling. Eleverne arbejder også i et supermarked med forbrugertyper. Læreren udvælger et egnet teoretisk materiale om reklamer. Materialet skal indeholde fagligt stof om forskellige reklameprodukter/-typer, målgrupper/forbrugertyper, virkemidler, samt om EFU-modellen (Egenskaber, Fordele, Udbytte) og AIDA-modellen (Attention, Interest, Desire og Action) – [Læs mere om modellerne](#) [SCAN QR-KODEN FOR LINKS TIL EKSTRAMATERIALE.](#)

Forløbets består af tre dele: En byvandring for at se på reklamer i bybilledet, med efterfølgende fremlæggelse på skolen med billeder af de bedste og de værste reklamer. Besøg i en dagligvarebutik og efterfølgende arbejde med forbrugertyper/målgrupper samt EFU-analyse. Eventuelt virksomhedsbesøg på et reklamebureau.

☑ KOMPETENCEMÅL OG FÆRDIGHEDS-VIDENSMÅL

Forløbet dækker flere Færdigheds- og vidensområder og -mål inden for hvert kompetenceområde. Nedenfor er nævnt nogle eksempler på mål som forløbet dækker.

LÆSNING

Eleven kan styre og regulere sin læseproces og diskutere teksters betydning i deres kontekst.

- Sprogforståelse – Eleven kan vurdere tekstens sproglige virkemidler.

FREMSTILLING

Eleven kan udtrykke sig forståeligt, klart og varieret i skrift, tale, lyd og billede i en form, der passer til genre og situation.

- Forberedelse – Eleven kan indsamle oplysninger og disponere indholdet.

FORTOLKNING

Eleven kan forholde sig til kultur, identitet og sprog gennem systematisk undersøgelse og diskussion af litteratur og andre æstetiske tekster.

- Undersøgelse – Eleven kan gennemføre en målrettet analyse af en tekst.

KILDE: FÆLLES MÅL / DANSK

👍 PRAKTISKE RÅD

- Læreren bør som forberedelse inden planlægningen med eleverne gå en tur i byen og se reklamerne. Skriv hjem/aftal med eleverne om påklædning, så det bliver rart at opholde sig ude. Bestem grupper på forhånd til udeskole. Lav en telefonliste så eleverne kan kontaktes via sms med fælles beskeder. Aftal mødesteder i byen hvis eleverne arbejder på egen hånd.
- Kontakt det lokale supermarked og forklar hvad I gerne vil bruge supermarkedet til. Aftal en tid og også gerne en rundvisning, så eleverne får øjnene op for de mange skjulte måder at reklamere på igennem opsætning i forretningen.
- Hvis forløbets 3. del ønskes bør et reklamebureau kontaktes i meget god tid, da deres arbejdsopgaver er planlagt langt ud i fremtiden.

TID

Mellem 15-18 lektioner fordelt mellem inde og ude.

STED

På tur i byen, samt i en velassorteret dagligvarebutik. Eventuelt også et virksomhedsbesøg på et reklamebureau.

BEVÆGELSE

BEVÆGELSE FOR MOTIVATION

Bevægelsen i dette forløb sker i forbindelse med transport fra A til B, og når eleverne skal på byvandring i jagten på reklamer i bybilledet, og når de skal rundt i dagligvarebutikken på udkig efter typiske køb - reklamer målrettet deres forbrugertype.

AKTIV TRANSPORT

Eleverne bevæger sig i forbindelse med transport til og fra steder i byrummet og til dagligvarebutikken.

→] INDE OG UDE

Se uddybet lektionsplan SCAN QR-KODEN FOR LINKS TIL EKSTRAMATERIALE.

INDE (2 LEKTIONER)

Forløbet begyndes inde, hvor eleverne lærer om udendørs- samt annoncereklamer. De lærer om reklamens rolle, og hvordan de virker ved brug af AIDA-modellen (Attention, Interest, Desire og Action). Der er fokus på komposition og forskellene på reklamegenrerne. De lærer om reklameprodukt og -budskab; EFU-modellen (Egenskaber, Fordele, Udbytte), målgrupper samt målgruppebeskrivelser, reklamemål samt reklamens bærende idé, virkemidler, motiv og handling, komposition samt reklameanalyse og fortolkning.

Eleverne og læreren planlægger sammen en reklamerute i byen, som de vil gå.

UDE (DEL 1 | 2-3 LEKTIONER, SAMT TRANSPORT)

Klassen går en planlagt tur i byen og ser på udendørs- og annoncereklamer i gadebilledet. De løser en række konkrete opgaver, som de i fællesskab har planlagt. Opgaverne planlægges af lærer og elever i fællesskab og målrettes den enkelte klasse men bør handle om, hvordan byrummet ser ud, hvor reklamerne hænger henne, hvilke reklametyper der hænger hvor, og hvorfor de hænger nøjagtigt der, hvem reklamerne henvender sig til (afsender og modtager), hvordan reklamerne er komponeret samt eksempler på slogans. Eleverne tager billeder af de reklamer, som de synes er særligt gode, og de reklamer, som de ikke synes fungerer.

INDE (DEL 1 | 2 LEKTIONER)

Fælles opsamling. Fremlæggelse med billeder af de bedste og de værste reklamer. Hvorfor er de særligt gode eller dårlige? Hvorfor er disse reklamer særligt bemærkelsesværdige? Redegørelse for målgrupper og særligt gode reklametekster. Eleverne forbereder næste udeskoledag.

(FORTSÆTTES PÅ NÆSTE SIDE)

MATERIALER OG RESSOURCER

- Et undervisningsmateriale om reklamer.
- EFU- og AIDA-modeller i lamineret udgave til at medbringe på udeskole.
- Clipboardmapper til ark/skriveunderlag.
- Mobiltelefoner til at tage billeder.
- Computer samt program til fremstilling af udendørs- samt annonce-reklame.
- Evt. arbejdsark med aftalte arbejdsopgaver mv.

VARIATIONER

INDHOLD: Der kan i forløbet også arbejdes teoretisk med reklamefilm og tillægges tid til at lave en reklamefilm for det udvalgte produkt.

Forløbet kan kombineres med sprog, så der kan læses, ses og udarbejdes reklamer i engelsk og tysk. Danske reklamer oversættes til andre sprog.

Der kan findes udenlandske varer, som eleverne kan reklamere for på engelsk eller tysk.

BEVÆGELSE: Eleverne fragter sig selv til og fra stederne ude. På byvandringen skal eleverne gå, hvilket også er gældende for besøget i supermarkedet med rundvisning og "indkøb" af varer.

EVALUERING

- Midt på et A3-papir står det centrale ord for forløbet ("Reklame").
- Begrebs-storm: Grupperne skriver hver især alle ord de forbinder med det begreb (10 minutter).
- Ord, der begrebs- og meningsmæssigt hører sammen, forbindes (10 minutter).
- Væsentligste begreber præsenteres.

→ INDE OG UDE – FORTSAT

UDE (DEL 2 | 3-4 LEKTIONER, SAMT TRANSPORT)

Klassen besøger en dagligvarebutik. Arranger eventuelt en rundvisning først, hvor en af butikkens ansatte fortæller om butikkens indretning, placering af varer samt om hvordan de bruger reklamer i butikken. Eleverne skal nu gruppevist fungere som hver sin målgruppe. Ud fra en indkøbsliste, skal de vælge den variant af varerne, som de vurderer, deres målgruppe ville vælge. Eleverne tager billeder af varerne, noterer priser og laver et samlet budget for indkøbet. Eleverne udvælger et af deres produkter, som de hjemme i klassen skal foretage en EFU-analyse af. De sørger for at fotografere alle dele af varen, så analysen kan foretages hjemme. Hjemme skal eleverne også fremstille to typer reklamer ud fra denne vare.

INDE (DEL 2 | 4 LEKTIONER)

Eleverne skal sætte billeder ind i gruppens budget. De foretager en EFU-analyse af, samt laver en uden-dørs- og en annoncereklame om deres udvalgte vare. Eleverne fremlægger gruppevist deres arbejde mundtligt på klassen.

UDE (DEL 3 | 2 LEKTIONER, SAMT TRANSPORT)

Eventuelt en 3. del med udeskole, som kan gå til et reklamebureau for at præsentere egne produkter og få indblik i, hvordan professionelle arbejder med reklamer.

LINKS TIL EKSTRAMATERIALE

Scan QR-koden for at finde eksterne links og evt. ekstramateriale til forløbet, på Center for Børn og Naturs hjemmeside.

KILDE

Forløbet er udarbejdet af Anne Hindkjær Andersen, Udefriskolen og redigeret af udeskolekonsulent Charlotte Åsell Pedersen. Foto: Anne Hindkjær Andersen

FAGFORLØB

NUMBER POEMS

FAG > **ENGELSK**

KLASSETRIN > **6.-9. KLASSE**

STED > **NATUROMRÅDE OG ET STED
MED ASFALT/FLISER**

BEVÆGELSE FOR MOTIVATION

I "jagten" på objekter til deres digte, bevæger eleverne sig rundt i området.

AKTIV TRANSPORT

Eleverne transporterer sig til fods eller på cykel til udeskole-stederne.

AKTIV PAUSE

Pauserne holdes, hvor der er mulighed for bevægelse.

Projektet "Udeskole der bevæger" er muliggjort med Børne- og Undervisningsministeriets udlodningsmidler til undervisning 2020. Læs mere på www.udeskolederbevaeget.dk

• KU

VIA University
College

Bispebjerg og Frederiksberg
Hospital

Steno Diabetes Center
Copenhagen

Udviklet i partnerskab med forskningsprojektet **MOVEOUT**

👁 FORMÅL

Formålet med aktiviteten er, at eleverne udvider deres viden om, hvad lyrik kan være, og hvordan de på baggrund af viden om ordklasser og allitterationer kan bruge miljøer som inspiration til at skrive digte.

I forløbet bruger eleverne naturen som inspiration til at skrive "Number Poems".

📄 INDHOLD

Eleverne repeterer ordklasserne, adjektiver samt substantiver, samt lærer om og eksperimenterer med allitterationer igennem "tongue twisters". Eleverne stifter bekendtskab med og læser udvalgte "Number Poems". Eleverne skal øve sig i at skrive et Number Poem.

- Eleverne læser, lærer om og skriver Number Poems. De beskæftiger sig særligt med ordklasserne adjektiver og substantiver, samt lærer om allitterationer gennem "tongue twisters" og eksemplerne på Number Poems.
- 1. udeskoledag: Eleverne/grupperne arbejder i naturen med at skabe Number Poems. Digtene skrives med kridt på en nærliggende vej eller lignende. De kan også skrives på papir og tages med hjem.
- 2. udeskoledag (eventuelt): Et nyt og anderledes område besøges. Dette kunne være et strand- eller bymiljø, hvor elevernes Number Poems vil se anderledes ud.

Eleverne renskriver deres Number Poems og laver et afsluttende kreativt produkt. Gruppen læser hinandens digte og evaluerer forløbet.

☑ KOMPETENCEMÅL OG FÆRDIGHEDS-VIDENSMÅL

SKRIFTLIG KOMMUNIKATION

Eleven kan forstå og skrive længere, sammenhængende tekster med forskellige formål på engelsk.

- Skrivning – Eleven kan udtrykke sig skriftligt afpasset formål; Eleven har viden om tekstskabeloner.
- Sprogligt fokus – Eleven kan skrive med rimelig sproglig præcision. Eleven har viden om funktionel grammatik.
- Sproglæringsstrategier – Eleven kan anvende modeltekster i arbejdet med egne tekster; Eleven har viden om modeltekster.

KILDE: FÆLLES MÅL / ENGELSK

👍 PRAKTISKE RÅD

Lav grupper på forhånd så eleverne ved, hvem de skal samarbejde med. Gennemgå opgaverne, som skal laves i udeskoledelen, hjemme på skolen, så eleverne er forberedte på, hvad der forventes af dem.

Udeskole er bedst at lave i tørvejr, hvis der skal skrives med kridt. Eleverne kan også tage notaterne om deres digt med hjem og skrive dem hjemme i skolegården, hvor øvrige elever kan få glæde af dem eller bruge dem til udstillingen med "Poem Bentes".

Det er en god idé at finde nogle alfabetiserede lister med engelske adjektiver og medbringe dem i lamine-ret tilstand på udeskolen.

Er der elever med dysleksi, kan der arbejdes med indtaling via Google Docs.

TID

Hvis der er en hel udeskoledag, er forløbet på 7-10 lektioner. Ved en ekstra udeskoledag forlænges forløbet med 2-3 lektioner.

STED

Et naturområde hvor der kan findes spændende ting. Et sted med asfalt/fliser eller evt. bunkers, hvis det foregår på stranden.

BEVÆGELSE

BEVÆGELSE FOR MOTIVATION

I dette forløb bevæger eleverne sig, når de skal rundt i naturen og lede efter objekter til deres Number Poem. De bevæger sig også, når de skal skrive deres digte med kridt på jorden.

AKTIV TRANSPORT

Eleverne bevæger sig i forbindelse med en eventuel transport til udeskoledstedet, eksempelvis gående eller på cykel.

AKTIV PAUSE

Derudover er der fokus på de planlagte pauser på udeskoledagene, som foregår på steder, der opfordrer og udfordrer til bevægelse.

→] INDE OG UDE

INDE

Eleverne arbejder med digttypen Number Poems. De både læser, lærer om grammatik og skriver selv digte.

UDE

Eleverne bruger naturen som inspiration til skrivning af Number Poems. De "efterlader" digtene i det område, de er blevet til, i form af skrivning med kridt på en vej. Eleverne fotograferer deres digte og objekter samt indsamler materialer, som de bringer med hjem.

Der afholdes eventuelt en ekstra udeskole i et anderledes strand- eller bymiljø. Også her udfører eleverne digtene på stedet og fotograferer samt bringer objekter med hjem.

INDE

Der arbejdes med digtene samt det indsamlede materiale fra skoven/stranden/byen.

Læreren introducerer eleverne til arbejdet med "Poem Bento's". Lav eventuelt et arbejdsark hvor det er tydeligt for eleverne, hvilke arbejdsopgaver de skal sørge for på udeskoledage og et, som beskriver arbejdsgangen med Poem Bento's. Det kan være en fordel at lave et fysisk eksempel på en Poem Bento. Diskuter, hvordan disse kan laves med digtene, de indsamlede objekter og yderligere ting, som de kunne tilføje.

Bentobox er en japansk madpakke, hvor maden bliver lagt flot og delikat ned i små rum. Det fænomen er overført til genren "Book Bento", altså et billede af den bog man læser eller har læst og skal anmelde, hvor man så udenom bogen lægger fysiske ting/objekter, der passer til historiens handling og personer. Dette er så igen overført til det, der arbejdes med i dette forløb – Number Poems. Hvor "Poem Bento" er et billede af digtet i midten og med fysiske ting rundt om, der passer til digtet. I dette tilfælde ting fra naturen, hvor eleverne har skulle finde inspiration til deres digte.

Klassen udstiller deres Bento's, og eleverne læser og oversætter hinandens digte.

Her kan du se et [eksempel på et Poem Bento](#) [SCAN QR-KODEN FOR LINKS TIL EKSTRAMATERIALE.](#)

MATERIALER OG RESSOURCER

- **Elevark – Two Number Poems** [SCAN QR-KODEN FOR LINKS TIL EKSTRAMATERIALE.](#)
- Kridt.
- Mobiltelefoner (kamera) og papir til notater.
- Ordlister med engelske adjektiver i alfabetisk orden (laminerede).
- Ordbøger (bøger/elektronisk), der tages med ud og til opslag hjemme.
- Karton eller andet underlag til Poem Bentoes.

VARIATIONER

INDHOLD

Dette forløb kan også udføres i dansk, tysk eller tværfagligt med sprogfagene, hvor der arbejdes i alle sprogfag på én gang.

Dette forløb kan også alternativt laves på en strand, hvor der kan skrives i sand eller på bunkers.

BEVÆGELSE

Hvis der arbejdes tværfagligt med faget idræt, vil bevægelsen komme i centrum, da elevernes Number Poems udføres i både skrift og med kroppen. Her kan produktet blive en video af den kropslige demonstration af teksten med tilhørende voiceover (indlæsning) af digt.

EVALUERING

Forløbet evalueres mundtligt sammen med eleverne hjemme i klassen. Til evalueringen anvendes plenumevaluering, hvor læreren får feedback fra hele gruppen på samme tid (ca. 15 min.). [Læs mere her](#) [SCAN QR-KODEN FOR LINKS TIL EKSTRAMATERIALE.](#)

LEKTIONSPLAN

INDE (3-4 LEKTIONER): Forløbet begyndes inde, hvor læreren præsenterer digtformen Number Poems for eleverne. Eleverne undersøger to Number Poems (elevark) og forsøger at opstille nogle regler for denne type lyrik. De undersøger også, hvilke ordklasser digtene består af og undersøger allitteration ved at finde "tongue twisters" på nettet. De øver sig i at sige disse "tongue twisters".

Eleverne øver sig i at skrive Number Poems, hvor de bruger de nævnte ordklasser samt allitteration. De læser højt for hinanden.

UDE (UDESKOLEDAG 1 | 2- 3 LEKTIONER, SAMT TRANSPORT): Udeskoledagen foregår på et naturområde samt på asfalt eller fliser i nærheden. Der skal bruges kridt. Eleverne skal indsamle objekter, som de kan få øje på i naturen. Du kan finde [den fulde plan for, hvad hver gruppe og hver elev skal gøre her](#) [SCAN QR-KODEN FOR LINKS TIL EKSTRAMATERIALE.](#)

Afslutningsvis skal gruppen nu lave et nummerdigt ud af deres fundne objekter efter følgende rækkefølge: *Number – Adjective – Alliteration – Noun*. Eksempelvis: "Three green, spiky, conker-cases." Gruppen skriver deres verselinjer i numerisk orden som et digt med kridt på asfalt/fliser eller på papir til at tage med hjem. Fotografer digtene og tag de fysiske objekter med hjem til skolen.

INDE (2-3 LEKTIONER): Tilbage fra udeskole arbejder eleverne med at skabe "Poem Bentoes". I "Poem Bentoes" gælder det om at være kreativ og iscenesætte digtet i en kvadratisk form, som man kender det fra Instagram. Poem Bentoes er inspireret af Book Bentoes/Bento Boxes og stammer oprindeligt fra Japan. I den afsluttende aktivitet handler det om at iscenesætte digtet på en måde, som udtrykker gruppens oplevelse af digtet og som skaber en æstetisk samt visuel fortælling om deres Number Poem.

Du kan finde den fulde lektionsplanen her [SCAN QR-KODEN FOR LINKS TIL EKSTRAMATERIALE.](#)

LINKS TIL EKSTRAMATERIALE

Scan QR-koden for at finde eksterne links og evt. ekstramateriale til forløbet, på Center for Børn og Naturs hjemmeside.

KILDE

Forløbet er udarbejdet af Anne Hindkjær Andersen, Udefriskolen og redigeret af udeskolekonsulent Charlotte Åsell Pedersen. Foto: Anne Hindkjær Andersen

FAGFORLØB

ROTKÄPPCHEN SPIELEN WIR HEUTE DRAUSSEN

FAG > **TYSK**

KLASSETRIN > **6. KLASSE**

STED > **PÅ ET GRØNT UDEOMRÅDE NÆR SKOLEN**

BEVÆGELSE FOR LÆRING

Eleverne laver rollespil, imiterer replikker og indlever sig kropsligt i rollen.

BEVÆGELSE FOR MOTIVATION

Eleverne laver stafet, hvor de konkurrerer i læsning.

BEVÆGELSE FOR SUNDHED

Løbediktat giver høje puls.

Projektet "Udeskole der bevæger" er muliggjort med Børne- og Undervisningsministeriets udlodningsmidler til undervisning 2020. Læs mere på www.udeskolederbevaeager.dk

• KU

VIA University
College

Bispebjerg og Frederiksberg
Hospital

Steno Diabetes Center
Copenhagen

Udviklet i partnerskab med forskningsprojektet **MOVEOUT**

👁 FORMÅL

Formålet med eventyrstationer i det grønne er at tilbyde et særligt læringsrum, hvor eleverne får mod på at tale mere frit på tysk. Uderummet giver samtidigt gode muligheder for at arbejde med flere sanser og sætter en anderledes ramme for samspillet mellem krop, hjerne og omverden. Derigennem kan eleverne opleve en større motivation for og lyst til fremmedsproget tysk.

I arbejdet med "Rotkäppchen" tilegner eleven sig viden om eventyrgenren og aktiveres samtidigt gennem opgaver og rollespil med fokus på sproglige færdigheder og bevægelse.

📄 INDHOLD

Der opbygges tre Rotkäppchen-stationer på udeområdet:

1. Løbediktat, hvor eleverne både får trænet læsning og mundtlig kommunikation, når de på skift "henter" sætninger med et manglende ord og "afleverer" sætningen mundtligt.
2. Rollespil (skyggelæsning), hvor eleverne imiterer replikker, bliver støttet i deres mundtlighed og træner lyttefærdighed.
3. Naturbilleder, hvor eleverne skaber en illustration ved hjælp af naturmaterialer, som de finder i uderummet, der præsenteres mundtligt.

Bemanding er nødvendig ved de første stationer.

☑ KOMPETENCEMÅL OG FÆRDIGHEDS-VIDENSMÅL

MUNDTLIG KOMMUNIKATION

Eleven kan kommunikere på tysk mundtligt om nære emner i et meget enkelt og forståeligt sprog.

- Lytning – Eleven kan forstå enkle ord, udtryk og budskaber ud fra situation, gestik og mimik; Eleven kan forstå hovedindholdet af talt tysk om nære emner.
- Samtale – Eleven kan bruge sproget i sang, spil, leg og bevægelse; Eleven har viden om enkle situationssbundne ord og vendinger.

SKRIFTLIG KOMMUNIKATION

Eleven kan kommunikere på tysk skriftligt om nære emner i et meget enkelt og forståeligt sprog.

- Skrivning – Eleven kan skrive enkle sætninger.

KILDE: FÆLLES MÅL / TYSK

👍 PRAKTISKE RÅD

Stationslæringen kan gennemføres under almindelige vejrforhold.

Der skal findes en ekstra hjælper til løbediktaten.

TID

Ca. 4 lektioner.

STED

Der skal være plads til tre undervisningsstationer i grønne områder. Det er vigtigt, at omgivelserne er rolige.

BEVÆGELSE

BEVÆGELSE FOR LÆRING

Rollespillet betyder kropslig indlevelse i rollen (gestik og mimik). Eleverne skal også bevæge sig rundt for at finde materialer til skabelsen af deres naturbilleder.

BEVÆGELSE FOR MOTIVATION

Løbediktaten giver variation i undervisningen. Motivationen ligger også i, at eleverne skal blive hurtigt færdig.

BEVÆGELSE FOR SUNDHED

I løbediktaten, hvor eleverne henter og afleverer sætninger, kommer pulsen i vejret.

INDE OG UDE

INDE (1 LEKTION)

Forløbet begyndes inde, hvor eleverne læser den forenklede udgave af eventyret og ser en kort animationsfilm (der findes utallige tyske udgaver af "Rotkäppchen" på nettet). Sammen med læreren snakker eleverne om tekst og film.

UDE (2 LEKTION)

Eleverne besøger de tre opstillede stationer.

INDE (1 LEKTION)

Eleverne har fotograferet deres naturbilleder, og sammen med deres gruppe kombinerer de digitalt deres tekstuddrag med billederne. Det illustrerede eventyr samles af læreren.

MATERIALER OG RESSOURCER

- **Løbestafet:** Skriftlig udgave af eventyret "Rotkäppchen" i forenklet form (både i fuldt format og som hultekst) skriveunderlag, blyanter, en ekstra hjælper til stationen (evt. en elev fra 9. klasse).
- **Rollespil:** En rød hue, en kurv, et stykke pels (ulv), et tørklæde (bedstemor), et plastikgevær (jæger).
- **Naturbilleder:** Det forenklede eventyr delt op i mindre dele (klippet i et bestemt antal papirstrimler som eleverne selv tager én af), og en gammel voksdug til billederne.

VARIATIONER

Stationerne kan indeholde andre opgavetyper, fx "Mix og Match".

Se ideer her SCAN QR-KODEN FOR LINKS TIL EKSTRAMATERIALE

Der kan med fordel arbejdes tværfagligt sammen med billedkunst, håndværk og design, og dansk.

Det forkortede eventyr i "Station 1: Løbediktat" kan med fordel forenkles endnu mere – alt afhængig af elevgruppen.

EVALUERING

Samtale med eleverne efter endt stationsarbejde: Hvad oplevede eleverne? Var det rart at være ude? Hvorfor? Hvilke aktiviteter synes de om og hvorfor? Hvad betød uderummet for deres aktive deltagelse og deres mundtlighed?

LINKS TIL EKSTRAMATERIALE

Scan QR-koden for at finde eksterne links og evt. ekstramateriale til forløbet, på Center for Børn og Naturs hjemmeside.

KILDE

Forløbet er udarbejdet af Karen Wobeser, VIA University College og redigeret af udeskolekonsulent Charlotte Åsell Pedersen. Foto: Thomas Harpøth Thorning

AKTIVITETER

STATION 1: LØBEDIKTAT

En meget forenklet udgave af "Rotkäppchen". Hent eksempelvis inspiration fra fx Tysk 5.-7. klasse www.gyldendal.dk eller læremidlet fra Alinea, "Du bist Dran 1" (SCAN QR-KODEN FOR LINKS TIL EKSTRAMATERIALE) ændres til en hultekst ved at en række enkle, genkendelige ord fjernes. Eleverne deles op i hold og stiller sig på en bane. Den uændrede tekst lægges for enden af banen ud for hvert hold. Holdene får hver især udleveret en hultekst på et skriveunderlag og en blyant. På skift "henter" en elev en sætning med et manglende ord og afleverer sætningen mundtligt til den næste i rækken, der derefter udfylder hulteksten. Eleverne er færdige, når hele hulteksten er udfyldt.

STATION 2: ROLLESPIL (SKYGGELÆSNING)

Læreren er både fortæller og instruktør og guider eleverne igennem rollespillet ved løbende at læse elevens replik op. Eleven imiterer replikken så tæt som muligt, også udtalemæssigt. På den måde støttes eleverne stærkt i deres mundtlighed og træner samtidig lyttefærdighed. Fordelen er, at eleverne ikke er bundet af en tekst, som de skal læse op af. På den måde kan eleverne koncentrere sig om den kropslige indlevelse i rollen.

Rollespillet begynder med, at eleverne stiller sig op på en række, hvor de tre første elever i rækken begynder i den første scene i rollespillet. Som det fremgår i manuskriptet ([find det her](#) SCAN QR-KODEN FOR LINKS TIL EKSTRAMATERIALE), fører læreren eleverne igennem teksten, og udskifter og inddrager løbende de andre elever ved de forskellige sceneskift, så alle eleverne kommer på banen og deltager i aktiviteten. Rekvisitter er vigtige: En rød hue, en kurv, et stykke pels (ulv) og et plastikgevær.

STATION 3: NATURBILLEDER

Eleverne trækker pr. gruppe selv en papirstrimmel med en lille sekvens fra den meget forenklede udgave af "Rotkäppchen". Ud fra sekvensen skal de skabe en illustration ved hjælp af naturmaterialer, som de finder i uderummet. Naturbillederne placeres et udvalgt sted eksempelvis på voksdug, der er lagt ud på jorden. Til slut, når alle elever samles, præsenterer de deres tekststrimmel (oplæsning) og deres billede (meget kort og enkel forklaring på tysk) i plenum.

FAGFORLØB

FORHINDRINGSLØB I SKOVEN

FAG > **IDRÆT**

KLASSETRIN > **2. KLASSE**

STED > **SKOVEN**

BEVÆGELSE FOR LÆRING

Eleverne skal lege
og samarbejde i og
om forhindrings-
løb.

BEVÆGELSE FOR MOTIVATION

Eleverne skal lege.

BEVÆGELSE FOR SUNDHED

Eleverne træner
grovmotorik og får
puls op.

Projektet "Udeskole der bevæger" er muliggjort med Børne- og Undervisningsministeriets udlodningsmidler til undervisning 2020. Læs mere på www.udeskolelederbevaeget.dk

• KU

VIA University
College

Bispebjerg og Frederiksberg
Hospital

Steno Diabetes Center
Copenhagen

Udviklet i partnerskab med forskningsprojektet **MOVEOUT**

👁 FORMÅL

Formålet med forløbet er at træne det sociale og legende element, gennem samarbejde om at komme igennem forhindringer og at træne de faglige begreber, samt træning af motorik, teknik, bevægelse og koordination.

Forløbet kan bruges som en del af idrætsundervisningen op til skolernes motionsdag.

📄 INDHOLD

Klassen går til skoven og de forskellige forhindringer, der skal arbejdes med, bliver gennemgået.

Grupper skal samarbejde og hjælpe hinanden igennem forhindringer. Antallet af forhindringer er 8-10 stk.

Der evalueres hjemme i klassen.

☑ KOMPETENCEMÅL OG FÆRDIGHEDS-VIDENSMÅL

ALSIDIG IDRÆTSUDØVELSE

Eleven kan deltage aktivt i basale, alsidige bevægelser i leg.

- Kropsbasis – Eleven kan fastholde balance i enkle øvelser.
- Løb, spring og kast – Eleven kan løbe, springe og kaste, har viden om variationer inden for løb, spring, kast og kan udføre enkle former for løb, spring og kast.

IDRÆTSKULTUR OG RELATIONER

Eleven kan samarbejde om idrætslige aktiviteter og lege.

- Samarbejde og ansvar – Eleven kan samarbejde i par eller mindre grupper om idrætslege og har viden om samarbejds måder.
- Ordkendskab – Eleven har viden om enkle fagord og begreber.

KILDE: FÆLLES MÅL / IDRÆT

👍 PRAKTISKE RÅD

Der anvendes én lektion til at gøre klar for eksempel at sætte kegler ud, finde egnede stubbe og stammer i skoven og binde et par snore op mellem træer.

Vælg et samlingssted som børnene kender.

Lav grupper på forhånd.

Vigtigt med kendskab til området så man ved hvilke forhindringer, der kan lade sig gøre.

TID

Ca. 4 lektioner.

STED

Forløbet kan gennemføres i skoven eller andet grønt område som indbyder til naturligt forhindringsløb.

BEVÆGELSE

BEVÆGELSE FOR LÆRING

Der arbejdes kropsligt med idrætsfaglige kompetencer.

BEVÆGELSE FOR MOTIVATION

Eleverne skal lege og samarbejde om at klare forhindringer i skoven.

BEVÆGELSE FOR SUNDHED

Eleverne træner deres grovmotorik og bevæger sig med moderat-til-høj intensitet, når de gennemfører forhindringer. Hvis forhindringerne gennemføres som konkurrence, er aktivitetsniveauet forventet endnu højere.

INDE OG UDE

INDE

Før afgang laves gruppeinddelingen. De aktiviteter, der skal foregå ude, forklares til eleverne.

UDE

Undervejs til skoven tales der om, hvad samarbejde er, og hvordan man kan se, at man samarbejder. I forløbet repeteres begreberne løb, spring og kast.

Når eleverne er kommet ud til stedet i skoven, viser læreren forhindringerne og repeterer, hvad der skal foregå. Det er vigtigt, at eleverne forstår de bevægelser og lege, de skal gennemføre. Derfor er det vigtigt fysisk at vise eleverne de forhindringer, der skal arbejdes med.

INDE

Efterfølgende evaluering kan foregå inde, evt. ved logbog-skrivning.

MATERIALER OG RESSOURCER

- Så vidt muligt bruges skovens materialer.
- Små kegler til at markere de 8-10 forhindringsposter.
- Et reb.

VARIATIONER

Elever kan være med til at lave nye forhindringsbaner evt. med et krav om, at det skal være et spring/kast eller lignende, som forklares og vises for de andre elever.

Man kan lave grupper, hvor en i gruppen får et "handikap". Et handikap kan for eksempel være, at man har bind for øjnene eller kun må hinke. De andre i gruppen skal nu samarbejde om at få "eleven med et handikap" igennem forhindringsbanen.

Gennemførslen af forhindringerne kan også gennemføres som en konkurrence, hvor der tages tid.

EVALUERING

Evalueringen gennemføres enten i fællesskab eller individuelt i logbøger.

Spørgsmålene i evalueringen kan for eksempel være:

- Hvad gik godt?
- Hvad var svært?
- Var der nogle der skulle overskride egne grænser?
- Var der nogle, der så en kammerat vise mod?
- Hvor sjovt har det været?

AKTIVITETER

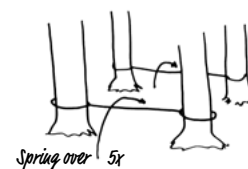
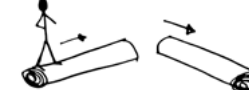
Harehop fra side til side

Spring ud i bladbunken

Balancegang

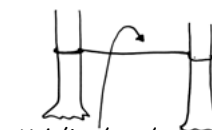

Spring over 5x

Rul ned ad bakken

Spring over forhindringerne

Hjælp hinanden med at komme over røt

Spring over

Skub/rul stauucop og ned ad bakken

Kast 5 pinde ind i cirklen

LINKS TIL EKSTRAMATERIALE

Scan QR-koden for at finde eksterne links og evt. ekstramateriale til forløbet, på Center for Børn og Naturs hjemmeside.

KILDE

Aktiviteten og illustrationen er udarbejdet af Britta Hald Degnbol, Havrehedskolen og redigeret af udeskolekonsulent Charlotte Åsell Pedersen. Foto: Annie Spratt / Unsplash.com

FAGFORLØB

SÅDAN PLANTER DU SOLSIKKER

FAG > **DANSK OG NATUR/TEKNOLOGI**

KLASSETRIN > **4. KLASSE**

STED > **SKOLENS AREALER: BÅLHYTTEN
OG SKOLEHAVEN**

BEVÆGELSE FOR LÆRING

Eleverne skal
grave, plante og
vande for at dyrke
solsikker.

Projektet "Udeskole der bevæger" er muliggjort med Børne- og Undervisningsministeriets udlodningsmidler til undervisning 2020. Læs mere på www.udeskolelederbevaeget.dk

• KU

VIA University
College

Bispebjerg og Frederiksberg
Hospital

Steno Diabetes Center
Copenhagen

Udviklet i partnerskab med forskningsprojektet **MOVEOUT**

👁 FORMÅL

Formålet med forløbet er at skabe motivation og praktisk læring i et sprogbaseret danskforløb.

Gennem forløbet arbejder eleverne med instruerende tekst med henblik på at kunne redegøre for strukturen og de sproglige træk i en instruerende tekst. De prøver også selv kræfter med at skrive en instruerende tekst.

📄 INDHOLD

I forløbet ude skal eleverne plante solsikkefrø i skolehaven og afslutningsvis skrive en instruerende tekst om deres arbejde.

I forløbet arbejder eleverne i en vekselvirkning mellem teori om instruerende tekst og praktisk med arbejde i skolehaven.

☑ KOMPETENCEMÅL OG FÆRDIGHEDS-VIDENSMÅL

LÆSNING

Eleven kan læse multimodale tekster med henblik på oplevelse og faglig viden.

- Forberedelse – Eleven kan strukturere sin baggrundsviden.
- Sammenhæng – Eleven kan samtale om teksters budskaber.

FREMSTILLING

Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i velkendte faglige situationer.

- Håndskrift og layout – Eleven kan anvende enkel, genretilpasset layout.
- Fremstilling – Eleven har viden om beskrivende og berettende fremstillingsformer.
- Respons – Eleven har viden om teksters genre og struktur.

KILDE: FÆLLES MÅL / DANSK

👍 PRAKTISKE RÅD

Forløbet skal planlægges i god tid, da det er afhængigt af årstiden.

Du kan læse mere om instruerende tekster i bogen [Fang en fagtekst](#)

📄 SCAN QR-KODEN FOR LINKS TIL EKSTRAMATERIALE.

🕒 TID

12 lektioner fordelt på 6 undervisningsgange.

📍 STED

I dette forløb bruges en skolehytte til indeundervisning og en skolehave til udeundervisning.

🔄 BEVÆGELSE

💡 BEVÆGELSE FOR LÆRING

I forløbet skal eleverne arbejde praktisk i skolehaven. Eleverne skal grave, plante og vande for at dyrke solsikke. Praktiske handlinger, der er nødvendige for at dyrke en solsikke og som danner grundlag for udarbejdelsen af den instruerende tekst.

➡ INDE OG UDE

I dette forløb foregår al undervisning udenfor, enten i skolehytten eller i skolehaven.

I skolehytten tales der med eleverne om teori om beskrivende tekster. Skolehytten anvendes også til at gennemgå, hvordan man planter en solsikke, der forbereder eleverne på arbejdet med at lave deres egne instruerende tekster. Arbejdet med at skrive de instruerende tekster foregår også i skolehytten. Der er både mulighed for at arbejde selvstændigt og i små grupper.

I skolehaven foregår det praktiske arbejde. Eleverne skal grave, så, vande og lave mærker til planten. Læreren går rundt og støtter eleverne i arbejdet.

MATERIALER OG RESSOURCER

- Planteskovle
- Vandkander
- Snor
- Frø
- Pap og noget at skrive med til mærker til planterne.
- Logbog, tablet eller andet til at skrive de beskrivende tekster på.

VARIATIONER

Forløbet kan anvendes tværfagligt i forhold til faget natur/teknologi, hvor flere emner kan inddrages. For eksempel fotosyntese og plantens opbygning, vandkredsløb og måling, for eksempel af jord temperatur.

Hvis hverken en skolehytte eller en skolehave er tilgængelig, kan introduktionen foregå inde i klassen, og såning af frø kan foregå i en plantekasse eller på et stykke jord på skolens område.

EVALUERING

Evalueringen gennemføres i klassen efter forløbet, som en samtale om følgende spørgsmål:

- Virker jeres instruktioner?
- Hvordan kan klassen se, at de virker/ikke virker?
- Kom der/kom der ikke solsikker? Og i så fald hvorfor?

Man kan invitere en anden klasse over i skolehaven og lade dem læse instruktionerne og på den måde få deres umiddelbart feedback på, om instruktionerne kan forstås og dermed følges.

LEKTIONSPLAN

Der skal bruges ca. 6 undervisningsgange á 2 lektioner.

Hvordan lektionerne fordeles i en plan kan variere rigtig meget afhængigt af vejret, elevgruppen og hvordan timerne ligger i skemaet alt afhængigt af, hvilken lærer der underviser i forløbet.

LINKS TIL EKSTRAMATERIALE

Scan QR-koden for at finde eksterne links og evt. ekstramateriale til forløbet, på Center for Børn og Naturs hjemmeside.

KILDE

Forløbet er udarbejdet af Morten Buch Skindbjerg, Brovst Skole og redigeret af udeskolekonsulent Charlotte Åsell Pedersen. Foto: Mads Bølling

UDESKOLE DER BEVÆGER

DEL 5

SÅDAN KOMMER DU I GANG

Hvis du og dine kollegaer gerne vil i gang med udeskole, kan I med fordel søge inspiration og lægge en god plan for, hvordan I vil arbejde med udeskole og starte enkelt.

SØG INSPIRATION

Hvis du og dine kollegaer skal i gang med udeskole, kan I muligvis få nyttig inspiration fra jeres kollegaer, der har erfaring med udeskole. Brug de lokale pædagogiske konsulentler til at hjælpe jer i gang. Nogle skoler og kommuner har udeskolevejledere eller åben-skolekoordinatorer. I kan også søge hjælp hos de fleste naturvejledere og DGI.

I faglige netværk kan I få inspiration fra andre lærere, pædagoger og skoler. Eksempelvis kan du melde dig selv, eller din skole, ind i foreningen UdeskoleNet. Du kan også blive en del af [UdeskoleNet's offentlige Facebookgruppe](#) [@UdeskoleNet](#) (LINK)

Læs mere om UdeskoleNet på hjemmesiden www.udeskolenet.dk (LINK)

INFORMATION

Mere inspiration til forløb og hvordan du kommer i gang

Sidst i hæftet kan du finde en oversigt over en lang række **hjemmesider og onlineportaler**, Del 7, side 112 (LINK) med inspiration til forløb og viden om, hvordan du og dine kollegaer kommer i gang.

FOTO

Udeskole starter ofte inde

Inde i klassen arbejder eleverne med at opbygge en forforståelse og et vidensgrundlag for et fagligt emne eller en problemstilling. Arbejdet inde giver dem et fagligt grundlag og forbereder dem til at undersøge og erfare forhold i miljøer og i samfundet uden for skolens bygninger.

SÆT UDESKOLE PÅ SKEMAET

Hvis I er flere lærere eller pædagoger, der bruger udeskole, kan det være en fordel, hvis I allerede i planlægningen af skoleåret har aftalt en fast struktur for hvilke hele eller halve dage, der er udeskoledage. I kan med fordel inddrage ledelsen i planlægningen af faste tider og dage til udeskole. I det hele taget er det en rigtig vigtig pointe, at man får opbakning i ledelsen til udeskoleaktiviteterne.

Når I har en struktur for udeskole, gør det planlægningen af de enkelte udeskoleforløb lettere. I bør også overveje, om der er faste dage, hvor I gerne vil reservere skolens eventuelle Rejsekort, cykeltrailer, ladcykel eller andet, der kan understøtte forløbet.

LAV EN FÆLLES KULTUR OG STRUKTUR FOR UDESKOLE

Det kan være en god idé at være flere lærere eller pædagoger, der samarbejder om at starte med udeskole. Sammen kan I søge inspiration og blive enige om værdier og muligheder for jeres arbejde med udeskole. Som team, kan I udvikle strukturer, rammer og rutiner for, hvordan I gerne vil bruge de muligheder for undervisning, der ligger uden for skolens bygninger.

I kan eksempelvis starte med at lave en struktur for, hvordan I vil bruge samlingssteder¹. Det kan være faste gå-makkere, faste mødesteder, rutiner i forhold til toiletbesøg og pakning af personligt udstyr og fælles organisering af vekselvirkningen mellem faglige opgaver og elevernes frie tid.

I kan også få inspiration til at udvikle udeskole, ved at se, hvordan eleverne reagerer i udeskoleundervisningen. Er der nogle situationer, der fungerer særligt godt, så del dem med hinanden.

Tænk også over, at I inddrager forældrene, både ved at fortælle om, hvorfor I vælger at undervise med udeskole, men også som ressourcepersoner til at køre, skære træskiver, skaffe uld eller adgang til en særlig sø – forældre kan hjælpe med både materialer, adgang og transport.

START ENKELT

Det opleves tidskrævende at forberede undervisningen, når man som lærer eller pædagog ikke har erfaring med udeskole. Og det tager længere tid, første gang du skal printe, laminere, samle tommestokke eller på anden måde forberede undervisningen. Det kan være en fordel, at du og dine kollegaer deler erfaringer og ressourcer. Lav derfor en bevidst prioritering af tid til udeskole – til forberedelse og gennemførelse. Det er vigtigt at leve med et kontroltab til at begynde med, indtil du får mere rutine.

Du har sandsynligvis fag, som du er særlig kompetent til eller sikker i at skulle varetage. Start med at planlægge udeskole i eget eller egne fag. Prøv at stille spørgsmålet, hvornår og hvordan udeskole kan være med til, at understøtte elevernes faglige læring? Hvilke muligheder er der for, at eleverne kan få erfaringer med personer, steder og aktiviteter i miljøer og i samfundet uden for skolens bygninger, som er relevante for dit fag – eller jeres fag, hvis I er en gruppe,

der arbejder sammen? Er der muligheder for, at eleverne kan arbejde praktisk med mere handling og mindre papir?

Til at starte med kan det også være en god idé at holde udeskole til dage med godt vejr. På regnfulde dage kan elever have mindre overskud, og I skal evt. medbringe plastikark og tuscher eller whiteboards, der kan modstå regn.

Start med at arbejde med udeskole i skolegården i én eller flere lektioner. Der er der gode muligheder for at arbejde med matematik, skala og lave brøker med kroppen, undersøge vejret og finde inspiration til at skrive skønlitterære tekster. Senere kan I få en fortrolighed med at flytte undervisningen uden for skolens matrikel.

LITTERATUR

1. van Dijk-Wesselius, J. E., van den Berg, A. E., Maas, J., & Hovinga, D. (2020). Green Schoolyards as Outdoor Learning Environments: Barriers and Solutions as Experienced by Primary School Teachers. *Frontiers in Psychology*, 10, 2919.

FOTO

Skolens nærmiljø som klasserum

Eleverne i 5. klasse undersøger, hvordan deres by ser ud og har ændret sig gennem tiderne. Ud fra gamle billeder af deres by prøver eleverne at finde stederne, og tage nye billeder, fra de samme vinkler, bare 50 år senere.

UDESKOLE DER BEVÆGER

DEL 6

KLASSE- LEDELSE

Udeskole kræver i særlig grad faste rammer og rutiner. Udenfor er de fysiske grænser mindre tydelige. Der er ikke nødvendigvis naturlige samlingssteder, men det er vigtigt at finde et sted, der er egnet til, at klassen kan samles – få fælles beskeder, indledende oplæg og opsamling sidst på dagen.

TRYGHED, TYDELIGHED OG GODE ARBEJDSVANER

God klasseledelse i inde- og uderummet er overvejende ens. Læringsmiljøet skal være præget af tryghed, tydelighed og gode arbejdsvaner i struktur og organisering¹. Det sociale klima i klassen skal være præget af trygge, respektfulde og tillidsfulde relationer – både eleverne imellem og mellem lærer/pædagoger og elever. Arbejdet skal have et fagligt niveau, der er passende for eleverne. De faglige og pædagogiske intentioner og mål bør være eksplicite for læreren/pædagoger, og i nogle tilfælde også for eleverne i form af formativ feedback. Faste rammer og rutiner er med til at gøre undervisningen og skoledagen forudsigelig og tryk for eleverne.

På udeskoledage kan undervisningen alligevel være markant anderledes end på typiske skoledage. Alt efter hvad der er formålet med udeskoleforløbet, vil eleverne i højere grad selv være aktive med at indsamle viden og få erfaringer på de steder, hvor undervisningen foregår uden for skolens bygninger.

FOTO

Gode rutiner for samling

I uderummet er det vigtigt at have gode rutiner for samlinger. Etabler faste samlingssteder, da der kan mangle naturlige fysiske rum og/eller samlingssteder.

FORUDSIGELIGHED FOR UDESKOLEDAGENE

For at gøre udeskoledagene mest mulig forudsigelige kan du og dine kollegaer arbejde med at forberede eleverne på, hvad der skal ske². Eksempelvis kan I forberede dem på, hvor I skal hen, hvad I tager med, hvem I skal møde, hvad der skal ske, og hvem i klassen, der skal arbejde sammen med hvem. Det kan være, at eleverne har prøvet waders inde i klasserummet, gennemgået arbejdsarkene og redskaberne og måske set en lille film fra det sted, I skal besøge. Så er der en genkendelighed for eleverne, når I er afsted.

FASTE RUTINER

I uderummet er det en god idé at etablere faste samlingssteder, da der kan mangle naturlige fysiske rum og/eller træfpunkter. Det kan være en lysning, et mødested, en sten eller lignende. Det er lærerne og pædagogerne, der sætter rammerne for, hvor langt elever må bevæge sig væk, og hvornår og hvordan I er samlet. Første gang i et nyt område kan I gå en tur rundt ved grænserne af, hvor langt eleverne må gå – til porten, til grusvejen, osv., så eleverne ved, hvad der er "ude", og hvad der er "inde". Det er ikke nok at stå og pege. Det kan være en fordel at gøre jeres klasseledelse mere tydelig og måske endda lidt strammere, når I har undervisning i uderummet sammenlignet med undervisning i inderummet.

De faste rutiner på udeskoledagene kan eksempelvis være, at I altid tager det samme sted hen, at I har samme samlingssted, eller måden I samles på. Der kan også være særlige ritualer for, hvordan dagen starter og slutter.

ELEVER MED SÆRLIGE BEHOV

Nogle elever kan have et særligt behov for forudsigelighed. Det kan være elever med ADHD eller autismspektrumforstyrrelser³. Selv om forskning viser, at udeskole generelt kan have en positiv effekt, hvad angår social trivsel og skolemotivation, så er der nogle børn med særlige behov, der kan opleve udeskole som kaotisk. Her er det i særlig grad nødvendigt med faste retningslinjer og tydelighed om, hvad der skal ske for at skabe tryk og fokus på undervisningen⁴.

Elever med særlige behov kan også have glæde af udeskole, når der i særlig grad er tydelige strukturer og rutiner i undervisningen.

Soulié, 2021⁵

For elever med særlige behov er det især vigtigt med tydelige strukturer og rutiner. Brug forskellige former for støtte-systemer, der reducerer usikkerhed om, hvad der skal ske, eksempelvis billeder, der viser, hvor I skal hen⁵. Visualisering af dagens program eller faste tidspunkter, hvor der er samling, formiddagsmad og lignende.

Priorité at bruge længere tid til at give eleverne forklaringer og baggrund for, hvad der skal ske i uderummet, inden I tager afsted. Udenfor vil der også være behov for klare instruktioner og opgavebeskrivelser. I løbet af undervisningen kan I med fordel stille spørgsmål til arbejdsprocessen for at fastholde elevernes forståelse af, hvad de arbejder med og erfarer. Det kræver ekstra opmærksomhed på nærvær og kommunikation til eleverne samt en god portion omstillingsparathed, hvis man skal lykkes med udeskole for elever med særlige behov⁵.

📌 INFORMATION

Spørgsmål til forberedelse af eleverne

Hvor skal vi hen?

Hvem skal jeg følges med?

Hvordan ser der ud?

Hvor længe skal vi være der?

Hvad skal jeg have med?

Hvilket fagligt indhold arbejdes der med?

Hvordan hænger udeskoledagene sammen med klasserumsundervisningen?

Hvordan skal opgaven gribes an?

Hvad skulle du gerne lære?

Hvad må jeg gerne?

Hvad må jeg ikke?

LITTERATUR

1. Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) (2020). Elementer i god undervisning. En vidensopsamling med fokus på lærerens almenpædagogiske arbejde.

2. Husby, J. A. & Fiskum, T. A. (2014). Undervisningsmetoder ute og inne – den gode sammenhengen. I J. A. Husby & T. A. Fiskum, Uteskole didaktikk. Ta fagene med ut., kap. 2, s.30–43. Capelen Damm Akademisk.

3. Christiansen, I. M. D. (2020). Udeskole for elever med autismespektrumsforstyrrelser. I J. Bærenholdt & M. Hald (red.), Udeskole i teori og praksis, kap. 11, s. 161–177. Dafolo.

4. Bærenholdt J., (2020). Elever med særlige undervisningsbehov i normalklasse og udeskole. I J. Bærenholdt & M. Hald (red.), Udeskole i teori og praksis, kap. 9, s. 141–148. Dafolo.

5. Soulié, T. (2021). Inklusion af børn med særlige behov i udeskole i almen skolen. Videnscenter om handicap.

FOTO

Skolehaver og madkundskab

I et forløb i historie kan mad være omdrejningspunktet. Tænd et bål og tilbered et måltid som i jernalderen. Måske har eleverne selv dyrket grøntsagerne i plantekasser, beregnet volumen af kasserne og målt jordens temperatur i foråret.

UDESKOLE DER BEVÆGER

DEL 7

MERE INSPIRATION

Der findes mange bøger om god udeskole og kapitler om bevægelse i udeskole. På hjemmesider og onlineportaler kan du finde mere inspiration til din undervisning.

LITTERATUR OM UDESKOLE OG BEVÆGELSE

INFORMATION

Litteratur om udeskole og bevægelse på

Scan eller klik på QR-koden for at finde links til litteratur om udeskole og bevægelse på Center for Børn og Naturs hjemmeside.

GRUNDBØGER OM UDESKOLE DIDAKTIK

Udeskoledidaktik: for lærere og pædagoger

Bogen er en antologi, der sætter fokus på teoretiske og praktiske aspekter i forbindelse med udeskole. Der gives også en indføring i udeskole i bl.a. dansk, matematik, naturfagene, sprogfagene og idræt.

Niels Ejbye-Ernst, Karen Barfod & Peter Bentsen (red.).

Udgivet i 2017 på Hans Reitzels Forlag. [FIND BOGEN HER \(LINK\)](#)

Udeskole i teori og praksis

Bogen er en antologi, hvori der præsenteres en teoretisk begrundelse for udeskole og en udeskoledidaktik der kan bruges i alle skolens fag og i specialpædagogikken. Der gi-

ves en introduktion til udeskole i dansk, matematik, madkundskab og historiefaget. Der er et selvstændigt fokus på åben skole og bevægelse i udeskole.

Redigeret af Jørgen Bærenholdt & Marianne Hald.

Udgivet i 2020 på forlaget Dafolo. [FIND BOGEN HER \(LINK\)](#)

BOGKAPITLER OM UDESKOLE OG BEVÆGELSE

Udeskole, fysisk aktivitet og køn

Læs om forskning i udeskole og fysisk aktivitet.

Erik Mygind og Mikkel Bo Schneller. Kapitel 4 (side 132-150) i bogen Udeskole: TEACHOUT-projektets resultater, redigeret af Erik Mygind, udgivet i 2020 på forlaget Frydenlund. [FIND BOGEN HER \(LINK\)](#)

Kroppen med i udeskole

Læs om kroppens og bevægelsens betydning for læring, og om hvordan krop og bevægelse er i spil i udeskole.

Maj Kærgaard Kristensen. Kapitel 12 (side 181-188)

i bogen Udeskole i teori og praksis, redigeret af Jørgen Bærenholdt & Marianne Hald. Udgivet i 2020 på forlaget Dafolo. [FIND BOGEN HER \(LINK\)](#)

Typer af bevægelse i udeskole

Kapitlet beskriver en model for, hvornår og hvordan bevægelse finder sted i udeskole.

Maj Kærgaard Kristensen. Kapitel 13 (side 189-201)

i bogen Udeskole i teori og praksis, redigeret af Jørgen Bærenholdt & Marianne Hald. Udgivet i 2020 på forlaget Dafolo. [FIND BOGEN HER \(LINK\)](#)

Greening education: Education outside the classroom in natural settings as a school-based health promotion approach for child and youth populations

Læs om, hvorfor udeskole kan være vigtigt for sundhedsfremme.

Peter Bentsen m.fl. Kapitel 14 (side 256-275) i bogen

Physical Activity in Natural Settings redigeret af Aoife A. Donnelly & Tadhg E. MacIntyre. Udgivet i 2019 på forlaget Routledge. [FIND KAPITLET \(LINK\)](#)

GUIDES OG BØGER OM UDESKOLE

Inspirationsguide til god udeskolepraksis målrettet skoleledere, lærere og pædagoger

Niels Ejbye-Ernst, Lærke Mygind & Peter Bentsen.

Udgivet i 2016 af VIA University College, Steno Diabetes Center, Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling samt Miljø- og Fødevarerministeriet. [FIND INSPIRATIONSGUIDEN HER \(LINK\)](#)

Udeskole – viden i virkeligheden. En kort vejledning om udeskolens praksis og didaktik

Malene Bendix og Karen Barfod. Udgivet i 2012 af Skoven i Skolen og VIA University College. [FIND HÆFTET HER \(LINK\)](#)

Udeskole – undervisning udenfor klasserummet (Lærerhåndbog for 5.-6. klasse)

Charlotte Åsell Pedersen og Ulrik Engkær Hansen, udgivet i 2014 på GO Forlag. [FIND BOGEN HER \(LINK\)](#)

Udvikling af udeskole – Tekstsamling til nye demonstrationsskoler

Idéer og vejledning til opstart af udeskole.

Niels Ejbye-Ernst og Peter Bentsen. Udgivet i 2014 af VIA University College, Steno Diabetes Center, Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling samt Miljø- og Fødevareministeriet. [FIND TEKSTSAMLINGEN \(LINK ☞\)](#)

GUIDES OG INSPIRATION TIL UDESKOLE OG BEVÆGELSE

Udeskole – bevægelse og læring (faghæfte)

Maj Kærgaard Kristensen, udgivet i 2021 på forlaget Dafolo. [FIND FAGHÆFTET HER \(LINK ☞\)](#)

Sæt dansk i bevægelse – udeundervisning med 100 læringsmål

Bettina Lerche og Sanne L. Mürer. Udgivet i 2017 på forlaget Dafolo. [FIND BOGEN HER \(LINK ☞\)](#)

Sæt matematik i bevægelse – fagligt fokuserede lege og udeaktiviteter målrettet undervisning i 0.-6. klasse

Bettina Lerche. Udgivet i 2020 på forlaget Dafolo. [FIND BOGEN HER \(LINK ☞\)](#)

Fagene i bevægelse

Podcast-afsnit om bevægelse i udeskole.

Produceret af Mikkel Staadsen-Boesen. Udgivet i 2021 på VIA University College. [FIND PODCASTEN HER \(LINK ☞\)](#)

Udeskole i praksis

Inspirationsfilm om udeskole med eksempler på forløb og didaktik og klasseledelse.

Produceret af Marianne Rasmussen, Filmkompagniet i 2017. [FIND FILMENE HER \(LINK ☞\)](#)

HJEMMESIDER MED INSPIRATION, FORLØB OG UDDANNELSE

Hjælp – jeg skal ud med børnene

Inspirationsfilm til udendørs skoleaktiviteter.

[BESØG SITET \(LINK ☞\)](#)

Danmarks læringsportal, EMU'en

Inspiration til udeskole og klasseledelse i uderummet.

[BESØG SITET \(LINK ☞\)](#)

Udeundervisning.dk

Inspiration til god udeskole, forskning og links til undervisningstilbud og forløb.

[BESØG SITET \(LINK ☞\)](#)

Skoven i Skolen

Undervisningsforløb og inspiration til udeskole i natur- og kulturmiljøer.

[BESØG SITET \(LINK ☞\)](#)

Dansk Skoleidræt

Inspirationsmateriale til bevægelse i undervisningen.

[BESØG SITET \(LINK ☞\)](#)

DGI UDEskole

Et certificerings- og udviklingsforløb, der klæder lærere og pædagoger på til at bringe uderummet og nærmiljøet fagligt i spil i undervisningen.

[BESØG SITET \(LINK ☞\)](#)

NETVÆRK

UdeskoleNet

Forening for alle som interesserer sig professionelt for udeskole. Foreningen arbejder for udeskole i Danmark. Du eller din skole kan blive medlem i UdeskoleNet og få adgang til medlemsarrangementer. Følg foreningen og få inspiration, lærer til lærer, på [UdeskoleNet's Facebook-side \(LINK ☞\)](#)

FOTO

Tag fagene med ud på skolens område

Eleverne i 4. klasse bruger skolegården til at prøve kræfter med LandArt.

I klasselokalet har eleverne diskuteret kunst og udtryksformer. De tager billeder af deres LandArt og afslutter med at lave plancher og præsentere for hinanden.

UDESKOLE DER BEVÆGER

DEL 8

HVAD VISER FORSKNINGEN?

Forskningen i udeskole er vokset markant siden årtusindeskiftet. Effekterne af udeskole er generelt positive, men ikke store. Samlet set er der evidens for, at udeskole har potentiale til at styrke bestemte sider af elevernes trivsel, skolemotivation, akademisk præstation og har sammenhæng med bevægelse for de fleste elever, særligt i folkeskolens mellemste og yngste klasser – især hvis det bruges ofte og målrettet.

VIDENSOVERSIGT

Vil du have en generel introduktion til forskning i udeskole anbefales bogen "Udeskole: TEACHOUT-projektets resultater", redigeret af Erik Mygind, udgivet i 2020 på forlaget Frydenlund.

INFORMATION

Forskningspublikationerne om udeskole og bevægelse

Scan eller klik på QR-koden for at finde links til forskningspublikationerne om udeskole og bevægelse på Center for Børn og Naturs hjemmeside.

FAGFÆLLEBEDØMTE FORSKNINGSRISULTATER OM UDESKOLE OG BEVÆGELSE

Natur og grønne områder giver bevægelse i udeskole

Udeskole i natur og grønne områder ser i gennemsnit ud til at give 7 % mindre stillesiddende adfærd og 6 % mere let fysisk aktivitet i løbet af skoledagen sammenlignet med skoledage med udeskole på kulturinstitutioner eller virksomheder. I studiet blev der sammenlignet bevægelsesmålinger fra hele skoledage, hvor dele af undervisningen foregik uden for skolens område.

I alt blev 185 målinger af udeskoledage i natur og grønne områder og 59 målinger af udeskoledage, der ikke foregik i natur og grønne områder, sammenlignet.

Bølling, M., Mygind, E., Mygind, L., Bentsen, P., & Elsborg, P. (2021). The association between education outside the classroom and physical activity: Differences attributable to the type of space?. *Children*, 8(6), s. 486. (Open Access) [\(LINK\)](#)

Drenge og piger bruger bevægelsesmuligheder forskelligt

Fysiske miljøers topografi og objekter i uderummet lægger op til forskellige bevægelsesmuligheder. Drenge tager praktiske aktiviteter og bevægelsesmuligheder til sig, som ikke på forhånd er givet af miljøer og objekter. Eksempelvis det at brænde energi af gennem at konstruere bygninger, lede efter dyr og kaste med ting. Piger prioriterer bevægelsesmuligheder, som eksplicit er givet på forhånd. Eksempelvis at lege i eksisterende konstruktioner – en båd eller et hus – eller bruge legeredskaber. Både piger og drenge kan

godt lide, hvis der er plads til, at de selv kan skabe ejerskab over et område i små grupper, og ved at miljøet inviterer til, at de kan bevæge sig væk fra samlingsstedet.

Denne norske undersøgelse bygger på observation af to femteklasser og interview med ni tilfældigt udvalgte elever (fire piger og fem drenge) ud af i alt 31 elever i klasserne.

Fiskum, T. A., & Jacobsen, K. (2013). Outdoor education gives fewer demands for action regulation and an increased variability of affordances. *Journal of Adventure Education & Outdoor Learning*, 13(1), s. 76-99. [\(LINK\)](#)

Elever har en højere hjerterefrekvens på en udeskoledag i skoven

En sammenligning af hjerterefrekvens for elever i en norsk 6. klasse på en udeskoledag og en typisk skoledag viste, at den gennemsnitlige hjerterefrekvens var på 136 slag per minut på udeskoledagen og 104 slag per minut på den typiske skoledag. Den gennemsnitlige procentvis tid med en hjerterefrekvens på mere end 160 slag per minut var 18 % på udeskoledagen og 5 % for den typiske skoledag.

På udeskoledagen, der foregik om vinteren, havde eleverne i alt fire kilometers transport til fods og 3 x 60 minutters praktisk undervisning om vikingetid og samisk kultur. Den typiske skoledag havde seks klasserumslektioner og en lektion i idræt.

Grønningsæter, I., Hallås, O., Kristiansen, T., & Nævdal, F. (2007). Fysisk aktivitet hos 11-12-åringar i skulen. *Tidsskrift for Den norske legeforening*, 22, s. 2927-2929. [\(LINK\)](#)

Eleverne er mere aktive på udeskoledage i skoven

I denne undersøgelse blev udeskoledage i skoven hhv. om vinter og sommer sammenlignet med en typisk skoledag. Om vinteren var eleverne i gennemsnit 106 % mere aktive på udeskoledagen. Om sommeren var de 113 % mere aktive på udeskoledagen. Aktivitetsniveauerne var det samme, når en udeskoledag i foråret blev sammenlignet med en typisk skoledag med to lektioner med idræt. I undersøgelsen deltog 19 elever fra samme klasse på mellemtrinnet.

Mygind, E. (2007). *A comparison between children's physical activity levels at school and learning in an outdoor environment. Journal of Adventure Education & Outdoor Learning*, 7(2), s. 161-176. (LINK [Ø](#))

Udeskole i en park kan give bevægelse

Eleverne var 23,1 % mere aktive på tværs af udeskoledage i natur- og kulturmiljøer, og brugte 3,4 % mere tid i mode-rat-til-høj fysisk aktivitet på udeskoledage, sammenlignet med sædvanlige skoledage uden idræt. Hvis der blev set bort fra udeskoledage i naturen, var der ingen forskel mellem udeskoledage, når forskellige kulturinstitutioner blev valgt som undervisningssted og typiske skoledage. I alt deltog 44 drenge og 40 piger fra fire klasser på 4.-6. klassetrin. En klasse havde deres udeskoledag i en park. De andre klassers udeskoledage foregik hhv. på et museum, et rådhus og på en togstation. Drenge var generelt mere aktive end piger på skoledage med og uden udeskole. På skoledage med idræt var der ingen forskel i aktivitet mellem drenge og piger.

Mygind, E. (2016). *Physical activity during learning inside and outside the classroom. Health Behavior and Policy Review*, 3(5), s. 455-467. (LINK [Ø](#))

Drenge bevæger sig mest i en uge med en udeskoledage

På en uge med 1-2 dage med udeskole (i gennemsnit 5 x 60 minutter på en uge) bevæger drenge på mellemtrinnet sig i gennemsnit mere end i uger uden udeskole. Forskellen for drenge er i gennemsnit 146 minutter mere mode-rat-til-høj fysisk aktivitet om ugen, hvor pulsen kommer op og man får sved på panden. Endvidere har drengene et højere fysisk aktivitetsniveau sammenlignet med pigerne. Piger har på udeskoledage i gennemsnit et højere let fysisk aktivitetsniveau sammenlignet med piger i kontrolklasser.

I studiet deltog elever fra 21 klasser på ti skoler. I alt blev 228 elever, der havde udeskole, sammenlignet med 202 elever, der ikke havde udeskole. Udeskole foregik både i skolegården og i natur- og kulturmiljøer.

Schneller, M. B., Duncan, S., Schipperijn, J., Nielsen, G., Mygind, E., & Bentsen, P. (2017). *Are children participating in a quasi-experimental education outside the classroom intervention more physically active? BMC public health*, 17(1), s. 1-13. (Open Access) (LINK [Ø](#))

Lektioner med udeskole giver bevægelse

Studiet viste, at i udeskole bevæger drenge på mellemtrinnet sig i gennemsnit 8 % mere med moderat-til-høj intensitet end i typisk klasserumsundervisning. Piger bevæger sig også mere, i gennemsnit 9,8 % af tiden, med let intensitet.

I studiet blev 184 målinger af udeskole, i gennemsnit 5,1 time med udeskole per elev, sammenlignet med 3.525 målinger af typisk klasserumsundervisning, i alt 19,9 timer per elev.

Schneller, M. B., Schipperijn, J., Nielsen, G., & Bentsen, P. (2017). *Children's physical activity during a segmented*

school week: Results from a quasi-experimental education outside the classroom intervention. International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity, 14(1), s. 1-11. (Open Access) (LINK [Ø](#))

RAPPORTER OM UDESKOLE OG BEVÆGELSE

Udeskole kan give alsidige bevægelsesmuligheder

Fokusgruppeinterview med elever fra indskoling, mellemtrin og udskoling peger på, at de oplever, at bevægelse i udeskole hjælper dem til at lære bedre. De giver udtryk for lettere at kunne huske det, de har lært.

I en spørgeskemaundersøgelse svarede elever i gennemsnit 7,7 og 7,6 på en skala fra 1-10, ift. hvor meget de bevægede sig i udeskole i hhv. danskfaget og natur/teknologi. I en anden spørgeundersøgelse svarede 57 % af de adspurgte elever 8, 9 eller 10, på en skala fra 1-10, som udtryk for, at mange oplever at være fysisk aktive i udeskole i matematikfaget.

Observation af udeskoleforløb i danskfaget viste, at både drenge og piger bevæger sig i udeskole. Der sker spontane bevægelser, der ikke er en del af de planlagt undervisningsaktiviteter. Drenge ser ud til typisk at bevæge sig mere end piger. Drengenes bevægelse finder eksempelvis sted, når udfordrende bevægelser indgår i den faglige undervisning.

Undersøgelserne var en del af følgeforskningen på Undervisning og Ligestilling samt Miljø- og Fødevarerministeriet projekt "Udvikling af Udeskole".

Ejbye-Ernst, N., Østergaard, C. & Mogensen, A. (2017). Følgeforskning fra Udvikling af Udeskole. VIA University College & Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling samt Miljø- og Fødevareministeriet. (LINK [Ø](#))

Bevægelse i udeskole er en sidegevinst

I en spørgeskemaundersøgelse på 44 skoler, blandt ansatte der har ansvar for udeskole, svarer 85 % at bevægelse i høj grad er en del af udeskole, sammenlignet med typisk klasserumsundervisning.

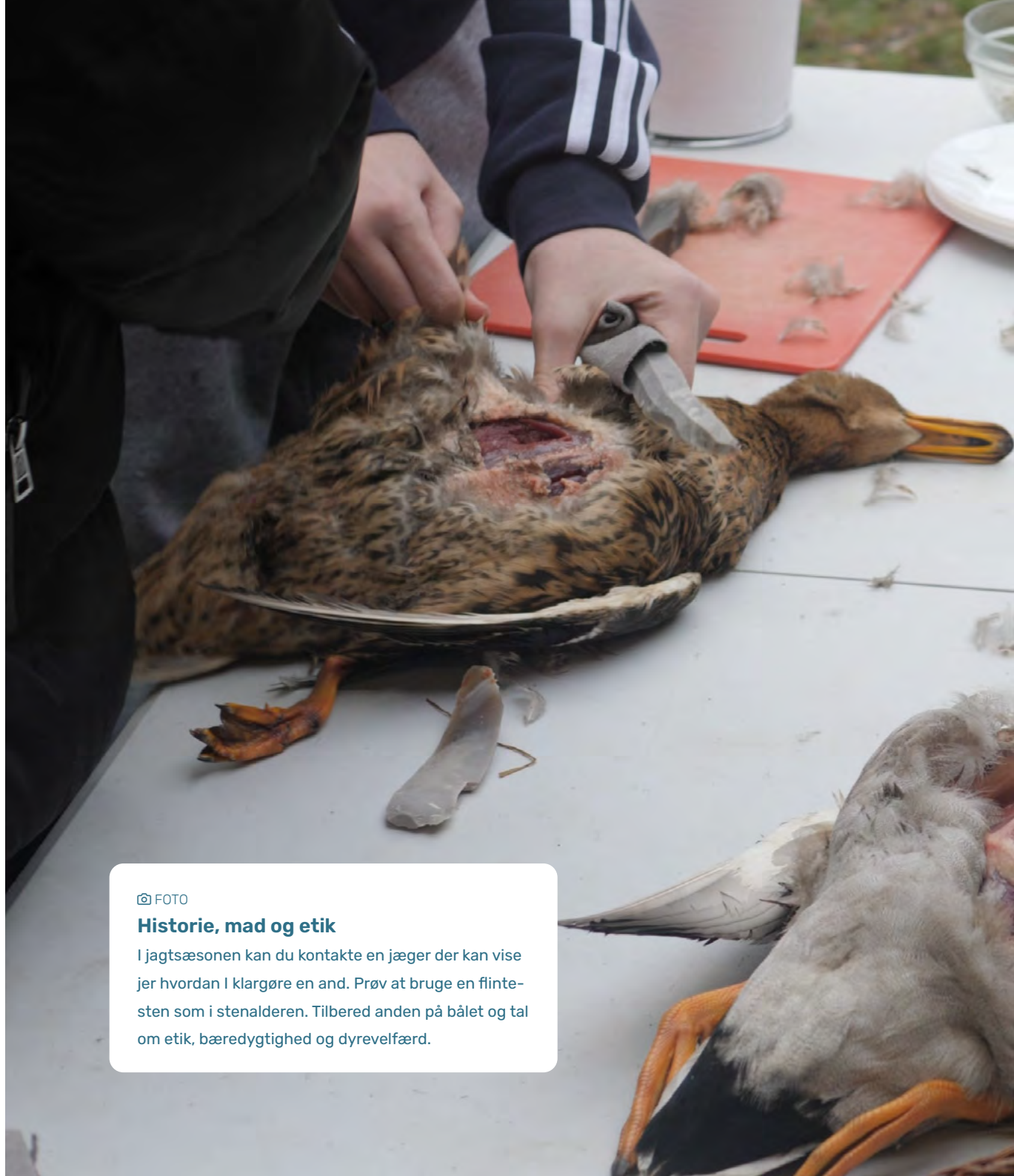
Elever kan godt lide fag og aktiviteter i skolen, hvor de bevæger sig, og de oplever at bevægelse er en del af udeskole. Aktiv transport kan være en udfordring for elever, der ikke er vant til at gå eller cykle. Lærere oplever bevægelse som en sidegevinst ved udeskole, eksempelvis i forbindelse med transport.

Resultaterne bygger på 17 fokusgruppeinterview med elever fra indskoling, mellemtrin, og udskoling, og otte fokusgruppeinterview med lærere, på tværs af fag og klassetrin, på i alt fire skoler fordelt på fire forskellige kommuner.

Undersøgelsen var en del af den eksterne evaluering af Undervisning og Ligestilling samt Miljø- og Fødevareministeriet's projekt "Udvikling af Udeskole".

Ladekjær, E., Jacobsen, R. H., Jensen, S. V., Jensen, J. M., & Faurschou, E. M. (2019). Ekstern evaluering af Projekt Udvikling af Udeskole. VIVE – Viden til Velfærd. Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

(LINK [Ø](#))

FOTO

Historie, mad og etik

I jagtsæsonen kan du kontakte en jæger der kan vise jer hvordan I klargøre en and. Prøv at bruge en flintesten som i stenalderen. Tilbered anden på bålet og tal om etik, bæredygtighed og dyrevelfærd.

VIA University
College

Bispebjerg og Frederiksberg
Hospital

Steno Diabetes Center
Copenhagen

